
Õppimiskavatsused ja seda mõjutavad tegurid

Saare-, Muhu-, Hiiumaa ja Ida-Virumaa õpilaste küsitlus

Tallinn
Veebruar 2001

Sisukord

1.	Metoodika kirjeldus	4
1.1	Valimi kirjeldus	4
1.2	Küsitluse läbiviimisest	6
1.3	Andmete töötlemine ja analüüs	7
1.4	Teostajad	8
2.	Tulemused	10
2.1	Üldandmed uuringus osalenud õpilaste kohta.....	10
2.1.1	Saarte küsitluses osalenud õpilaste üldiseloomustus.....	10
2.1.2	Ida-Virumaa küsitluses osalenud õpilaste üldiseloomustus.....	13
2.2	Õpilaste arvamused oma kodukohast	16
2.2.1	Saarte õpilased oma kodukohast	16
2.2.2	Ida – Virumaa õpilased oma kodukohast.....	23
2.3	Perede majanduslik olukord	29
2.3.1	Saarte õpilaste hinnangud pere majanduslikule olukorrale	29
2.3.2	Ida-Virumaa õpilaste hinnangud pere majanduslikule olukorrale.....	31
2.4	Õpilaste hinnangud oma õppeedukusele, konkurentsivõimele, kooli tasemele	33
2.4.1	Saarte õpilaste hinnangud	33
2.4.2	Ida-Virumaa õpilaste hinnangud	34
2.5	Eeldused ja ootused tulevasele ametile	36
2.5.1	Saarte õpilaste tulevasesst ametist	36
2.5.2	Ida-Virumaa õpilaste tulevasesst ametist	41
2.6	Kelleks tahavad õpilased saada?.....	46
2.6.1	Saarte õpilaste soovitud ametid.....	46
2.6.2	Ida-Virumaa õpilaste soovitud ametid.....	48
	Võrdlev kokkuvõtte.....	49
2.7	Põhikooli lõpetajate õppimiskavatsused.....	49
2.7.1	Saarte 9. klasside õpilaste kavatsused.....	49
2.7.2	Ida-Virumaa 9. klasside õpilaste kavatsused.....	56
	Võrdlev kokkuvõte.....	61
2.8	Gümnaasiumi lõpetajate plaanid tulevikuks	62
2.8.1	Saarte 12. klasside õpilaste kavatsused.....	62

2.8.2	Ida-Virumaa 12. klassi õpilaste kavatsused.....	67
	Võrdlev kokkuvõte.....	71
2.9	Tegurid, millega arvestatakse eriala või kooli valikul.....	73
2.9.1	Millest lähtuvad Saarte õpilased valiku tegemisel.....	73
2.9.2	Millest lähtuvad Ida Virumaa õpilased valiku tegemisel.....	74
2.10	Õpilaste suhtumine kutseõppeasutustesse	77
2.10.1	Saarte õpilaste suhtumine KÕA-sse	77
2.10.2	Ida-Virumaa õpilaste suhtumine KÕA-sse.....	82
2.11	Põhikooli lõpetajate võrdlus sõltuvalt edasisest õppimiskavatsusest....	86
2.11.1	Saarte 9. klassi lõpetajad	86
2.11.2	Ida-Virumaa 9. klassi lõpetajad	91
2.12	Peale gümnaasiumi lõpetamist kutseõppe-asutusse ja kõrgkooli soovijate võrdlus	95
2.12.1	Saarte 12. klassi õpilased	95
2.12.2	Ida-Virumaa 12. klassi õpilased	100
	Lisad.....	107

Sissejuhatus

1. Metoodika kirjeldus

1.1 Valimi kirjeldus

Käesoleva uuringu valmi moodustamisel on lähtunud Haridusministeeriumi info- ja statistikatalituse andmetest 2000/2001. õppeaasta kohta.

Saare-, Muhu- ja Hiiumaal (edaspidi Saared) õpib käesoleval õppeaastal 9. klassides 684 ja 12.klassis 287 õpilast ning Ida-Virumaal vastavalt 2635 ja 1181 õpilast.

Uuringu läbiviimiseks on koostatud valim mõlemas piirkonnas 400 õpilase küsitlemiseks, neist 250 õpilast 9. klassides ja 150 12. klassides.

Valimi koostamise käigus on arvestatud õpilaste arvu proportsiooni järgmiste näitajate osas:

- maakonna suuremate ja väiksemate asulate (edaspidi on kasutatud ka tinglikult mõisteid linn ja vald) koolides (vt. Lisa 1);
- 9. klasside valimis põhikooli ja gümnaasiumitüüpi koolides (edaspidi koolitüübid);
- Ida-Virumaa koolides õppekeelt (analüüsis kasutatakse keeletunnusena emakeelt, sõnastuses lihtsustatult eesti ja vene õpilased).

Järgnevalt (Tabel 1) on toodud uuringu läbiviimiseks koostatud valim ning vastavad põhinäitajad tegelikult tagastatud ankeetide alusel (tegelik).

Tabel 1. Valim ja tegelikult küsitluse tulemusena kujunenud põhinäitajad (%-des).

Põhinäitajad		9 klassi õpilased		12 klassi õpilased	
		valim	tegelik	valim	tegelik
SAARED					
koolitüüp	põhikool	55,9	50,5	0	0
	gümnaasium	44,1	49,5	100,0	100,0
asulatüüp					
	Linn (suur-asula)	48,2	49,5	71,0	64,7
	Vald (väike-asula)	51,8	50,5	29,0	35,3
IDA-VIRUMAA					
koolitüüp	põhikool	18,8	19,7	0	0
	gümnaasium	81,6	80,3	100,0	100,0
asulatüüp	suur-asula	92,8	89,2	94,9	89,9
	väike-asula	7,2	10,8	5,1	10,1
kooli õppekeel	eesti	11,7	12,9	12,8	18,4
	vene	78,7	73,8	77,3	74,3
	eesti ja vene	9,6	13,3	9,9	7,3
ankeedi keel	eesti	14,0	19,7*	17,3	22,3*
	vene	86,0	80,3*	82,7	77,7*

* antud tabelis on keele proportsioon arvatud ankeedile vastamise keele järgi, mis aga ei kattu täielikult kooli õppekeele ega emakeelega. Järgmises tabelis (Tabel 2) ja uuringu analüüsis edaspidi on aga toodud vastavad näitajad emakeele järgi.

Uuringu analüüsi käigus on kasutatud kaalumist mõnede oluliste põhinäitajate osas :

- Saartel: 9 klassi õpilaste arvu koolitüübi suhtes 12 klassi õpilaste arvu asulatüübi suhtes;
 Ida-Virumaal: 9. ja 12. klassiõpilaste arvu asulatüübi suhtes.

Tabel 2. Valimi koostamisel aluseks võetud põhinäitajad ja vastavad näitajad kaalutult (%-des).

Põhinäitajad		9 klassi õpilased		12 klassi õpilased	
		valim	kaalutud andmed	valim	kaalutud andmed
SAARED					
koolitüüp	põhikool	55,9	55,6	0	0
	gümnaasium	44,1	44,4	100	100,0
asulatüüp	linn	48,2	47,8	71,0	71,0
	vald	51,8	52,2	29,0	29,0
IDA-VIRUMAA					
koolitüüp	põhikool	18,8	18,2	0	0
	gümnaasium	81,6	81,8	100,0	100,0
asulatüüp	linn	92,8	92,7	94,9	95,0
	vald	7,2	7,3	5,1	5,0
kooli õppekeel	eesti	11,7	11,7	12,8	12,2
	vene	78,7	76,7	77,3	80,9
	eesti ja vene	9,6	11,6	9,9	6,9
keelte suhe	eesti	14,0	15,7*	17,3	19,2*
	vene	86,0	79,5*	82,7	80,8*
	muu/märkimata		4,8		0

* vastaja poolt ankeedis märgitud emakeele järgi.

1.2 Küsitluse läbiviimisest

Küsitlus viidi läbi kokku 24 koolis, mõlemas piirkonnas 12 koolis.

Küsitlus on läbiviidud anketeerimisena, s.t. õpilased täitsid etteantud ankeeti iseseisvalt, kirjalikult. Enne vastamist viidi läbi uuringu lühitutvustus koos täitmise juhendamisega.

Ankeedile (vt. lisa - ankeet) paluti vastata kõikidel valimisse sattunud klasside õpilastel. Reeglina puudus hetkel klassist vaid mõni õpilane. Sageli aga oldi sunnitud varem lahkuma bussi peale, et koju sõita, mistõttu küsimustikule vastamine jäi lõpetamata.

Ankeedi täitmine osutus eriti 9. klassi õpilaste jaoks oodatust keerulisemaks. Ilmselt ei jõutud või ei proovitud läbi lugeda küsimustele eelnenud selgitusi ja üritati täita nii, nagu aru saadi ja esmapilgul õige tundus. Aru saadi aga nii mõnegi küsimuse vastamisest erinevalt. Raskusi valmistasid tabeli kujul esitatud vastusevariandid. Samuti ei järgitud piisavalt tähelepanelikult ettekirjutust ja juhendamisel antud selgitust selle kohta, kas vastustest võib

valida välja ühe või mitu varianti (tüüpilisem näide on kõige eelistatuma või kõige reaalsema variandi märkimine küsimustes 22-23 ja 27-28).

Täitmise käigus tekkinud küsimustele oli võimalik koheselt vastus saada. Enamlevinud probleemid, mida kohapeal tuli lahendada oli see, et õpilased ei ole teadlikud oma vanemate haridusest (s.t. mis kooli nad on lõpetanud, vt. ankeedis küs.66 ja 68) ning kellena töötavad. Viimase kohta oli raskem ilmselt siiski liigitamine etteantud variantide järgi, mitte niivõrd see, et ei teatud, millega vanemad tegelevad.

Enamikul õpilastel (eriti 9. klassides) kulus ankeedi täitmisele terve (kooli)tund, vähestel jäi sellestki ajast puudu.

Erinevalt ülejäänutest viidi Saaremaal Kuressaare Gümnaasiumis küsitlus läbi kooli psühholoogi kaasaabil, keda sai eelnevalt instrueeritud küsitluse läbiviimisest. Kooli psühholoogi sõnutsi võeti paljud ankeedid koju täitmiseks, kuna raske oli leida sobivat koolitundi ühiseks kohapeal täitmiseks.

Siinkohal peab mainima, et koolides osutati küsitluse läbiviimise korraldamisel igakülgset abi ja mõistvast suhtumist nii õpetajate kui kooli juhtkonna poolt. Samuti oldi väga huvitatud uuringu tulemustega tutvumisest.

Õpilaste poolt ankeetide täitmist jälgides võib väita, et antud küsitlus oli oma täidetavuselt liiga keeruline (rohketes tabelites ja kommentaaridega täitmise kohta) ning vastamine liialt aeganõudev.

Kokku tagastati ankeete Saarte koolides 429 ja Ida-Virumaa koolides 438.

Neist 13 olid mittevastavad (täidetud mitteasjakohaselt või väga suurte lünkadega) ning ei kuulunud andmetöötlemisele.

Uuringus osalenud koolide loetelu on toodud Lisa 1.

Tabel 3. Tagastatud ankeetide arvud, mis sobisid analüüsiks:

	9. kl. õpilasi	12. kl. õpilasi	Kokku
Saared	287	139	426
Ida-Virumaa	249	179	428
Kokku	536	318	854

1.3 Andmete töötlemine ja analüüs

Ankeet koosnes erinevat tüüpi küsimustest. Enam tähelepanu töötlemisel vajasisid nn. lahtistele küsimustele antud spontaansed vastused (näit. küsimused 3,4,6,7,24-25 jt., (vt. lisa - ankeet) Kui vastajal ei ole etteantud vastuse variante, siis on oodatult vastaja arvamused, põhjendused väga erinevad nii oma sisult, sõnakasutuselt, väljendusoskusest kui ka pikkuselt.

Andmetöötluse käigus on iga nn. lahtise küsimuse vastused grupeeritud ning analüüsi lihtsustamiseks kodeeritud. Tabelitöötluses on kasutatud kodeeritud vastuste lühikirjeldusi või märksõnu. Lisades (Lisa 2 - Lisa 16) on toodud ära küsimuste kaupa ka õpilaste vastuste iseloomulikumat näited.

Mõlema piirkonna nn. lahtised vastused on ühildatud, s.t. lõpptulemusena kasutatud ühesugust loetelu ja märksõnu (s.t. kasutati samasugust kodeerimisjuhendit).

Kuna osadele küsimustele on vastanute arv väga väike, seda eriti nn. lahtiste vastuste korral, siis saadud vastuste osakaalud ei ole üldistatavad, ei küsitluses osalenud õpilaste ega maakonna kohta tervikuna. Nimetatud põhjendusi eeldavad vabad vastused ja toodud arvnäitajad on vaadeldavad iseloomustamiseks õpilaste mõtteviise ja arusaamu ning näitamaks, millised neis esinesid rohkem võrreldes teistega.

Küsituse tulemused on esitatud eraldi ja võrdlevalt 9. kl. ja 12. kl. õpilaste kohta. Saartel on vaadeldud mõningaid teemasid (näit. kodukoht) asulatüübi lõikes, õppimiskavatsusi koolitüübi ja soo lõikes.

Ida-Virumaa andmeid ei analüüsita asula lõikes, kuna väiksematest asulates pärit õpilaste osakaal on väga väike, samas on võrreldud vastuseid sõltuvalt vastaja emakeelest.

Uuringutulemuste analüüsimisel on kasutatud SPSS töötlusprogrammi.

1.4 Teostajad

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Küsimustiku koostamine	Marge Vainre
Küsimustiku tõlkimine vene keelde	Tatjana Rõntseva
Küsitluse läbiviimine saartel	Marge Vainre
Küsitluste läbiviimine Ida-Virumaal	Eva Rebas
Eestikeelsete ankeetide kodeerimine	Marge Vainre
Venekeelsete ankeetide kodeerimine	Merike Raudkivi
Andmetöötlus	Marge Vainre
Uuringu kava ja aruande koostamine	Marge Vainre

Tellijapoolsed esindajad:

Õppimiskavatsused ja seda mõjutavad tegurid

:

Lea Orro

Tiina Annus

OÜ Optare Pluss kontaktandmed:

Telefon

646 7160, 646 7161

Aadress

Kentmanni 10-21

Tallinn 10116

E-post

optare@optare.ee

2. Tulemused

2.1 Üldandmed uuringus osalenud õpilaste kohta

Enne kui asume iseloomustama uuringus osalenuid juhime tähelepanu paarile küsimusele, millele vastamisel esines õpilastel raskusi.

Oma vanemate tegevusala ja hariduse märkimisel olid paljud õpilased raskustes, seda valdavalt 9. klassides. Teades küll, kus vanemad töötavad ja mida teevad, ei olnud ankeedis esitatud variandid neile siiski arusaadavad. Nii mõnelegi ametile ja tegevusele sai leitud kohapeal ühine määratlus. Samuti tekitas raskusi küsimus, millise kooli on vanemad lõpetanud. Segadust tekitas mitte ainult vahe tegemine kutsekooli, kutsekeskkooli ning tehnikumi vahel, aga ka mõisted kõrgkool, ülikool, instituut, mis põhjustas mitmeti arusaamist (näiteks esines juhtumeid, kus ei teatud, kas instituut on kõrgkool, samuti kas EPA (praegune EPÜ) on kõrgkool jt.).

Seetõttu ei võimalda antud vastused õpilaste vanemate hariduse ja tegevusala kohta (Lisa 17 ja Lisa 18) väita, et selline on üldine Saarte ja Ida-Virumaa õpilaste (nii 9. kui ka 12. kl. õpilaste) vanemate haridustase ning tegevusalade struktuur. Teema juures, mis käsitleb õpilaste õppimiskavatsusi, on toodud võrdlusnäitajaks vaid mittetöötavate vanemate (summeeritult kodune, töötamine koduses majapidamises, töötü ja “muu”) osatähtsus, eeldusega, et see on vastajate poolt adekvaatselt määratletud.

2.1.1 Saarte küsitluses osalenud õpilaste üldiseloomustus

Saartel küsitletud 9.klassi õpilaste hulgas oli 57% tütarlapsi ja 43% noormehi.

Võrreldes põhikooliga on 12. klassi õpilaste hulgas sooline koosseis muutunud veelgi enam tütarlaste kasuks, moodustades 68%, noormehi seevastu vaid 32%.

Järgnevalt on vaadeldud mõningaid näitajaid küsitluses osalenud õpilaste perede kohta.

Keskmine pereliikmete arv		
9. kl. õpilastel		4,73
	suur asula	4,41
	väike asula	5,20
12. kl õpilastel		4,57
	suur asula	4,49
	väike asula	4,88
Alla 18.a. pereliikmete arv		
9. kl. õpilastel		2,07
	suur asula	1,73
	väike asula	2,59
12. kl õpilastel		1,36
	suur asula	1,32
	väike asula	1,51

Iseloomustades toodud arve võib väita, et perekonnad, kus on gümnaasiumi lõpetajad, on veidi väiksemad ning mittetäisealisi pereliikmeid vähem kui noorematel õpilastel. Laste arvu muutuse põhjustab kahtlemata suuresti see, et paljud 12. klassi õpilased on ise 18. aastased. Paikkonniti on märgata, et suuremad pered ja rohkem lapsi on väike-asulate peredes.

Nagu juba eelnevalt selgitatud, on õpilaste vastuste alusel nende vanemate hariduse ja tegevusala kohta raske tõest pilti anda, kuid küsitlusest saadud andmetel on kesk- eri ja kõrgharidust omavate vanemate osakaal järgmine:

9. kl õpilaste	ema haridustase :	kesk-eri 35 %;	kõrgem 23 %;
	isa haridustase:	kesk-eri 37 %;	kõrgem 20 %;
12. kl. õpilaste	ema haridustase :	kesk-eri 37 %;	kõrgem 28 %;
	isa haridustase:	kesk-eri 36 %;	kõrgem 22 %;

Haridust puudutavad andmed näitavad, et 12. kl. õpilastel on vanematel veidi kõrgem haridustase kui 9. kl. õpilastel. Eelnenust nähtub ka, et emade haridustase võrreldes isadega, on üldiselt kõrgem ning samas ka veidi rohkem seotud õpilaste gümnaasiumisse õppima asumisega.

Üsna oluline on tähelepanek, et suhteliselt paljud õpilased ei tea oma isa haridusteed ega ametit (näit. kool, mida isa on lõpetanud oli märkimata 16 % 12. kl. õpilastest).

Vanemate tegevusalade kohta saame esitada vaid nende õpilaste osakaalud, kellel vanemad ei tööta (ankeedis märgitud kodune, töötamine kodus majapidamises, töötu ja muu variant). Ema ei tööta ca 12-14% vastanutest. 9. klassi õpilasi, kelle isa ei tööta oli 7%, 12. kl õpilastest aga 14%.

Saarte õpilased tegelevad aktiivselt lisaks õppetööle paljude erinevate huvialadega. Kõige populaarsemad harrastused on sport (üle poolte vastanutest mõlemas vanusegrupis), infotehnoloogia (ligi kolmandik mõlemas

vanuses, tantsimine ja muusika (iga viies vastanu) (vt. Lisa 19). Ankeedis märgiti tegevusalade "muu" variandina kõige sagedamini osalemist näiteringis.

Ankeedis küsiti ka seda, missuguste aladega õpilased sooviksid tegeleda, kui kodukoha läheduses oleks selline võimalus. Kõige enam tuntakse puudust võimalustest tegeleda arvutitega ja infotehnoloogiaga. Selle ala vastu tunneksid huvi 38% 9. kl. õpilastest ning 23% 12. klassi õpilastest. Viimastel on tõenäoliselt seetõttu täiendav huvi väiksem, kuna nende hulgas on juba praegu arvutitega tegelejaid rohkem. Huvi täiendavalt õppida keeli on märgatavalt suurem 12. klassi õpilastel (23%), seevastu 9. klassis täiendab end keelte alal vaid 10% vastanutest. Kui oleks võimalusi, siis vanematest õpilastest õpiks keeli 10 % ja noorematest 19% vastanutest.

Küsitluses tunti huvi õpilaste keeleoskuse vastu. Esmalt paluti õpilastel märkida keeled, mida nad oskavad tavasuhetlemise tasemel. Seejärel, mida kavatsevad omandada sel tasemel, et saaksid selles keelekeskkonnas õppida ja töötada (vt. küsimused 18 ja 19 ankeedis – lisa ank.).

Üle 90% õpilastest mõlemas vanusegrupis väidavad, et oskavad inglise keelt suhtlemistasemel. Üle poolte vastanutest 12. klassis valdab samal tasemel vene keelt ning peaaegu pooled saksa keelt. 9. klassi õpilastest 30% väidavad, et oskavad suhtlemistasemel saksa keelt ja peaaegu sama paljud vene keelt (Lisa 20).

Tõenäoliselt on suurem osa õpilastest (arvatavasti just 9. kl. õpilased) märkinud ankeeti vastava keele mitte niivõrd selle alusel, kuivõrd ta selles keeles suhelda oskab, vaid missuguseid keeli ta koolis õpib. Vaevalt, et teisiti oleks võimalik nii suured suhtarvud näiteks inglise keele osas ning seejuures veidi suuremad nooremis vanusegrupis võrreldes vanemate õpilastega.

Kuivõrd inglise keele oskust loeti väga paljude poolt piisavalt heaks, et suhelda, siis vastuseks küsimusele, mida soovitakse omandada sel tasemel, et oleks võimalik vastavas keeles õppida ja töötada, märkisid inglise keele vaid 14% õpilastest. Väga suur huvi oli veel täiendavalt muude keelte vastu – eriti soome, prantsuse, aga ka hispaania keele vastu, kokku sooviks 35% mõlemas vanuses õpilastest omandada mõnda keelt, mida ankeedi loetelus ei olnud (küsimus 19 ja muud keeled – vt. Lisa 15).

KOKKUVÕTE

Üldiseloomustades õpilaste soolist koosseisu, siis Saarte 9. klasside õpilaste hulgas on veidi rohkem tütarlapsi (57%), gümnaasiumiklassides on märgatav ülekaal tütarlaste kasuks – 68:32 %.

Väike-asulatest pärit koolide õpilased on pärit veidi suurematest peredest kui suur-asula (linnade) koolide õpilased.

Lisaks õppetööle on Saarte õpilaste hulgas levinumad tegevused ja huvialad sport, arvutid ja tantsimine. Vanemate õpilaste hulgas ka keeled.

Kuigi iga kolmas saab tegeleda meelistegevusena arvutitega, on vähemalt sama suur hulk õpilasi, kes seda sooviksid, kuid võimaluste puudumisel pole saanud teha.

Õpilaste enesehinnang oma keeloskusele on väga kõrge. Üle 90 % vastanutest väidab, et oskab suhtlemistasemel inglise keelt. Rohkem kui iga kolmas sooviks omandada saksa keelt ning sama palju on neid, kes sooviks lisaks omandada soome, prantsuse vm. keelt. Hinnang vene keele oskusele ning soov seda omandada on 12. klassis madalam kui 9. klasside õpilaste hulgas.

Õpilased ei ole sageli teadlikud oma vanemate haridustasemest ega tea, mis kooli on nende vanemad lõpetanud, seda eriti nooremates klassides (antud juhul 9. klassis). Raskusi valmistas ka ametikoha määratlemine küsitlustes esitatud skaala alusel.

Õpilaste poolt märgitud andmetel on Saarte 12. kl. vanemad kõrgema haridustasemega kui 9. kl. õpilaste vanemad ning seejuures haritumad kui isad (12. kl. õp.). Eelnenust võib järeldada, et vanemate haridustase, eriti ema kõrgharidus, mõjutab põhikooli lõpetajaid jätkama õpinguid üldhariduskoolis.

2.1.2 Ida-Virumaa küsitluses osalenud õpilaste üldiseloomustus

Ida-Virumaal küsitluses osalenud põhikoolide lõpetajate hulgas oli tütarlapsi 48 % ning noormehi 52 %. Gümnaasiumi lõpuklassis olid vastavad arvud aga 63 % ja 37 %. Seega on peale põhikooli asunud keskkoolis üldharidust taotlema sagedamini tütarlapsed.

Järgnevalt on vaadeldud mõningaid näitajaid küsitluses osalenud Ida-Virumaa õpilaste perede kohta.

Keskmine pereliikmete arv:

9. kl. õpilastel	4,04
eesti	4,59
vene	3,89
12. kl õpilastel	3,94
eesti	4,32
vene	3,84

Alla 18.a. pereliikmete arv:

9. kl. õpilastel	1,49
eesti	2,11
vene	1,57
12. kl õpilastel	1,30
eesti	1,62
vene	1,22

Keskmiised arvud pereliikmete kohta näitavad, et Ida-Virumaa eesti pered on veidi suuremad ja lapsi rohkem kui vene peredes.

Uuringus osalenud eesti õpilased elavad valdavalt väikeasulates ning vene pered suuremates asulates, valdavalt Narvas ja Kohtla-Järvel.

Vanemate haridust ja tegevust puudutavad andmed on toodud lisa (Lisa 17) .

9. kl õpilaste	ema haridustase :	kesk-eri 35 %;	kõrgem 22 %;
	isa haridustase:	kesk-eri 29 %;	kõrgem 17 %;
12. kl. õpilaste	ema haridustase :	kesk-eri 48 %;	kõrgem 23 %;
	isa haridustase:	kesk-eri 48 %;	kõrgem 19 %;

Ankeedis toodud andmete põhjal on Ida-Virumaa õpilaste emad kõrgema haridus tasemega kui isad ning 12. klasside õpilaste mõlemad vanemad on haritumad kui 9. kl. õpilastel.

9. kl. õpilastest 20% on märkinud, et ema ei tööta või on kodune, 12. kl. õpilastest 14%. Vastavad arvud isade kohta on 10% ja 7% (Lisa 18).

Märkimisväärne näitaja on see, et 13-15% õpilastest ei tea, mis haridustasemega kooli on lõpetanud või mis ametikohal töötab isa.

Enamlevinud alad, millega Ida-Virumaa õpilased tegelevad lisaks õppetööle, on sport, arvutid ja keeled. Spordi (44% ja 38%) ja arvutitega (28% ja 24%) aktiivselt tegelejaid on veidi rohkem nooremate ning keelõppijaid vanemate hulgas (9. kl. õp. 23%; 12. klassis 47%, vene õpilaste hulgas ulatus 53%-ni).

Arvutialaga tahaks tegeleda, kui see oleks võimalik, küsitletutest 40-50% (kõige rohkem soovijaid 12. kl. vene õpilaste hulgas – 53%), keeltega üle 20% (12.kl. vene õpilastest 26 %) ning spordiga veidi alla 20% õpilastest (suhteliselt rohkem eestlasi – vt. Lisa 21).

Ida-Virumaa kooliõpilaste keeleoskust tuleb vaadelda lähtuvalt vastaja emakeelest. Eesti emakeelega õpilastest mõlemas vanusegrupis üle 70 %, arvab, et oskab vene keelt suhtlemistasemel ja ligikaudu 60% inglise keelt, kusjuures kõrgem osakaal oskajaid on nooremate hulgas. Saksa keele oskusega on aga vastupidi – 12. klassi õpilastest 55% väidab, et saab suhtlemistasemel hakkama ja 9. kl. õpilastest 39% (Lisa 22).

Jälgidas saadud hinnanguid keeleoskuse kohta, on võimalik, et õpilased ei ole mitte niivõrd hinnanud oma keeletaset, vaid märkinud, mis keeli nad on õppinud.

Vene emakeelega 9. kl. õpilastest 57% on väitnud, et valdab eesti keelt suhtlemistasemel ning 12. kl õpilastest 69%, inglise keel vastavalt 28% ja 43% , saksa keelt mõlemas vanuses alla 20%.

Küsimusele, missuguseid keeli soovitakse omandada tasemel, et oleks võimalik selles keeles õppida või töötada, on märgitud õpilaste poolt kõige

enam soovitud keeleks inglise keel (eesti õpilastest nooremad 41 %, vanemad 45 % ning vene õpilastest vastavalt 57% ja 49 %).

Vene õpilaste soov omandada eesti keelt on 9. klassides 52 % õpilastest ning 12. kl. 38 % õpilastest.

Suur huvi on ka teiste keelte omandamise vastu (vt. Lisa 22 ja Lisa 16).

KOKKUVÕTE

9. klassi õpilaste hulgas on noormehi veidi rohkem kui tütarlapsi, kuid peale põhikooli on asunud üldharidust taotlema sagedamini tütarlapsed kui noormehed.

Ida-Virumaa eesti pered on veidi suuremad ja lapsi rohkem kui vene peredes. Eesti pered on pärit väiksematest asulatest, vene pered suurematest (valdavalt Narvast ja Kohtla-Järvelt).

Ida-Virumaa õpilaste emad on kõrgema haridustasemega kui isad ning 12. klasside õpilaste mõlemad vanemad on haritumad kui 9. kl. õpilastel.

Mittetöötavaid vanemaid on nooremas vanusegrupis rohkem kui vanemas.

Eesti õpilased hindavad oma vene keele oskust paremaks kui vene õpilased eesti keele oskust. Inglise keele oskust hindavad endal kõrgemaks eesti õpilased, kusjuures nooremas vanuseklassis on väidetavalt oskajate arv suurem.

Huvi omandada keel sel tasemel, et oleks võimalik ka selles keelekeskkonnas õppida või töötada, on vene õpilastel inglise keele osas suurem kui eesti keele osas.

Enamlevinud alad, millega Ida-Virumaa õpilased tegelevad lisaks õppetööle, on sport, arvutid ja keeled. Kui see oleks võimalik, tegeleks veel arvutitega ligi pooled vastanutest. Vene õpilaste ja samuti vanemas vanuseklassides õpilaste seas on suhtelist suurem huvi arvutite ja keeleõppe vastu, eestlased huvituvad mõnevõrra enam spordist.

Saarte ja Ida-Virumaa õpilaste üldandmete võrdlev kokkuvõte

12. klassi õpilaste hulgas valitseb mõlemas piirkonnas tütarlaste ülekaal, 9. kl. õpilaste hulgas on Saarte koolides rohkem tütarlapsi, kuid Ida-Virumaal veidi rohkem noormehi.

Ida-Virumaal, võrreldes Saartega, on 12. õpilaste vanemate hulgas rohkem kesk-eriharidusega vanemaid.

Saarte õpilaste pere liikmete arv, samuti alla 18.a. laste arv, on suurem kui Ida-Virumaal.

Inglise keele oskus suhtlemistasemel on vastajate endi hinnangu järgi Saarte õpilastel märgatavalt kõrgem mõlemas vanuseklassis.

Nii Saarte kui Ida-Virumaa õpilaste hulgas on spordiga tegelemine enamlevinud huviala - Saartel tegeleb spordiga üle poole õpilastest, Ida-Virumaal veidi vähem kui pooled..

Mõlemas piirkonnas on ligikaudu iga kolmas 9. kl. õpilane märkinud üheks huvialaks arvutitega tegelemise.

12. kl. õpilastest Ida-Virumaal tegeleb aktiivselt keeleõppega ja tahaks tegeleda, kui see oleks võimalik, tunduvalt rohkem õpilasi kui Saartel.

Arvutite ja infotehnoloogiaga tegelejaid on mõlemas piirkonnas enam-vähem ühe palju (veidi rohkem Saartel gümnaasiumiklassides), kuid Ida-Virumaa noored tunnevad selle alaga tegelemisest suuremat puudust.

2.2 Õpilaste arvamused oma kodukohast

Küsimustega kodukoha teemal on püütud välja selgitada õpilaste seotus paigaga, kus nad elavad, kus on nende praegune kodu ja vanemad. Püütakse välja selgitada, kas õpilaste tulevikuplaanid on seotud nende praeguse elukohaga, mille poolest neile meeldib selles paigas elada, millest tunnevad puudust.

Antud küsitluses peetakse silmas kodukohana paikkonda laiemalt - mitte üksnes konkreetset asulat, tänavat, vaid linna või maakonda tervikuna.

2.2.1 Saarte õpilased oma kodukohast

Küsimus 1: Kui kaua Sa oled elanud oma praeguses kodukohas?

Tabel 4. Küsimusele 1 antud vastused (%-des).

	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
vähem kui 2 aastat	1,4	1,8
viimased 2 kuni 5 aastat	3,8	3,5
viimased 6-10 aastat	7,9	2,6
üle 10 aasta	86,0	92,2
vastamata	1,0	0,0

Valdav enamus küsitletutest (9.kl. õpilastest 86% ja 12.kl. õpilastest 92% on elanud oma praeguses kodukohas 10.a. või enam ehk tõenäoliselt sünnist saati.

Küsimus 2: Kuivõrd Sulle meeldib elada oma kodukohas?

Tabel 5. Küsimusele 2 antud vastused (%-des).

	9 kl. õpilased	12. kl. Õpilased
meeldib väga	19,8	26,7
üldiselt meeldib	66,3	60,2
üldiselt ei meeldi	11,8	12,2
üldse ei meeldi	1,4	0,8
vastamata	0,7	0,0

Nii 9. kui 12. kl. õpilastest enamikule (86-87% vastanutest) meeldib elada oma kodukohas, kusjuures vanemas vanuseklassis vähemalt neljas ja nooremas iga viies väitis, et talle meeldib oma kodukoht väga (27% 12 kl. ja 20% 9 klassis). Seega vaid 13%-le ei meeldi tema praegune kodukoht.

Küsimused 3 ja 4 puudutasid põhjendusi, arvamusi kodukoha meeldivuse kohta ning nende vastamiseks ei olnud ette antud variante. Spontaanselt väljendatud mõtted, kirjeldused on peale väljakirjutusi grupeeritud ning esitatud nii kokkuvõtvalt kui ka lahti kirjutatult (vt. Lisa 2 ja Lisa 3).

Küsimus 3: Mille poolest on siin hea elada?

Vastamiseks ei olnud ette antud vastusevariante ning vastustes nimetati mitu tegurit.

Tabel 6. Peamised põhjused või tegurid, mille poolest kodukoht meeldib ja neid nimetanute osakaal vastanutest %-des.

Põhjused/tegurid	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
vaikne, rahulik koht	53,9	64,8
ilus, puhas, loodus meeldib	29,5	33,6
Turvaline	28,6	31,6
sõbrad tuttavad	18,0	4,7
inimesed tuttavad, sõbralikud	13,1	11,4
siin on minu kodu, pere, olen harjunud	14,3	10,0

Kõige enam hindasid vastajad oma kodukohas seda, et see on vaikne ja rahulik paik. Seda väideti erineval moel, kokku sellesisulisi arvamusi esines 54% 9. kl. ning 65% 12. kl. vastanutest. Kodukoha teeb meeldivaks kolmandiku vastajate arvates ka loodus, selle ilu, puhtus, mere lähedus või lihtsalt see, et on kena koht, värske õhk ja vaba loodus. Sageduselt

järgmisena mainiti, seejuures peaaegu iga kolmas sellele küsimusele vastanu, et saartel on selle poolest hea elada, et pole nii palju kuritegevust kui mujal (29% 9. kl. ja 32% 12.kl.).

9. klassis peetakse järgmisena oluliseks, et ümbruskonnas on omad sõbrad (18 %), et inimesed tunnevad üksteist hästi, ollakse sõbralikud (13%) ning et, kodukoht nende jaoks on oma kodu, perekond ning paik, millega ollakse harjunud (14 %).

Erinevalt nooremast vanuseklassist seostavad 12. klassi õpilased oma kodukoha meeldivust vähem sõprade, tuttavate olemasoluga (vaid ca 4-5% nimetab seda tegurit) ja kodu / pere asukohaga ning harjumusega. Märnatavalt enam tuuakse esile vaikust ja rahu.

Linnadest (suuremad asulad) pärit õpilased nimetasid veidi sagedamini kodukoha väärtusteks seda, et see on vaikne, rahulik ning märnatavalt enam mainiti turvalisust. Väiksematest asulatest pärit õpilased väärtustasid linlastest rohkem looduse ilu ja puhust (Lisa 23).

Küsimus 4: Millest tunned puudust, mis võiks olla teisiti?

Vastamiseks ei olnud ette antud vastusevariante ning vastustes nimetati mitu tegurit.

Tabel 7. Peamised põhjused või tegurid, mille poolest praegune kodukoht ei meeldi ja neid nimetanute osakaal vastanutest %-des.

Peamised põhjused/tegurid	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
vähe vaba aja veetmise võimalusi, üritusi, kohti	69,8	64,1
vähe kauplusi, kaup,	15,4	3,7
asukoht (eraldatus), kehvad liikumisvõimalused	8,5	9,8
piiratud võimalused arenguks (õppimiseks, tööks, eneseteostuseks)	5,6	7,4
töökohtade (heade, sobivate) vähesus, elatustase madal	3,7	14,4
Vähe noori, inimeste vahelised suhted, isiklikud asjad	18,5	14,3
Muud	2,9	7,4

Üksmeelselt väitsid nii nooremad kui vanemad õpilased, et nende kodukohas on puudus vaba aja veetmise kohtadest. Arvati, et noortel pole lõbutsemis- ja nädalalõppudel koosviibimise kohti, vähe on diskosid, pidusid jne. Puudust tuntakse ka kinost, teatrist, kontsertidest, sportimisvõimalustest. Paljud väljendasid lihtsalt seda, et on igav ja ei toimu midagi. Loetletud puudusi nimetasid 9. kl. õpilastest kokku 70 % ning 12.kl- õpilastest 64 %.

Paratamatult on omavahel seotud eelmises küsimuses vaadeldud palju esinenud väide, et saared on elamiseks vaikne ja rahulik paik, kuid see osutub

noorte jaoks probleemiks, kuna puudub tegevus, midagi huvitavat ei toimu, aktiivseid inimesi ei ole, noori on vähe ning lõpptulemusena on igav.

Sageduselt teisena toodi põhikooli lõpetajate poolt (19 % 9.kl.) puudusena väheseid noori ümbruskonnas või seda, et lihtsalt on vähe inimesi ja võimalusi suhtlemiseks uute, teiste inimestega. Seega samaaegselt positiivseks loetul, et enamus inimesed tunnevad üksteist (mis on võimalik peamiselt siis, kui piirkonnas on vähe inimesi), on ka omad puudused. Väljendati ka arvamust, et inimesed on vahetevahel kadedad, sekkuvad teiste asjadesse, võiks olla vabameelsemad jne.

Vanemad õpilased (14%) nimetasid võrdselt kodukoha probleemina töökohtade (heade, sobivate kohtade) vähesuse (9 kl. nimetasid seda vaid ca 4%) ja noorte vähesust piirkonnas.

Nooremad nägid tähtsusest kolmanda suurte kaupluste puudumist, kaupade vähesust (näit. väide "kõigil ühesugused asjad") – nii arvas 15% vastanutest 9. klassidest.

Saarte kui kodukoha puudusena nimetati veel halbu liikumis-, transpordivõimalusi, eraldatust ning nähakse vähe võimalusi eneseteostuseks, arenguks tulevikus. Viimase all nimetati väikeseid valikuvõimalusi nii hariduse omandamisel kui ka karjääri tegemisel (Lisa 24)

Küsimus 5. Kui tõenäoliseks pead, et elad 10-15.a. pärast oma praeguses kodukohas või selle lähiümbruses (samal linnas või maakonnas)?

Tabel 8. Küsimusele 5 antud vastused %-des

	9 kl. õpilased	12. kl. Õpilased
peaaegu kindel	4,3	1,7
arvan, et elan praeguses kodukohas	17,0	9,1
arvan, et elan mujal	57,1	59,4
olen selles peaaegu kindel, et mujal	19,6	27,1
vastamata	1,9	2,7

Vastused näitavad, et oma tulevikku kodukohaga seostab tunduv vähemus, kusjuures vanemaks saades näib süvenevat soov asuda elama mujale. Kui 9 klassis peab võimalikuks jääda kodukohta iga viies, siis 12. klassis arvab nii peaaegu iga kümnes. Võrreldes 9. klassiga on gümnaasiumi lõpuklassis suurenenud just nende õpilaste osakaal, kes on mujale elamaasumises kindlad..

Küsimus 6. Millised on määravad tegurid, mis mõjutavad Sind elama oma praeguses kodukohas (selle lähiümbruses) ka tulevikus?

Sellele küsimusele paluti vastata neil, kes väitsid, et nad kavatsevad elada oma praeguses elukohas ka tulevikus. Vastamiseks ei olnud ette antud vastusevariante ning vastustes nimetati mitu tegurit (Lisa 4

Tabel 9. Praegusesse elukohta jäämise olulisemad põhjused ja neid nimetanute osakaal vastanutest %-des.

Põhjused/tegurid	9 kl. õpilased	12. kl. Õpilased
kodu, pere	77,3	86,4
sõbrad	22,0	23,7
Muu: Turvalisus, töökoht, loodus jm	30,0	25,5

Sellele küsimusele vastanute arv oli väike (9 kl. õpilasi 63 ja 12 kl. õpilasi 16), seetõttu saab välja tuua eraldi vaid kaks sagedamini nimetatud tegurit. Üldiselt väidetakse, et oma praegusesse elukohta jäädaks seal asuva kodu, vanemate, perekonna pärast. Oluliseks peetakse ka väljakujunenud sõprade-tuttavate ringi. Lisaks nimetatutele väljendati soovi jääda, kui oleks tulevikus sobivat tööd.

Küsimus 7. Mis on kõige olulisem põhjus, mis takistab Sind oma tulevikku sidumast praeguse kodukohaga?

Sellele küsimusele paluti vastata neil, kes väitsid, et kavatsevad tulevikus asuda elama mujale (küs. 5). Vastamiseks ei olnud ette antud vastusevariante ning vastustes nimetati mitu tegurit (Lisa 5).

Tabel 10. Praegusesse elukohta mittejäämise olulisemad põhjused ja neid nimetanute osakaal vastanutest %-des.

Peamised põhjused/tegurid	9 kl. õpilased	12. kl. Õpilased
Tööpuudus, töö või õppimine mujal	69,8	65,4
Piiratud arenguvõimalused	41,3	60,0
Vähe vaba aja veetmise võimalusi, igavus	13,3	7,7
Eraldatus (asukoht), piiratus suhetes	5,2	7,3
Muu (olmetingimused, kaubandus, isikl. plaanid)	4,2	5,2

Kõige enam loeti kodukohast lahkumise põhjuseks kartust mitte tööd leida ning seetõttu mujal tööle asumist. Kuigi tuleviku all mõeldi aega 10-15.a. pärast, mil enamus peaks olema õpingud eriala omandamiseks lõpetanud, oli siiski palju neid, kes nägid ka mujal õppimaasumises lahkumise põhjust. Võimalik, et lähtuti sellest, et kui juba mujal on õppima asunud, luuakse seal oma pere ja kodu.

Ka piiratud arenguvõimaluste all väljendati väikeseid õppimisvõimalusi lähiumbruses, aga ka üldisemalt väheseid karjäärivõimalusi, soovi end proovile panna, saada uusi kogemusi. Arvati ka, et kodukohas elu ei liigu edasi, ei saa ennast teostada jms. Nagu tabelist selgub, tunnevad vähese perspektiivi üle kodukohas rohkem muret just vanemate klasside õpilased.

Eraldatuse, piiratuse mõistete alla mahuvad erinevad asjad, alates sellest, et mandri ja saarte vaheline ühendus seab piiranguid liikumisele kuni palju erineval moel väljendatud probleemini, et vähe on uusi inimesi, uusi suhted, mistõttu inimesed tunnevad kõiki ja sekkuvad üksteise ellu.

Vaadeldes antud küsimusele antud vastuseid asulatüübi lõikes, võib märkida, et mõlemas vanusegrupis nimetasid väiksematest asulatest pärit noored sagedamini kodukohast lahkumise põhjustena tööpuudust, tööle või õppima asumist mujal ning keskmisest harvemini mainiti piiratud arengu võimalusi kodukohas (vt. tabel 11).

Tabel 11. Küsimusele 7 antud peamised vastused asulatüübi lõikes (%-des).

9 klass

Põhjus/tegur	linn	vald
Tööpuudus, töö või õppimine mujal	63,9	79,8
Piiratud arenguvõimalused	45,8	34,2
Vähe vaba aja veetmise võimalusi, igavus	16,1	8,8

12 klass

Põhjus/tegur	linn	vald
Tööpuudus, töö või õppimine mujal	62,2	78,6
Piiratud arenguvõimalused	67,1	31,0

KOKKUVÕTE

Saarte õpilastest valdav enamus on elanud oma praeguses kodukohas 10 või enam aastat, s.h. 12. kl. õpilastest üle 90%.

Mõlemas vanuseklassis üle 86% õpilastele meeldib elada selles paigas, sealhulgas iga neljanda-viiendale meeldib väga. Vanemate õpilaste hinnangud kodukoha meeldivusele on veidi kõrgemad.

Kõige enam teeb kodukohas elamise meeldivaks selle paiga rahulikkus ning looduse ilu ja puhtus. Väga kõrgelt hinnatakse ka kuritegevuse madalat taset ja turvalisust.

Kõige enam tuntakse kodukohas puudust noorte koosviibimiskohtadest, võimalusest vaba aja veetmisel ning kultuuri- ja meelelahutusündmustest.

Mitte-meeldivaid tegureid nimetades märkisid vanemad õpilased noorematest märgatavalt enam tööpuudust, sobivate töökohtade vähesust.

Tulevikus, umbes 10-15.a. pärast, kavatsevad oma kodukohas elada vähem õpilastest mõlemas vanuses, seejuures gümnaasiumi õpilaste hulgas on soov lahkuda suurem – arvatavaid kodukohta jääjaid 11,5 % 12. kl. õpilastest.

Õpilased, kes arvavad end siduvat kodukohaga ka tulevikus, loevad selle peamiseks põhjuseks seotuse oma kodu ja perega.

Oma praegusest kodukohast lahkujad näevad tulevikus kodukohas elamise takistusena peamiselt mujale tööle ja õppima asumist, mille põhjuseks

omakorda loetakse tööpuudust, võimalust leida sobiv ametikoht ja võimalusi arenguks, karjääriks. Mure tööpuuduse päras on suurem väike-asulates ning soov leida paremad võimalused arenguks suurte keskuste õpilastel.

2.2.2 Ida – Virumaa õpilased oma kodukohast

Küsimus 1: Kui kaua Sa oled elanud oma praeguses kodukohas?

	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
vähem kui 2 aastat	1,9	0
viimased 2 kuni 5 aastat	2,7	0,6
viimased 6-10 aastat	6,0	2,6
üle 10 aasta	89,0	96,2
vastamata	0,4	0,6

Nagu tabelist selgub, on valdav enamus küsitluses osalejad elanud oma praeguses kodukohas (või selle lähiümbruses) 10 või enam aastat.

Huvipakkuv on see, et venelased on olnud veidi paiksemad kui eestlased (vt. Lisa 25). 9. klassi õpilastest, kelle emakeel on vene keel, on elanud samas paikkonnas 93 % ning 12. klassi õpilastest 98 %, eestlased vastavalt 75 % ja 87%.

Küsimus 2: Kuivõrd Sulle meeldib elada oma kodukohas?

	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
meeldib väga	14,0	6,7
üldiselt meeldib	67,8	54,9
üldiselt ei meeldi	14,5	30,6
üldse ei meeldi	3,8	7,7
vastamata	0	0

Hinnangu andmisel selle kohta, kuivõrd oma kodukohas meeldib elada, on märgata erinevust noorema ja vanema vanuseastme õpilaste vahel. 12. klassi õpilaste hulgas on märgatavalt suurem nende osakaal, kes on andnud negatiivse hinnangu (kokku 38 %, 9. klassis vastav arv 18 %).

Eesti ja vene õpilaste hinnangutes kodukoha meeldivusele ei ole märkimisväärset erinevust (Lisa 25).

Küsimus 3: Mille poolest on siin hea elada?

Tabel 12. Küsimuses 3 sagedamini nimetatud tegurid (% vastanutest, kes toodud tegurit nimetasid):

Peamised tegurid	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
------------------	----------------	------------------

siin on minu perekond, kodu	37,7	33,6
sõbrad, tuttavad	26,1	18,8
vaikne, rahulik koht	13,1	10,8
ilus koht (loodus, linn)	10,5	18,6
hea majanduslik olukord, elamistingimused	8,4	1,2

Antud küsimusele saadud vastused näitasid, et kõige olulisem, mis kodukoha meeldivaks teeb, on perekond, kodu, paljud lisasid, et see on paik, kus ollakse sündinud ning ümbruskonnaga harjunud.

Teisena peetakse oluliseks sõprade, tuttavate, eakaaslaste olemasolu. Nagu tabelist (Tabel 12) näha, on selle näitaja olulisus suurem nooremas vanuseklassis.

Järgmistest teguritest oli veel sagedamini mainitud kodukoha ilu, seda mainiti nii looduse kohta üldiselt kui ka näiteks oma kodulinna kohta. Vastustest selgub, et vanemate klasside õpilased väärtustavad oma kodukoha ilu kõrgemalt kui nooremate klasside õpilased.

Veel on nimetatud head majanduslikku olukorda (sagedamini nooremas vanuseklassis). Selle all nimetati stabiilsete palkade ja töökohtade olemasolu, normaalseid ja häid elamistingimusi ning seda, et meeldib turumajandus.

Lisaks eeltoodule väljendati heameelt selle üle, et saab suhelda vene keeles, et Venemaa on lähedal, et siin on parem elada kui Venemaal, on odavam ning mõnel korral heameelt, et sõda ei ole.

Sõltuvalt sellest, missugune oli vastaja emakeel, väärtustati mõningaid tegureid erinevalt (Lisa 26).

Eestlastelt (9.kl. 19%; 12.kl 24%) tunduvalt sagedamini märkisid venekeelsed (9.kl. 42%: 12.kl. 36%) vastajad meeldivus-tegurina oma kodu ja perekonda (siia kuuluvad ka väited “olen siin sündinud”, “olen harjunud” jm.).

Teine suurem erinevus on see, et head majanduslikku olukorda ja elamistingimusi märkisid ära sellele küsimusele vastamisel ainult venekeelsed vastajad (nii 9.kl. kui ka 12.klassis). Arvatavasti on vene vastajate sellekohased arvamused mõjutatud võrdlusest Venemaaga.

Lisaks eelnenule peab märkima, et eestikeelsed vastajad aga väärtustasid venekeelsetest vastajatest rohkem kodukoha rahulikkust ja ilu. Mõlemad tegurid kokku esinesid 9. klassi eestlastel 52 %, 12. klassis vastavalt 55 % vastajatel ning samad tegurid venekeelsetel vastajatel vastavalt 18 % ja 23%. Siinkohal on oluline lisada, et küsitletud eesti õpilaste hulgas on suhteliselt rohkem neid, kes elavad väike-asulates ja on loodusele lähemal.

Küsimus 4: Millest tunned puudust, mis võiks olla teisiti?

Tabel 13. Küsimuses 4 sagedamini nimetatud tegurid (% vastanutest, kes toodud tegurit nimetasid):

Peamised tegurid	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
Vähe üritusi, vaba aja veetmise võimalusi	34,9	45,2
Vähe töökohti, madal elatustase	24,3	27,8
Kehv linna heakord, olmetingimused, halb teenindus	13,8	6,9
Kuritegevus, narkomaania, alkoholism	15,0	11,8
Kehvad arenguvõimalused (s.h. õppimisvõimalused)	11,4	28,5
Inimeste, suhetega seotud tegurid (sugulased mujal)	7,9	5,2
Keele-, rahvuse-, kodakondsuse, piiriprobleemid	6,5	16,7
Saastatus, tööstust palju,	6,0	0
Muu	3,2	3,8

Vastustest selgub, et üsna teravalt tunnetatakse sotsiaalseid probleeme: tööpuudus, kuritegevus. Kuritegevust ja narkomaaniat nimetasid keskmisest sagedamini eestlased, tööpuudust ja väheseid õppimisvõimalusi aga venelased.

Vanemad õpilased tunnevad rohkem muret piiratud arenguvõimaluste, sealhulgas õppimisvõimaluste pärast, nähes ka problemaatilisemana keele- ja rahvusküsimusi. Viimast tegurit väljendasid nii eesti- kui ka venekeelsed vastajad. Väiksematest asulastest ja eestlased tundisid muret, et eestlasi on nende kodukohas vähe ning valdavalt suurematest linnadest ja venelased väljendasid pahameelt keele- ja kodakondsusseaduse üle ning et piiriületamine on keeruline. (vt. Lisa 27)

Küsimus 5. Kui tõenäoliseks pead, et elad 10-15.a. pärast oma praeguses kodukohas või selle lähiümbruses (samal linnas või maakonnas)?

Tabel 14. Küsimusele 5 antud vastused (%-des).

	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
peaaegu kindel	5,3	1,5
arvan, et elan praeguses kodukohas	29,5	22,1
arvan, et elan mujal	42,5	52,3
olen selles peaaegu kindel, et mujal	17,6	21,2
vastamata	5,1	2,9

Nagu andmetest selgub, on soov mujale asuda suurem 12. klassis ehk teisisõnu potentsiaalseid jääjaid oma kodukohta on praeguste põhikooli lõpetajate hulgas 35 % ning gümnaasiumi lõpetajate hulgas 24 %.

Vaadeldes andmeid küsimusele 5 vastanute emakeelest lähtuvalt, siis erinevus on kõige suurem vastuse "olen selles peaaegu kindel, et elan mujal" andnute hulgas. Eestlased on seda arvamust väljendanud sagedamini kui vene vastajad – 9. klassi eesti õpilastest 27 % ja vene õpilased 17 % ning vastavad näitajad 12. klassis 24 % ja 20 %.

Seega potentsiaalselt jääb samasse paikkonda ka tulevikus 9. kl. eesti õpilastest 26%, vene õpilastest 37%. Vastavad arvud 12. klassides 18% ja 25% (vt. Lisa 28). ,mis annab tunnistust eesti noorte suuremast soovist piirkonnast lahkuda.

Küsimus 6. Millised on määravad tegurid, mis mõjutavad Sind elama oma praeguses kodukohas (selle lähiümbruses) ka tulevikus?

Sellele küsimusele paluti vastata neil, kes väitsid, et nad kavatsevad elada oma praeguses elukohas ka tulevikus (neid oli kokku 86 9.kl. õpilast ja 42 12. klassi õpilast).

Nendest, kes arvasid, et nad elavad tõenäoliselt oma kodukohas ka 10-15.a. pärast, peavad kõige määravamaks ehk kodukohaga siduvaks teguriks oma kodu ja perekonna olemasolu samas paikkonnas. 9 klassi vastajanutest märkis nii 51 % ning 12. klassi õpilastest 68 %.

Kuna antud küsimusele vastanute arv oli suhteliselt väike, siis ülejäänud nimetatud teguriteid nimetanute arv omakorda piirdus vaid kuni 5 vastajaga, siis nende osakaalu pole käsitletud (vt. vastuste näited Lisa 4).

Küsimus 7. Mis on kõige olulisem põhjus, mis takistab Sind oma tulevikku sidumast praeguse kodukohaga?

Sellele küsimusele paluti vastata neil, kes väitsid, et kavatsevad tulevikus asuda elama mujale (vt. Lisa 5).

Tabel 15. Küsimuses 7 sagedamini nimetatud tegurid (% vastanutest, kes toodud tegurit nimetasid):

Peamised põhjused/tegurid	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
Tööpuudus, tööle või õppima asumine mujal	61,2	63,5
Piiratud arenguvõimalused	31,2	35,9
Keele-, rahvuse-, kodakondsuse probleemid	15,5	4,7
Vähe vaba aja veetmise võimalusi	14,0	20,5
Kehv linna heakord, madal elatustase	9,5	18,1
mujal meeldib rohkem, ümbrus kole	8,2	21,4
Muu	5,8	7,2

Kõige enam peavad Ida-Virumaa õpilased kodukohast lahkumise põhjuseks mujale tööle ja õppima asumist ning arvamust, et lähikonnas valitseb tööpuudus. Eelnenuga tihedalt seotud on ka üldistatud põhjus - piiratud arenguvõimalused, mille all mõeldi nii paremaid töötamis-, õppimis- kui ka lihtsalt karjääritegemise võimalusi. Veel soovitakse end mujal proovile panna, seda, et kodukoht on perspektiivitu ning ka seda, et Venemaal on suurem võimalus läbi lüüa (vt. Lisa 29).

Keele-, kodakondsus ning rahvusprobleemid teevad muret rohkem 9. klassi õpilastele, kes väljendasid arvamust, et vastavad seadused on "tobedad" ja nad asuvad elama, kus pole eesti keelt vaja. Väljendati ka selliseid arvamusi, et Eestis avaldub natsionalism ja fašism. Selline meelsus nagu öeldud on tunduvalt väiksem 12.klassi õpilaste seas.

Nagu noortele kohane igatsevad nad elada seal, kus on mitmekülgsed ja palju vaba aja veetmise võimalusi ja noortepäraseid suhtlemiskohti.

Vanemad õpilased näevad lahkumise ajendina sagedamini ka madalat elatustaset, üldise heakorra kehva olukorda (nt. ümbrus kole, tänavad pimedad, linn muutub külaks jms.).

KOKKUVÕTTEKS

Valdav enamuse Ida-Virumaa õpilastest mõlemas vanusklassis on elanud oma praeguses kodukohas 10.a. või enam.

Enamikule õpilastest meeldib elada oma praeguses kodukohas, eriti kehtib see põhikooli lõpetajate kohta, vanemate seas on märgatavalt rohkem neid, kellele nende kodukoht eriti ei meeldi.

Meeldivaks teeb kodukohas elamine peamiselt seotus oma kodu ja perega, nooremate jaoks on üsna oluline oma sõprade ja tuttavate ring. Rahulolu elamistingimuste ja majandusliku olukorraga pidasid oluliseks märkida vaid vene õpilased.

Puudustena oma kodukohas elamisel nimetasid Ida-Virumaa õpilased peamiselt tööpuudust, soovi minna mujale tööle ja õppima. Eelnenuga seonduv on ka järgmisena enammärgitud põhjus - piiratud arenguvõimalused.

Tähelepanu vääriv on ka õpilaste mure kuritegevuse ja narkomaania pärast.

Nooremate õpilaste hulgas on tunduvalt sagedamini ebameeldivusena mainitud ka keele-, rahvuse või kodakondsusega seotud probleeme.

Kodukohata potentsiaalseid jääjaid on praeguste põhikooli lõpetajate hulgas rohkem kui gümnaasiumi lõpuklassis, sealjuures keskmisest enam vene õpilaste hulgas.

Kodukohast lahkumise peamiseks põhjuseks võib lugeda tööpuudust, perspektiivitust, väheseid arenguvõimalusi.

Saarte ja Ida-Virumaa võrdlev kokkuvõte

Kui Saarte vanemate õpilaste hulgas võrreldes noorematega on süvenenud tõdemus, et kodukoht on väga meeldiv paik elamiseks, siis Ida-Virumaal on tendents vastupidine, sealjuures olulisel määral. (Hinnangutest selgub, et 9. klassides on 82% õpilasi, kellele meeldib elada oma kodukohas, siis 12. kl. õpilastest on samal arvamusel vaid 62%).

Meeldivus-teguritest ülekaalukalt olulisemaks peavad Saarte õpilased oma kodukohas valitsevat vaikust ja rahulikkust ning seejärel looduse ilu ning puhtust. Ida-Virumaa õpilased peavad kõige olulisemaks meeldivuse põhjenduseks oma sünnipaika, sinise kohaga harjumist ning seotust kodu ja vanematega (esineb sagedamini vene õpilaste vastustes).

Kui kolmandik Saarte õpilastest pidas oluliseks turvalisust, vähest kuritegevust, siis samasisulist tegurit Ida-Virumaa õpilaste vastustes ei esine/esines vaid paaril korral väike asulas.

Negatiivseid tegureid märkides on Saarte ja Ida-Virumaa õpilased üsna üksmeelselt kõige enam nimetanud asjaolu, et vähe on noortel vaba aja veetmise võimalusi, koosviibimise kohti, ja üritusi.

Puuduste loetlemisel on peamine erinevus see, et Ida-Virumaal esineb hulk tegureid, mis Saarte õpilaste vastustes peaaegu puuduvad: kuritegevus, narkomaania; keele-, rahvuse-, kodakondsuse probleemid; kehv linna heakord, halb teenindus. Märgatavalt sagedamini nimetati kodukoha probleemidena Ida-Virumaa õpilaste vastustes ka tööpuudust ning madalat elatustaset, piiratud arenguvõimalusi.

Mõlemas maakonnas arvavad koolide lõpetajad end sagedamini kodukohast lahkuvat kui kodukohta jäävat. Siiski kavatsevad end siduda oma kodukohaga ka tulevikus sagedamini põhikooli õpilased. Gümnaasiumi õpilaste seas süveneb soov asuda mujale elama, eriti Saarte õpilaste puhul.

Peamised tegurid, mida kodukohast lahkumise põhjustena nimetati, on mõlemas piirkonnas samad: kõige enam sunnib kodukohast lahkuma mure tööpuuduse pärast, soov saada paremat, sobivamat töökohta ning avaramad

õppimisvõimalused mujal. Eripäraks on Virumaa vastustes see, et esineb ka soovi lahkuda (sagedamini 9. kl. õpilaste vastustes) ajendatuna keele-, kodakondsuseprobleemidest.

2.3 Perede majanduslik olukord

Järgnevas alateemas käsitletakse põgusalt koolinoorte materiaalseid võimalusi. Eeldatavasti on kooli lõpetajate edasised plaanid mõjutatud ka pere majanduslikust olukorrast, seetõttu küsiti ankeedis vastaja hinnangut hetkeolukorrale ning kuidas see võiks lähiajal muutuda. Konkreetsemalt püütakse selgitada, kas pere majanduslikud võimalused võiksid piirata ka õpinguplaane.

2.3.1 Saarte õpilaste hinnangud pere majanduslikule olukorrale

Küsimus 8. Kuidas hindad oma pere üldist majanduslikku olukorda praegu? Mida saab teie pere endale võimaldada?

Tabel 16. Saarte õpilaste hinnangud pere majanduslikule olukorrale (vastused %-des).

Pere saab võimaldada:	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
Kõike, mida olete tahtnud	5,5	5,7
Peaaegu kõike, kuid suuremaid oste peab ette planeerima ja selleks raha säästma	72,2	57,0
Vaid vajalikku äraelamiseks, sageli tuleb oma soove piirata	21,6	35,5
Me ei saa sageli võimaldada endale ka esmavajalikku	0	0,9
vastamata	0,7	0,9

Võrreldes erinevas vanuseastmes õpilaste hinnanguid, siis tundub nagu oleks nooremate õpilaste majanduslik olukord parem kui vanematel. Samas võib ka oletada, et vanemaks saades hinnatakse materiaalselt seisundit realistlikumalt ja adekvaatsemalt.

Vaadeldes hinnanguid asulatüübi lõikes, siis suur-asulate (linnade) 9. klasside õpilased hindavad pere majanduslikku olukorda paremaks kui väiksemates asulates. 12 klassi õpilased aga vastupidi: väiksematest asulatest pärit vastajad väitsid linnaõpilastest sagedamini, et saavad endale lubada peaaegu kõike, selleks eelnevalt säästes ning harvemini, et saavad lubada vaid hädavajalikku, piirates sageli oma soove (vt. Lisa 30).

Küsimus 9. Kuidas Sa arvad, kas Sinu pere majanduslik olukord muutub tulevikus, umbes 5.a. pärast.

Tabel 17. Saarte õpilaste hinnangud pere majandusliku olukorra muutusele (vastused %-des).

Kas muutub:	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
... palju paremaks	10,5	5,7
... pigem paremaks	47,4	51,9
... ei muutu oluliselt	36,5	33,6
... pigem halvemaks	4,9	8,7
... palju halvemaks	0,4	0
vastamata	0,3	0

Mõlemas vanuses õpilaste prognoos pere materiaalsele olukorrale on optimistlik, vaid väike osa vastanutest arvab, et lähitulevikus on oodata majandusliku seisundi halvenemist.

Huvitav on märkida, et majandusliku seisundi muutust prognoosides, on poiste vastused optimistlikumad kui tütarlastel (65% 9.kl. poistest ja 53% tütarlastest ootavad positiivseid muutusi ning 12. klassis vastavalt 69% ja 52%).

Küsimus 57. Kuivõrd Sinu pere majanduslik olukord võib takistada Sinu õpingute plaane lähitulevikus?

Tabel 18. Vastused küsimusele 57 (%-des).

	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
oluliselt	4,1	13,6
mingil määral	41,1	47,2
mitte oluliselt	42,6	31,8
üldse mitte	11,3	7,4
vastamata	1,0	0

Saadud hinnangutest selgub, et gümnaasiumi lõpetajad peavad õpinguplaane tehes pere majanduslikke võimalusi rohkem arvestama kui põhikooli lõpetajad. Kuna materiaalsete võimalustega arvestamine on seotud kodukohast kaugemale või lähemale õppima asumisega, siis on seda teemat käsitletud ka õppimiskavatsusi puututavates peatükkides.

KOKKUVÕTE

Saarte õpilasest suurem osa väidab oma hinnangutes, et pere saab võimaldada endale peaaegu kõike, kuigi suuremaid oste peab ette planeerima ja selleks raha säästma.

Üle poole õpilastest on hinnanud pere majandusliku olukorra muutust positiivses suunas.

Vaatamata oma pere majandusliku olukorra suhteliselt optimistlikule hinnangule loeb seda õpinguplaanide võimalikuks takistajaks 61% 12. klassi ja 45% 9. klassi õpilastest.

2.3.2 Ida-Virumaa õpilaste hinnangud pere majanduslikule olukorrale

Küsimus 8. Kuidas hindad oma pere üldist majanduslikku olukorda praegu? Mida saab teie pere endale võimaldada?

Tabel 19. Ida-Virumaa õpilaste hinnangud pere majanduslikule olukorrale (vastused %-des)

Pere saab võimaldada:	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
Kõike, mida olete tahtnud	3,7	3,0
Peaaegu kõike, kuid suuremaid oste peab ette planeerima ja selleks raha säästma	54,3	49,4
Vaid vajalikku äraelamiseks, sageli tuleb oma soove piirata	38,2	44,7
Me ei saa sageli võimaldada endale ka esmavajalikku	2,9	2,4
vastamata	0,8	0,6

9. klassi õpilased on andnud oma pere majanduslikule olukorrale veidi parema hinnangu kui 12. klassi õpilased. Samuti hindavad nooremad õpilased optimistlikumalt tulevikku, mida näitavad järgmisele küsimusele antud vastused.

Huvitav on märkida, et 12. klassi noormehed on hinnanud pere materiaalseid võimalusi kõrgemalt kui tütarlapsed (Lisa 31).

Erinevus on ka eesti ja vene õpilaste hinnangutes. Vene 9. kl. õpilaste arvates saavad nende pered võimaldada endale kõike või peaaegu kõike, sealjuures ette planeerides ja säästes (1. ja 2. vastus kokku) 56%, 12. kl. – 48%, eestlastel hindab olukorda selliseks vastavalt 68% ja 70% õpilastest.

Seega võib väita, et eesti perede võimalused on õpilaste hinnangul avaramad kui vene õpilastel.

Küsimus 9. Kuidas Sa arvad, kas Sinu pere majanduslik olukord muutub tulevikus, umbes 5.a. pärast?

Tabel 20. Õpilaste hinnangud pere majanduslikule olukorra muutusele lähituleviku (vastused %-des).

Kas muutub:	9 kl. õpilased	12. kl.
-------------	----------------	---------

		õpilased
... palju paremaks	12,7	8,3
... pigem paremaks	41,7	38,8
... ei muutu oluliselt	33,7	38,8
... pigem halvemaks	10,7	11,2
... palju halvemaks	0,8	0,6
vastamata	0,4	2,4

Ka sellele küsimusele antud vastustes on märgata erinevusi eesti ja vene õpilaste vastustes. Eesti õpilaste hinnanud tuleviku suhtes on optimistlikumad (vt. Lisa 31).

Nooremas vanuseastmes on märgata, et noormehed on andnud positiivsemaid hinnanguid oma pere majandusliku olukorra muutusele lähitulevikus, paremuse suunas muutumist hindasid neist 60 %, samasugusel arvamusel oli aga vaid 47 % vastassoo esindajaid. Vanemate õpilaste hulgas ei saa täheldada hinnangutes vastaja soost lähtuvaid erinevusi.

Küsimus 57. Kuivõrd Sinu pere majanduslik olukord võib takistada Sinu õpingute plaane lähitulevikus?

Tabel 21. Küsimusele 57 antud vastused (%-des).

	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
oluliselt	15,7	23,3
mingil määral	48,7	43,2
mitte oluliselt	21,1	23,5
üldse mitte	9,0	7,6
vastamata	5,4	2,4

Õpilaste vastustest selgub, et üle 60 % õpilastest peab rohkem või vähem õpinguplaane tehes arvestama ka pere majanduslike võimalustega.

KOKKUVÕTE

Ida-Virumaa õpilastest umbes pooled oma hinnangutes väljendavad, et pere saab peab võimaldama endale peaaegu kõike, kuigi peavad suurimaid oste ette planeerima ja selleks raha säästma.

Paremaks hindavad oma pere materiaalseid võimalusi eesti õpilased.

Majanduslikku olukorda toob võimaliku takistusena õpinguplaanide realiseerimisel esile 66% keskkooli ja 64% põhikooli õpilastest.

Võrdlev kokkuvõte

Saarte õpilased, võrreldes Ida-Virumaa õpilastega, on hinnanud oma pere majanduslikke võimalusi paremaks ning näevad vähem materiaalseid takistusi õpinguplaane tehes.

2.4 Õpilaste hinnangud oma õppeedukusele, konkurentsivõimele, kooli tasemele

2.4.1 Saarte õpilaste hinnangud

Küsimus 10. Kuidas hindad oma võimalusi konkureerimisel Sinu poolt eelistatud kooli? /juhul kui ei kavatse õpinguid jätkata, siis tööle minnes/.

Tabel 22. Vastanute hinnangud oma võimalustele konkureerida eelistatud kooli õppima asumisel (%-des).

Võimalused konkureerimisel võib lugeda ...	9 kl. Õpilased	12. kl. õpilased
väga heaks	3,4	3,1
keskmisest paremaks	26,0	15,8
keskmiseks	62,4	72,4
keskmisest halvemaks	7,8	7,9
väga halvaks	0	0
vastamata	0,4	0,9

Valdav enamus õpilastest arvab end olevat keskmise konkurentsivõimega eelistatud kooli õppima asumisel. Veidi julgemad on põhikooli lõpuklassi õpilased hinnates oma võimalusi keskmisest paremaks. Kuna hinnang antud küsimusele sõltub suuresti väljavalitud koolist, ja konkursi tugevusest, siis on vaadeldud seda küsimust täiendavalt õppimiskavatsustega seotult järgnevates peatükkides.

Võrreldes 9. klassi õpilasi sõltuvalt sellest, kas nad õpivad põhikooli- või gümnaasiumitüüpi koolis, siis ei ole märkimisväärsed erinevusi oma võimaluste hindamisel.

Vaadeldes andmeid asulatüübiti ja soo lõikes, siis võib väita, et linnadest pärit õpilased ja tütarlapsed on julgemini hinnanud oma võimalusi keskmisest paremaks kui väiksematest asulatest pärit õpilased ja poisid. (vt. Lisa 32).

Küsimus 11. Kuidas hindad oma õppeedukust üldiselt?

Tabel 23. Vastanute hinnang oma õppeedukusele (%-des).

Kas ...	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased

väga hea	5,5	4,4
Hea	33,8	32,9
Keskmine	49,5	57,9
Halb	10,5	4,0
väga halb	0,3	0
Vastamata	0,4	0,9

Olulist erinevust nooremate ja vanemate õpilaste hinnangutes oma õppeedukusele ei ole, umbes pooled või üle selle loevad end keskmiseks ning üle kolmandiku heaks.

Nii nagu konkurentsivõime kohta, on ka hinnangute andmisel õppeedukusele näha, et linnade õpilaste hulgas on väga tugevaid ja väga nõrku rohkem kui väikeasulates, kus omakorda kasutatakse hinnangut "keskmine" sagedamini.

Soo löikes andmete võrdlemine näitab, et tüdrukute hinnang oma õppeedukusele on parem, seda eriti 12. klassides. (vt. Lisa 32).

KOKKUVÕTE

Konkurentsivõimet soovitud kooli saamiseks hindavad alla keskmiseks vaid 7-8 % õpilastest.

Linna koolidest pärit õpilased ja tütarlapsed hindavad oma võimalusi pääseda soovitud kooli õppima kõrgemalt kui väike-asulate koolide õpilased ja noormehed.

Tütarlaste õppeedukus võrreldes noormeestega on kõrgem.

2.4.2 Ida-Virumaa õpilaste hinnangud

10. Kuidas hindad oma võimalusi konkureerimisel Sinu poolt eelistatud kooli? /juhul kui ei kavatse õpinguid jätkata, siis tööle minnes/.

Tabel 24. Vastanute hinnangud oma võimalustele konkureerida eelistatud kooli õppima asumisel (%-des).

Kas ...	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
Väga head	6,1	2,4
Keskmisest paremad	31,1	26,8
Keskmisel	57,1	63,8
Keskmisest halvemad	1,9	5,2
Väga halvaks	0,4	1,8
vastamata	3,3	0

Üle poole õpilastest peab oma võimalusi konkureerimisel soovitud kooli saamisel keskmiseks ning ka optimistlikult meelesstatuid, s.t. kes hindavad

oma šansse keskmisest paremaks, on suhteliselt palju. Põhikooli lõpetajate hulgas arvab nii vähemalt iga kolmas ning gümnaasiumi lõpetajatest vähemalt iga neljas.

Kõrgema hinnangu oma läbilöögivõimele on andnud 9. klasside need õpilased, kes õpivad gümnaasiumitüüpi koolides: neist 39 % ja põhikoolitüüpi õpilastest 29 % loeb oma võimalusi keskmisest paremaks või väga heaks.

Lootusrikkamad soovitud koolid õppimaasumisel on võrreldes noormeestega põhikooli lõpuklasside tütarlapsed. (vt. Lisa 33)

Küsimus 11. Kuidas hindad oma õppeedukust üldiselt?

Tabel 25. Vastanute hinnang oma õppeedukusele (%-des).

Hinnang õppeedukusele	9 kl. õpilased	12. kl. õpilased
Väga hea	1,9	1,2
Hea	32,5	37,9
Keskmine	52,6	53,5
Halb	9,5	6,2
Väga halb	0,8	0
Vastamata	2,6	1,2

Kommenteerides õpilaste enesehinnangut õppeedukusele, võib väita, et valdavalt peetakse end edukaks ja tubliks, vaid 10 % põhikooli ja 6 % gümnaasiumi lõpuklassi õpilastest hindab oma õppeedukuse taset alla keskmiseks.

Vaadeldes hinnangud õppeedukusele sõltuvalt õpilaste emakeelest, siis 9. klassides annavad vene õpilased endale veidi kõrgema hinnangu ning 12. klassides eesti õpilased (vt. Lisa 33)

Sooline erinevus on aga vastustes antud küsimusele selgemini märgatav. Kui 9. klassi tütarlastest loeb oma õppeedukust heaks 39% ning väga heaks ca 3%, siis noormeestest vastavalt 27% ja ca 1%. Sarnane on hinnang õppeedukusele ka 12. klassides - tütarlastest hindas oma õppeedukust heaks 42% ja väga heaks 2%, noormeestest aga heaks 34% ja väga heaks mitte ükski.

KOKKUVÕTE

Üle 30 % Ida-Virumaa õpilastest hindab oma võimalusi asuda õppima soovitud kooli keskmisest paremaks, seejuures suhtelist rohkem on nende hulgas tütarlapse.

Üle poolte õpilasi hindab oma õppeedukust keskmiseks, üle kolmandiku heaks või väga heaks.

Võrdlev kokkuvõte

Ida-Virumaa õpilased, võrreldes Saarte õpilastega, hindavad oma võimalusi konkureerida eelistud kooli paremateks ning seda mõlemas vanuseklassis. Samas hinnang oma õppeedukusele on Saarte 12. kl. õpilastel kõrgem kui Ida-Virumaa õpilastel.

2.5 Eeldused ja ootused tulevasele ametile

2.5.1 Saarte õpilaste tulevasesest ametist

Küsimus 12. Kas Sinu tulevane ala peaks võimaldama pigem aktiivset suhtlemist või omaette tegutsemist, süvenemist?

Tabel 27. Küsimusele 12 antud vastuste võrdlusandmed erineva vanuseastme, asulatüübi ja soo järgi (%-des).

	Aktiivset suhtlemist	Omaette tegutsemist, süvenemist
Kõik 9. kl. õpilased	63,1	36,9
Linna koolide õpilased	60,2	39,8
Väike-asula koolide õp.	72,2	27,8
Tütarlapsed	71,7	28,3
Noormehed	56,4	43,6
Kõik 12. kl. õpilased	60,9	39,1
Linna koolide õpilased	62,2	37,8
Väike-asula koolide õp.	50,8	49,2
Tütarlapsed	73,3	26,7
Noormehed	49,4	50,6

Kui noormeeste hulgas on peaaegu võrdselt neid, kes sooviksid aktiivset suhtlemist võimaldavat ametit ja neid, kes eelistaks omaette tegutsemist, süvenemist, siis tütarlastest valdav enamus eelistaks aktiivset suhtlemist.

Kui nooremas vanuseklassis peavad väike-asula õpilased, võrreldes linna koolide õpilastega, aktiivset suhtlemist võimaldavat ala ihaldusväärsemaks, siis gümnaasiumiklassis on vastupidi.

Küsimus 13. Millisel alal tunned, et Sul on rohkem eeldusi?

Sellele küsimusele vastamine osutus oodatust keerulisemaks. Nimelt olid mõisted reaal- ja humanitaarala suhteliselt võõrad 9. klassi õpilaste jaoks.

Vaadeldes saadud andmeid (vt. Lisa 34) on noormeeste huvi reaalaralade vastu ettearvatult suurem kui neidudel. Käelist osavust hindavad oma eelisteks 9. klassides tütarlapsed, kuid 12. klassides noormehed. Füüsilisi eeldusi peavad määravamateks valdavalt meessoo esindajad ning omakorda sagedamini need, kes elavad väikeasulates.

Võrreldes veel 9. ja 12. klassi õpilasi, siis on märgata tendentsi, et vanemate õpilaste hulgas on suurem nende õpilaste osakaal, kes hindab endal olevat eeldusi humanitaaralal (9. kl. õpilastest 32 %, 12. kl. õpilastest 40 %). Selline suhe on seotud tütarlaste suurema osakaaluga gümnaasiumi klassides.

Saadud vastuseid on veel käsitletud järgnevate teemadel all kutsevalikuga seonduvalt.

Küsimustes 41-43 esitati 3 valikut ja küsiti, missugust töökohta eelistatakse.

Õpilased pidid valima kahe alternatiivse töökooha vahel (variant A ja B), mis oli kirjeldatud erinevate tegurite ja omaduste kaudu.

Valik 1

- Variant A Vabadus ise otsustada oma aja kasutamise üle, võimalus valida ise tööülesandeid, kuid töö saamine ei ole kindel ja püsiv (nt. vabakutselised);
- Variant B Töö kindlatel kellaaegadel, kindlaksmääratud täpsed tööülesanded, kindlustunne pideva töö olemasolus.

Tabel 28. Valiku 1 variantide eelistused vanusegrupi, soo ja asula tüübi lõikes (%-des vastanutest).

	Variant A	Variant B
Kõik 9. klassi õpilased	20,7	79,3
Suur-asula koolide õpilased	20,3	79,7
Väike-asula koolide õpilased	21,4	78,6
Noormehed	24,8	75,2
Tütarlapsed	17,7	82,3
Kõik 12. klassi õpilased	22,8	77,2
Suur-asula koolide õpilased	22,2	77,8
Väike-asula koolide õpilased	25,0	75,0
Noormehed	31,2	68,8
Tütarlapsed	18,8	81,2

Eelistatum variant on kõikide vastanute gruppide puhul B- töökindlatel kellaaegadel, kindlate ülesannete ja kindlustundega töö olemasolu suhtes.

Võrreldes noormeestega eelistavad seda varianti enam tütarlapsed.

Valik 2

- Variant A Hea võimalus teha karjääri, kuid töö pole huvitav;
- Variant B Väikesed võimalused teha karjääri, huvitav töö.

Tabel 29. Valiku 2 variantide eelistused %-des vanusegrupi, soo ja asula tüübi lõikes,

	Variant A	Variant B
Kõik 9. klassi õpilased	38,3	61,7
Suur-asula koolide õpilased	42,8	57,2
Väike-asula koolide õpilased	31,7	68,3
Noormehed	38,2	61,8
Tütarlapsed	38,6	61,4
Kõik 12. klassi õpilased	31,0	69,0
Suur-asula koolide õpilased	32,6	67,4
Väike-asula koolide õpilased	25,0	75,0
Noormehed	43,4	56,6
Tütarlapsed	25,3	74,7

Kõikide gruppide puhul on eelistatum variant B.

Võrreldes vanematega hindavad nooremad veidi kõrgemalt võimalust karjääri teha, samuti suur-asulate koolide õpilased võrreldes väike-asula õpilastega ning 12. kl. õpilastest noormehed võrreldes tütarlastega.

Valik 3

Variant A Sobiv asukoht (riik/linn/maakond), väiksem võimalus rakendada oma teadmisi, oskusi või isiksusega seotud omadusi;

Variant B Ebasobiv asukoht (riik/linn/maakond), paremad võimalused rakendada oma teadmisi, oskusi või isiksusega seotud omadusi.

Tabel 30. Valiku 3 variantide eelistused %-des vanusegrupi, soo ja asula tüübi lõikes,

	Variant A	Variant B
Kõik 9. klassi õpilased	34,0	66,0
Suur-asula koolide õpilased	29,4	70,6
Väike-asula koolide õpilased	40,8	59,2
Noormehed	42,3	57,7
Tütarlapsed	27,3	72,7
Kõik 12. klassi õpilased	44,5	55,5
Suur-asula koolide õpilased	44,9	55,1
Väike-asula koolide õpilased	42,6	57,4
Noormehed	38,1	61,9
Tütarlapsed	47,4	52,6

Ka kolmanda valiku puhul on eelistatum variant B. Vanemad õpilased võrreldes noorematega eelistavad sagedamini pigem sobivat asukohta

(linn/riik), kuigi see annaks kehvemad võimalused rakendada oma teadmisi, oskusi ja isiksusega seotud omadusi. Samuti kehtib see nooremate klasside noormeeste ja vanemate klasside tütarlaste kohta. Võimalik, et vastused on ajendatud ka soovist asuda elama praegusest kodukohast mujale.

KOKKUVÕTE

Noormeeste hulgas on enam-vähem võrdselt neid, kes eelistaks tulevikus töötada omaette tegutsedes-süvenedes ja neid, kes eelistaks töötada aktiivset suhtlemist nõudval alal. Tütarlaste hulgas on märgatavalt rohkem neid, kes sooviks end siduda aktiivse suhtlemisega.

Kui väike-asulate 9. kl. õpilastest enamus (72 %) sooviks tulevikus suhtlemist eeldavat ala, siis 12. kl. õpilastest sooviks seda umbes pooled.

Humanitaaralal eeldusi omavaid õpilasi on rohkem kui reaalalal, seda eriti gümnaasiumiklassides. See on tulenev asjaolust, et noormehi, kelle hulgas on sagedamini reaalala huvilisi, on vanemates klassides tunduvalt vähem kui tütarlapsi.

Jälgides tehtud valikuid kahe alternatiivse ankeedis kirjeldatud töökoha vahel, on alust eeldada, et:

- tütarlapsed on võrreldes noormeestega konservatiivsemad ja murelikumad töökoha saamise pärast;
- soovi teha karjääri väljendavad sagedamini suur-asula koolide õpilased võrreldes väike-asula õpilastega ning vanemates klassides noormehed tütarlastega võrreldes;
- oma eeldustele, oskustele vastava töö saamise soov on suurem noorematel õpilastel võrreldes vanematega; 9. klassides tütarlastel võrreldes noormeestega ning 12. klassides noormeestel.

2.5.2 Ida-Virumaa õpilaste tulevasest ametist

Küsimus 12. Kas Sinu tulevane ala peaks võimaldama pigem aktiivset suhtlemist või omaette tegutsemist, süvenemist?

Tabel 31. Küsimusele 12 antud vastuste võrdlusandmed erineva vanuseastme, asulatüübi ja soo järgi (%-des).

	Aktiivset suhtlemist	Omaette tegutsemist, süvenemist
Kõik 9. kl. õpilased	61,1	38,9
eesti õpilased	68,5	31,3
vene õpilased	59,2	40,8
Tütarlapsed	71,1	28,9
Noormehed	52,1	47,9
Kõik 12. kl. õpilased	57,6	42,4
eesti õpilased	49,3	50,7
vene õpilased	59,7	40,3
Tütarlapsed	70,8	29,2
Noormehed	35,9	64,1

Küsimusele 12 antud vastused näitavad, et enamus õpilastest soovib tulevikus ametit, mis võimaldaks aktiivset suhtlemist. Samas on märgata selle eelistuse vähenemise tendentsi vanemas vanuseklassis. Mõlemas vanusegrupis on tütarlapsed soovinud sellist ala sagedamini kui noormehed.

Huvitav on erinevus 9. ja 12. klassi eesti õpilaste eelistustes. Kui nooremas klassis on eesti õpilaste huvi suurem aktiivset suhtlemist võimaldava ala vastu, siis vanemas klassis on omaette süvenemist ja suhtlemist eelistajaid võrdselt.

Küsimus 13. Millisel alal tunned, et Sul on rohkem eeldusi?

Tabel 32. Erinevatel aladel eeldusi omavate õpilaste osakaal (%-des).

	9. kl. õpilased	12. kl. õpilased
humanitaarala	22,0	35,6
Reaalala	22,0	24,1
käelist osavust eeldav ala	31,6	19,7
füüsilise võimeid eeldav ala	14,9	10,9
Vastamata	9,3	9,7

9. klassides on õpilastel hulgas võrdselt neid, kellel on eeldusi humanitaar- ja reaalaladel. Märkimisväärselt palju – üle kolmandiku on aga neid, kes

hindavad oma käelist osavust kõrgeks. See näitaja on ühtviisi kõrge nii eesti kui vene õpilaste hulgas ning veidi rohkem tütarlastel (vt. Lisa 35). Vastukaaluks on aga poiste hulgas tunduvalt rohkem neid, kes eeldavad endal füüsilisi võimeid (enamus on noormehed, kes selle variandi valisid). Sooline erinevus on veel humanitaarala eelistusel, mis on tütarlastel oluliselt suurem – 33 %, noormeestel aga 12 %.

12. klassides on suurenenud tendents, et tütarlastel on rohkem eeldusi humanitaaralal, seda väidavad 48%, noormeestest vaid 11 %. Samuti on humanitaarala populaarsem vene õpilaste seas – 37%, eestlaste 29% vastu. Samuti nagu nooremate seas, hindavad end ka gümnaasiumis füüsiliselt võimekamaks noormehed ning käeliselt osavamaks tütarlapsed.

Siinkohal on oluline ka tähelepanek, et küllaltki suur hulk õpilasi (üle 9%) on jätnud sellele küsimusele vastamata.

Küsimustes 41-43 esitati 3 valikut ja küsiti, missugust töökohta eelistatakse.

Õpilased pidid valima kahe alternatiivse töökooha vahel (variant A ja B), mis oli kirjeldatud erinevate tegurite ja omaduste kaudu.

Nendele küsimustele vastamata jätnute arv oli suhteliselt suur, seda eriti vene emakeelega vastajate puhul ning nendest sagedamini noormeeste seas.

Valik 1

Variant A	Vabadus ise otsustada oma aja kasutamise üle, võimalus valida ise tööülesandeid, kuid töö saamine ei ole kindel ja püsiv (nt. vabakutselised);
Variant B	Töö kindlatel kellaaegadel, kindlaksmääratud täpsed tööülesanded, kindlustunne pideva töö olemasolus.

Tabel 33. Valiku 1 variantide eelistused %-des vanusegrupi, soo ja vastaja emakee lõikes,

	Variant A	Variant B
Kõik 9. klassi õpilased	17,3	82,7
Eesti õpilased	18,0	82,0
Vene õpilased	16,7	83,3
Noormehed	22,5	77,5
Tütarlapsed	11,7	88,3
Kõik 12. klassi õpilased	13,9	86,1
Eesti õpilased	28,2	71,8
Vene õpilased	10,5	89,5
Noormehed	15,5	84,5
Tütarlapsed	12,6	87,4

* vastamata jätsid 13,6% 9. kl. õpilastest ja 3,0% 12. kl. õpilastest

Ülekaalukalt eelistatakse tööd kindlatel kellaaegadel, täpselt määratletud tööülesannete ja kindlustundega töö olemasolu suhtes.

Keskmisest kõrgemalt hindavad seda varianti vanemad õpilased, tütarlapsed ning vene õpilased 12. klassides.

Valik 2

Variant A Hea võimalus teha karjääri, kuid töö pole huvitav;

Variant B Väikesed võimalused teha karjääri, huvitav töö.

Tabel 34. Valiku 2 variantide eelistused %-des vanusegrupi, soo ja emakeele lõikes *

	Variant A	Variant B
Kõik 9. klassi õpilased	47,2	52,8
Eesti õpilased	42,6	57,4
Vene õpilased	48,6	51,4
Noormehed	52,5	47,5
Tütarlapsed	41,5	58,5
Kõik 12. klassi õpilased	45,6	54,4
Eesti õpilased	40,6	59,4
Vene õpilased	46,9	53,1
Noormehed	44,9	55,1
Tütarlapsed	46,4	53,6

* vastamata jätsid 18,8% 9. kl. õpilastest ja 5,9% 12. kl. õpilastest

Eelistatum, kuid mitte väga suure ülekaaluga, on variant on huvitava töö ja väikeste karjäärivõimalustega.

Suurema sooviga teha pigem karjääri kui töötada huvitaval alal on vene õpilased võrreldes eestlastega ning 9. klassides noormehed võrreldes tütarlastega.

Valik 3

Variant A Sobiv asukoht (riik/linn/maakond), väiksem võimalus rakendada oma teadmisi, oskusi või isiksusega seotud omadusi;

Variant B Ebasobiv asukoht (riik/linn/maakond), paremad võimalused rakendada oma teadmisi, oskusi või isiksusega seotud omadusi.

Tabel 35. Valiku 3 variantide eelistused %-des vanusegrupi, soo ja vastaja emakeele lõikes *

	Variant A	Variant B
Kõik 9. klassi õpilased	27,5	72,5
Eesti õpilased	32,3	67,7
Vene õpilased	24,7	75,3
Noormehed	36,5	63,5
Tütarlapsed	17,2	82,8
Kõik 12. klassi õpilased	30,3	69,7
Eesti õpilased	31,0	69,0
Vene õpilased	30,2	69,8
Noormehed	21,1	78,9
Tütarlapsed	37,7	62,3

* vastamata jätsid 21,8% 9. kl. õpilastest ja 7,1% 12. kl. õpilastest

Ülekaalukalt eelistatakse varianti B.

Võimalusi rakendada oma teadmisi, oskusi, isiksusega seotud omadusi tähtsustavad nooremad õpilased võrreldes vanematega, vene õpilased 9. klassides, tütarlapsed 9. klassides ning noormehed 12. klassides.

KOKKUVÕTE

Aktiivset suhtlemist eeldavat ala eelistavad keskmiselt sagedamini nooremad õpilased võrreldes vanematega, tütarlapsed võrreldes noormeestega ning 9. klassides eesti õpilased võrreldes vene õpilastega, 12. kl. vene õpilased.

Humanitaaralal eeldusi omavaid õpilasi on 9 klassides sama palju kui reaalaralal. Gümnaasiumiklassis on ülekaal humanitaarhuviliste poolel.

Tehes valikuid kahe alternatiivse ankeedis kirjeldatud töökoha vahel, on alust eeldada, et

- konservatiivsemad ja murelikumad töökoha saamise pärast on tütarlapsed võrreldes noormeestega, gümnaasiumi

lõpetajad võrreldes põhikooli õpilastega ning 12. kl. õpilaste hulgas vene õpilased;

- suurema sooviga teha karjääri on vene õpilased võrreldes eestlastega ning 9. klassides noormehed võrreldes tütarlastega (12. klassis see ei kehti);
- suurem soov saada töö, mis vastaks eeldustele, oskustele on noorematel õpilastel võrreldes vanematega ning 9. klassides tütarlastel võrreldes noormeestega ning 12. klassides noormeestel.

Võrdlev kokkuvõte

Mõlemas piirkonnas eelistaks ligikaudu 60 % kõikidest õpilastest ning üle 70 % tütarlastest oma tulevases ametis pigem aktiivset suhtlemist kui omaette süvenemist. Sarnane on ka see, et vanemates klassides suureneb omaette tegutsemist, süvenemist eelistavate õpilaste osatähtsus.

Võrreldes kahe piirkonna õpilaste kalduvusi erinevates valdkondades, siis Ida-Virumaa õpilaste hulgas on märgatavalt rohkem neid, kes loevad oma tugevaimaks küljeks käelist osavust. Mõlemas piirkonnas on gümnaasiumi õpilaste seas võrreldes põhikooli lõpetajatega suurenenud nende osakaal, kelle tugevaimaks küljeks on humanitaarvaldkond ning vähenenud nende hulk, kes loevad enda eelisteks käelist osavust või füüsilisi võimeid.

Valides kahe alternatiivse kirjeldatud töökoha vahel olid järgmised piirkondlikud erinevused ja sarnasused:

Mõlemas piirkonnas eelistati:

1. pigem kindlustunnet pideva töö saamisel, täites kindlaid tööülesandeid ning töötades kindlatel kellaaegadel kui vabadust ise valida tööülesandeid ja otsustada aja kasutamise üle.

Kindlustunnet eelistanute osatähtsus oli suurem (murelikumad töökoha saamise pärast ning konservatiivsemad):

- Ida-Virumaal võrreldes Saartega,
- Tütarlaste hulgas võrreldes noormeestega mõlemas piirkonnas.

2. pigem huvitavat tööd kui võimalust teha karjääri.

Huvitavat tööd eelistanute osatähtsus oli suurem:

- Saartel võrreldes Ida-Virumaaga,
- Saarte tütarlastel võrreldes noormeestega nooremas vanuseklassis;

- Ida-Virumaa tütarlastel võrreldes noormeestega vanemas vanuseklassis.
3. pigem võimalust rakendada oma teadmisi, oskusi või isiksusega seotud omadusi kui töötada ebasobivas asukohas

Eelistanute osatähtsus oli suurem:

- Ida-Virumaal võrreldes Saartega;
- nooremas vanuseklassis tütarlastel võrreldes noormeestega (mõlemas piirkonnas);
- vanemas vanuseklassis noormeestel võrreldes tütarlastega (mõlemas piirkonnas).

2.6 Kelleks tahavad õpilased saada?

Püüdes välja selgitada, millised on praeguste põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajat tulevikuplaanid, esitati muu hulgas ka küsimus, kelleks nad tahavad saada. Vastustes esines nii konkreetseid ameteid kui ka üldisemaid valdkondi.

2.6.1 Saarte õpilaste soovitud ametid

Küsimus 20. Kelleks sa tahad saada?

Vastaja võis märkida ka mitu vastust.

Toome ära Saarte õpilaste poolt sagedamini nimetatud alad ja ametid, alustades kõige enam nimetatutest (Lisa 36).

Soovitumad ametid (või eriala, mida soovitakse omandada) 9. klassi õpilaste puhul:

- infotehnoloogia, arvuti alad;
- majandusalad ja äritegevus (s.h. sooviti saad ärimeheks, luua oma firma vm);
- finantsalad (pangandus, raamatupidamine);
- kunstialad (disain, moekunst, graafika, sisekujundus);
- õigusteadus (juristid, advokaadid);
- juuksur, kosmeetik, jumestaja;
- filoloogia (alad, kus saaks kasutada keeli, s.h. tõlgid);
- meditsiin (s.h. arstid, õed, proviisorid, parameedikud);
- kultuuri ja meelelahutusega seotud alad (näitleja, huvijuht; muusika, filmindus, tantsimine);
- sport, kehakultuur,
- loodusteadused (geograafia, bioloogia, geneetika, meteoroloogia).

Lisaks loetelule olid veel sagedamini:

- politsei- , kaitse- ja päästeteenistuse ameteid;
- arhitekt;
- kokk ja kondiiter;
- turisminduse- ja hotellindusega seotud alad.

Noormeeste hulgas on kõige populaarsem konkurentsilt infotehnoloogi amet, tütarlaste jaoks kunstiga seotud alad ning juuksuri, kosmeetiku või jumestaja amet (Lisa 36).

Soovitumad ametid (või eriala, mida soovitakse omandada) 12. klassi õpilaste seas:

- infotehnoloogia, arvuti alad;
- majandusalad ja äritegevus (s.h. sooviti saad ärimeheks, luua oma firma vm);
- ajakirjandus, meedia, reklaam, suhtekorraldus, pressiesindaja;
- kultuuri ja meelelahutusega seotud alad (näitleja, huvijuht; muusika, filmindus, tantsimine);
- kunstialad (disain, moekunst, graafika, sisekujundus);
- pedagoogika;
- merendus, tüürimehed,
- psühholoogia.

Noormehed eelistavad kõige enam saada tulevikus infotehnoloogiks, tütarlapsed ajakirjanikuks, suhtekorraldajaks (k.a. reklaami ja meedia ala) või raamatupidajaks (k.a. muu finantsala).

2.6.2 Ida-Virumaa õpilaste soovitud ametid

Küsimus 20. Kelleks Sa tahad saada?

Vastaja võis märkida ka mitu vastust.

Järgnevalt on toodud ära Ida-Virumaa õpilaste poolt sagedamini nimetatud alad ja ametid, alustades kõige enam nimetatust (vt. Lisa 37)

Soovitumad ametid (või eriala, mida soovitakse omandada) 9. klassi õpilased seas:

- infotehnoloogia, arvutid;
- meditsiin (s.h. arstid, õed, proviisor, parameedikud);
- juuksur, kosmeetik, jumestus;
- keeled, saaks kasutada võõrkeeli, tõlk;
- õigusteadus;
- arstid (va õed, parameedikud);
- kultuur (teater, filmindus, muusika, tants, huvijuht, meelelahutus);
- kunst, disain, moekunst, graafika, sisekujundus;
- autoremont, -hooldus;
- Politsei-, kaitse-, päästeteenistus, riigikaitse, turvamees;
- sport, kehakultuur.

Noormeeste hulgas on enam eelistatud amet infotehnoloog, sageli nimetati ka autoremondilukksepa ametit, tütarlaste jaoks on populaarsed ametid juuksur, kosmeetik, jumestaja ning keeltega seotud elukutsed (näit. tõlk).

Soovitumad ametid (või eriala, mida soovitakse omandada) 12. klassi õpilased seas:

- infotehnoloogia, arvutid;
- majandus, juhtimine, ettevõtlus;
- keeled, saaks kasutada võõrkeeli, tõlk;
- kunst, disain, moekunst, graafika, sisekujundus;
- pedagoogika;
- õigusteadus;
- turism, hotellindus, giid;
- meditsiin, (arstid, õed, proviisorid, parameedikud);
- politsei, kaitse-, päästeteenistus, riigikaitse, turvamees;

- ehitus;

Soovituim amet noormeeste jaoks on ülekaalukalt infotehnoloog, veel nimetati sagedamini ehitaja ametit, ettevõtluse, majandusega ja tehnikaga seotud alasid. Tütarlapsed eelistavad tegeleda tulevikus majanduse, ettevõtluse, haldusega, samuti on suhteliselt rohkem neid, kes seoksid end kunsti või keeltega seotud aladega.

Võrdlev kokkuvõtte

Mõlemas piirkonnas on nii põhikooli kui gümnaasiumi lõpetajate hulgas kõige populaarsem valdkond infotehnoloogia, seda peamiselt noormeeste hulgas.

Sellele järgnevalt on nii Saarte kui Ida-Virumaa 12. kl. õpilastel suur huvi majandust, ettevõtlust ja juhtimist puudutavate alade vastu. Nimetatud valdkond on ka Saarte 9. kl. õpilaste jaoks erinevalt Ida-Virumaast, pingereas teisel kohal.

2.7 Põhikooli lõpetajate õppimiskavatsused

2.7.1 Saarte 9. klasside õpilaste kavatsused

Küsimus 21. Mida kavatsed teha pärast 9. klassi lõpetamist?

Küsimus puudutas kavatsusi, seega paluti vastajatel märkida kõik variandid, mida nad kaaluvad peale põhikooli lõpetamist.

Tabel 36. Õpilaste osatähtsus %-des iga küsimuses 21 märgitud kavatsuse kohta.

	Põhikooli tüüpi koolide õpilased	Gümnaasiumi tüüpi koolide õpilased	Kõik 9 klasside õpilased
Jätkamine samas koolis	X	83,8	X
õppimine teises gümnaasiumis	86,4	69,0	X
õppimine kutseõppeasutuses	47,3	28,7	37,4
Töötamine	9,1	3,4	6,1
töötamine ja õppimine õhtukoolis või kaugõppevormis	16,3	9,0	12,4
muu variant	2,4	1,6	2,0

Suur enamus üritab peale põhikooli lõpetamist asuda õppima gümnaasiumisse, seda kaalub üle 80 % õpilastest mõlemat tüüpi koolides. Suur osa (69%) gümnaasiumitüüpi koolide õpilastest peab võimalikuks ka kooli vahetamist .

Põhikooli tüüpi õpilaste hulgas on tunduvalt rohkem neid, kes kavatsevad asuda õppima kutseõppeasutusse, samuti neid, kes peavad võimalikuks tööle minekut ning samaaegselt töötamist ja õppimist.

Gümnaasiumisse pürgijate hulgas on rohkem tütarlapsi ning kutseõppeasutusse ja tööle minejate seas noormehi, samaaegselt töötamist ja õppimist kaaluvad võrdselt mõlemast soost vastajad.

Loetelus toodud variandi “muu” all nimetati välismaale ja vahetusõpilaseks minekut.

Küsimus 22. Mida eelistad kõige enam?

Sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mis on kõige enam soovitud.

Tabel 37. Õppimiskavatsused peale 9. klassi lõpetamist ja neid eelistanud õpilaste osatähtsus (%-des)

	Põhikooli tüüpi koolide õpilased	Gümnaasiumi-tüüpi koolide õpilased	Kõik 9 klasside õpilased
Jätkamine samas koolis	X	55,1	29,2
õppimine teises gümnaasiumis	70,7	30,0	49,1
õppimine kutseõppeasutuses	18,4	6,8	12,2
töötamine	1,7	2,3	2,1
töötamine ja õppimine õhtukoolis või kaugõppevormis	3,8	0,8	2,2
muu variant	2,4	0,8	1,5
vastamata	2,9	4,2	3,6

Eelistused 9.klassi õpilaste õppimiskavatsustes näitavad gümnaasiumisse soovijate selget ülekaalu, kokku 78 % vastanutest.

Võrreldes kavatsustega on eelistustes märgatavalt vähenenud kutsõppeasutuse osakaal, vaid 12 %. Samuti esines tööleasumise soov väga vähestel.

Kutseõppeasutust eelistanute hulgas on keskmisest rohkem põhikoolitüüpi koolideõpilasi ning väikeasula koolidest pärit õpilasi ning veidi ülekaalukamalt noormehi (vt. Lisa 38).

Loetelus toodud variandi "muu" all nimetati välismaale ja vahetusõpilaseks minekut ja soovi tegeleda muusikaga.

Küsimus 24. Miks Sa eelistad just seda varianti, mille poolest on see Sinu jaoks parim?

Sellele küsimusele vastamiseks ei olnud ette antud vastusevariante. Selgitusi oli üheseid, konkreetseid kui ka pikemaid ja põhjalikemaid. Põhjendused, mida siinkohal toodi, on esitatud lisas (Lisa 7.) ja kokkuvõtlikult järgnevas tabelis.

Tabel 38. Saarte 9. kl. õpilaste kavatsustest eelistatavama variandi põhjendused ning neid nimetanud õpilaste hulk %-des sõltuvalt eelistatud variandist /tabelist puuduvad väga harva nimetatud tegurid eelistatud koolitüübi lõikes/.

Põhjendus/tegur	Kõik 9.kl. õp.	Õppimine gümnaasiumis			õppi- mine KÕA-s
		Kõik, kes eelistavad güm.	oma koolis jätkajad	teise güm.	
kindla ameti (kiiresti) omandamine	5,4	X	X	X	23,8
raha teenimine, kiiresti tööleasumine	2,1	X	X	X	X
teadmiste, hariduse väärtustamine, soov saada keskharidus	55,8	57,9	45,5	81,3	14,6
majanduslikult sobivaim, elukoha lähedal	6,3	7,3	15,9	X	X
amet, ala on meelepärane	3,3	X	X	X	X
soov saada nii haridus kui amet	1,8	X	X	X	11,4
sõbrad, tuttavad	2,4	X	X	X	
see on lihtsaim, mulle sobivaim	4,6	X	X	X	25,3
soov minna mujale, otsida vaheldust, muutusi	4,5	X	X	7,4	X
ei soovi muutusi, meeldib oma kool	13,1	16,2	43,5	X	X
võimaldab paremini tegeleda huvide või vaba aja sisustamisega	2,8	X	X	X	X
Muu	1,5	X	X	X	X

Need, kes eelistaksid peale põhikooli lõpetamist asuda tööle, nimetasid kaht põhjust: soovi teenida raha ning väitsid, et see variant on neile sobivaim.

Gümnaasiumi eelistamist põhjendati kõige sagedamini sooviga omandada (hea) haridus, seda väljendas enamik vastanutest (näit. ilma hariduseta ei ole tulevikku, parim viis hariduse saamiseks, gümnaasiumis saab kindlamini keskhariduse jt.)

Samasse gümnaasiumisse jääjate peamised väited olid, et praegune kool on hea tasemega, parim ümbruskonnas ning paljud väitsid ka, et ei soovi kooli vahetada, kuna on harjunud ja ei soovi muutusi

KÕA-sse soovijad väitsid sagedamini, et see variant on neile sobivaim, lihtsaim ning sageduselt teisena nimeti võimalust omandada kiiresti kindel amet.

Küsimus 23. Millist varianti pead kõige reaalsemaks?

Ka sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mis on kõige tõenäolisem.

Tabel 39. Reaalsed õppimiskavatsused peale 9. kl. lõpetamist ja neid nimetanud õpilaste osakaal (%-des):

	Põhikooli tüüpi koolide õpilased	Gümnaasium i-tüüpi koolide õpilased	Kõik 9 klasside õpilased
Jätkamine samas koolis	X	64,5	34,5
õppimine teises gümnaasiumis	66,9	16,5	40,2
õppimine kutseõppeasutuses	20,3	13,2	16,5
töötamine	2,3	1,5	1,9
töötamine ja õppimine õhtukoolis või kaugõppevormis	4,8	1,6	3,1
muu variant	1,5	0	0,7
vastamata	4,2	2,6	3,1

Võrreldes soovituga on jätkamine samas koolis ja õppimaasumine kutseõppeasutusse suurema osatähtsusega. Sellest võib järeldada, et umbes 5% õpilastest heameelega ei jätkaks omas koolis ning üle 4% vastanutest valiks kutseõppeasutusse mineku asemel midagi muud.

Nii nagu kutseõppeasutust eelistanute seas, on seda ka kõige reaalsemaks variandiks pidanute hulgas keskmisest rohkem põhikoolitüüpi koolide ja väikeasulatest pärit õpilasi ning veidi ülekaalukamalt noormehi (vt. Lisa 39).

Küsimus 25. Miks Sinu eelistus ja kõige reaalsem variant on erinevad? Sellele küsimusele vastasid need, kelle eelistus ja arvatav tegelik variant ei kattunud.

Vastused on toodud lisas (Lisa 8). Oodatult arvatakse kõige sagedamini, et eelistatuim kavatsus ei pruugi täituda konkursi mitteläbimise tõttu, mis väljendub hinnetes, teadmistes, eksamitulemustes. Takistusena nimetati ka konkreetseid aineid, kõige sagedamini matemaatikat, milles ei tunta end piisavalt tugevalt, et konkureerida soovitud kooli.

Õppimiskavatsused lähtuvalt praegusest koolist

Vaatleme esmalt põhikooli lõpetajate kavatsusi lähtudes sellest, mis koolis nad hetkel õpivad.

Põhikoolitüüpi koolidest soovib protsentuaalselt kõige enam minna edasi õppima gümnaasiumi Valjala, Muhu ja Aste Põhikoolist – üle 80 % õpilastest.

Gümnaasiumitüüpi koolidest väljendasid jätkata üldhariduse taotlemist 100%-lt Saaremaa Ühisgümnaasiumi küsitluses osalenud õpilased. Ka Orissaare ja Kuressaare Gümnaasiumi ning Kärdla Keskkooli õpilastest üle 80 % eelistasid õppida edasi gümnaasiumis.

Oma koolis õpinguid jätkata soovijaid oli kõige enam Saaremaa Ühisgümnaasiumis (92 %) ning Kuressaare Gümnaasiumis (67 %) sama kooli küsitluses osalenud õpilastest.

Kutseõppeasutusse soovib õppima asuda põhikoolitüüpi koolidest kõige rohkem Palade Põhikooli õpilasi ning gümnaasiumi-koolidest Leisi Keskkooli õpilasi.

Praegustest Saarte 9. kl. õpilastest soovib tulevikus pärast üldhariduse omandamist jätkata õpinguid:

- kõrgkoolis (koos nendega, kes samaaegselt töötaksid) 71%;
- kutseõppeasutuses (koos nendega, kes samaaegselt töötaksid) 15%;
- tööleminekut (või muud tegevust) eelistaks 11% vastanutest..

Seejuures kõrgkooli soovijaid oli kõige enam Saaremaa Ühisgümnaasiumi ja Kuressaare Gümnaasiumi õpilaste hulgas (vastavalt 97 % ja 82 %), seejärel Kuressaare Vanalinna Koolis, Kärdla Keskkoolis, Valjala ja Muhu Põhikoolides – kõikides neis eelistaksid tulevikus omandada kõrgharidust üle 70 % õpilastest.

Kutseõppeasutuse valinute konkreetsed eelistused:

Valdav enamus eelistab kutseõppeasutustest Kuressaare Ametikooli. Teisi KÕA-si märgiti nimeliselt vaid üksikjuhtudel, korduvalt esines vaid Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool ning Pärnu Kutsekeskkool.

Asukohast lähtudes eelistati samuti enamiku poolt kodukohta jäämist – kõikides kolmes eelistuses esines sagedamini Kuressaare, seejärel Tallinn.

KÕA-sse soovijad märkisid kõige sagedamini erialadeks:

kokandust, seejärel juuksur, kosmeetik või jumestajat ning veel mõnda tööliskutseala (näit. sagedamini tisler).

Gümnaasiumi jätkata soovinute eelistatud valikud:

Õpilased, kes eelistavad pärast 9. klassi asuda õppima gümnaasiumisse, märkisid esimese eelistusena kõige enam järgmisi alasid, kallakuid (eelistuse järjekorras)

- 1.- 2. keeled;
- 1.- 2. reaalala (märgiti võrdne arv kordi keeltega);
3. infotehnoloogia;
4. humanitaarala;
5. majandus;
6. loodusteadus.

Kõrvutades õppimiskavatsustes eelsitatumaid erialasid ametite ja elukutsetega, kelleks õpilased tahavad saada, siis enamikel juhtudel langevad need kokku või on lähedastes valdkondades (vt. Lisa 52).

KOKKUVÕTTEKS

Saarte põhikooli lõpetajatest kaalub gümnaasiumisse õppima asumist enamik, ca 85% õpilastest, neist sagedamini tütarlapsed.

Kutseõppeasutusse kaalub õppima asumist kui üht võimalikku varianti 37% õpilastest, seejuures sagedamini noormehed.

Tööleminekut peale põhikooli lõpetamist plaanib või vähemalt ei välista kokku 19% põhikooli õpilastest.

Eelistatuim variant mitmest võimalikust on jätkata üldhariduse omandamist, mida soovib 78% kõikide koolide ja 85% gümnaasiumitüüpi koolide 9. klasside õpilastest.

Gümnaasiumis jätkamist põhjendati sagedamini sooviga saada hea haridus.

Peale üldhariduse omandamist sooviksid praegustest 9. klassi õpilastest astuda kõrgkooli 70%, KÕA-sse 15% õpilastest.

Üldhariduskoolidesse õppima asujad eelistavad võrdselt keelte ja reaalkallakuga klasse ning seejärel infotehnoloogia ala.

Järgmisel aastal peab õpingute jätkamist 10. klassis reaalseks 81% õpilastest.

KÕA-sse soovijate, samuti seda varianti reaalsemaks märkinute hulgas on keskmisest rohkem põhikoolitüüpi koolide õpilasi, väike-asulast pärit õpilasi ning mõnevõrra enam noormehi, kes põhjendavad oma eelistust kui sobivaimat, lihtsamat varianti või soovi saada kindel amet.

Konkurentsilt sagedamini soovivad kutseharidust soovijad asuda õppima Kuressaare Ametikooli ning eelistatum kutseala on kokk.

2.7.2 Ida-Virumaa 9. klasside õpilaste kavatsused

Küsimus 21. Mida kavatsed teha pärast 9. klassi lõpetamist.

Küsimus puudutas kavatsusi, seega paluti vastajatel märkida kõik variandid, mida nad kaaluvad.

Tabel 40. Õpilaste osatähtsus %-des iga küsimuses 21 märgitud kavatsuse kohta.

	Põhikooli tüüpi koolide õpilased	Gümnaasium i-tüüpi koolide õpilased	Kõik 9 klasside õpilased
Jätkamine samas koolis	4,6 *	76,9	X
õppimine teises gümnaasiumis	68,4	39,6	X
õppimine kutseõppeasutuses	49,1	37,4	39,6
töötamine	23,4	18,0	19,0
töötamine ja õppimine õhtukoolis või kaugõppevormis	11,3	10,5	10,7
muu variant	4,4	3,6	3,7

* Mõned põhikoolitüüpi kooli 9. klassi õpilastest on märkinud, et nad sooviksid jätkata samas koolis. Nagu nende poolt antud selgitused näitavad, on olnud arutlusel, kas järgmisest õppeaastast jätkab nende kool gümnaasiumina või põhikoolina (näit. Sillamäe Eesti Põhikool).

Põhikooli lõpetajate kavatsused näitavad, et kõige enam plaanitakse asuda edasi õppima gümnaasiumi, sagedamini gümnaasiumitüüpi koolide õpilased ja veidi vähem põhikoolitüüpi koolide õpilased.

Võrreldes gümnaasiumitega on põhikoolitüüpi koolide õpilaste hulgas enam neid, kes kaaluvad ka õppima asumist kutseõppeasutusse – vastavalt 49% ja 37% õpilastest.

Ka tööleminekut ühe võimalusena plaanivad sagedamini põhikooli tüüpi koolidest pärit õpilased.

Õpilaste kavatsustes on märgata soolisi erinevusi, nimelt tunduvalt rohkem kaaluvad tütarlapsed õppimise jätkamist gümnaasiumis kui noormehed. Vastupidiselt aga nende hulgas, kes plaanivad minna kutseõppeasutusse, tunduvalt rohkem noormehi (55 % noormeestest ning 23 % tütarlastest). Samuti on meessoos esindajate (30 %) plaanides sagedamini rahateenimise kavatsus võrreldes vastassoo esindajatega (8 %) ning variant samaaegselt töötamine ja õppimine.

Tabel 40 kavatsuste loetelus toodud muu variandi all nimetati spordiga tegelemist ja sõjaväkke minekut (Lisa 16)

Küsimus 22. Mida eelistad kõige enam?

Sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mis on kõige enam soovitud.

Tabel 41. 9. kl õpilaste eelistatumad kavatsused ja neid nimetanute osakaal (%-des)

	Põhikooli tüüpi koolide õpilased	Gümnaasium i-tüüpi koolide õpilased	Kõik 9 klasside õpilased
Jätkamine samas koolis	2,3	47,8	39,5
õppimine teises gümnaasiumis	44,2	18,3	23,0
õppimine kutseõppeasutuses	26,5	12,1	14,7
töötamine	12,1	7,5	8,3
töötamine ja õppimine õhtukoolis või kaugõppevormis	5,2	1,5	2,2
muu variant	3,0	3,1	3,0
vastamata	6,7	9,7	9,2

Kuna õpilased said eelistada vaid ühte varianti, siis võib väita, et kokku kõikidest 9. klassi õpilastest sooviksid jätkata õppimist gümnaasiumis 63 %. Kutseõppeasutusse eelistab minna 15 % vastanutest, mis on tunduvalt vähem kui nende õpilaste osakaal (40 %), kes märkisid eelmises küsimuses (nr.21, vt. tabel 40) seda varianti kui üht võimalikku.

Tööleminekut eelistavad haridustee jätkamisele suhteliselt vähesed (8 %) võrreldes sellega, mida väideti siis, kui märgiti võimalikke plaane eelmises küsimuses (19 %).

Kutseõppeasutusse ja tööle minejate hulgas on keskmiselt rohkem põhikoolitüüpi koolidest õpilasi.

Saadud vastuseid võrreldes lähtuvalt vastajate soost on märgata, et gümnaasiumis õppida soovijate hulgas on rohkem tütarlapse ja kutseõppeasutusi ja töötamist eelistanute hulgas noormehi. Lähtuvalt vastaja emakeelest ei ole erinevusi märgata (Lisa 40).

Tabel 41 esitatud variandi muu all nimetati välismaale minekut, sportimist ning sõjaväkke minekut.

Küsimus 24. Miks Sa eelistad just seda varianti, mille poolest on see Sinu jaoks parim?

Sellele küsimusele vastamiseks ei olnud ette antud vastusevariante. Põhjendused, mida toodi on esitatud lisas .

Tabel 42. Ida-Virumaa 9. kl. õpilaste kavatsustest eelistatavama variandi enamlevinud põhjendused ning neid nimetanud õpilaste hulk %-des /harva nimetatud tegurite osatähtsusi ei ole tabelis toodud/

Põhjendus/tegur	Kõik 9.kl. õp.	Õppimine gümnaasiumis			õppi- mine KÕA-s
		Kõik, kes eelistavad güm.	oma koolis jätkajad	teise güm.	
kindla ameti (kiiresti) omandamine	X	X	X	X	13,2
raha teenimine, kiiresti tööleasumine, majanduslikult vajalik	9,9	X	X	X	X
teadmiste, hariduse väärtustamine, soov saada keskharidus, parem haridus	33,2	48,0	35,4	52,4	8,4
parim võimalus elus edasi jõudmiseks, parema töö saamiseks	6,0	7,1	X	X	5,7
amet, ala on meelepärane	X	X	X	X	X
soov saada nii haridus kui amet	X	X	X	X	11,4
sõbrad, tuttavad	X	X	X	X	X
see on lihtsaim, mulle sobivaim	5,3	X	X	X	11,4
soov minna mujale, otsida vaheldust, muutusi	X	X	X	10,9	X
ei soovi muutusi, meeldib oma kool	12,8	X	30,6	X	X

Need, kes eelistaksid peale põhikooli lõpetamist asuda tööle, nimetasid kaht põhjust: soovi teenida raha ning väitsid, et see variant on neile sobivaim.

Küsimus 23. Millist varianti pead kõige reaalsemaks?

Ka sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mis on kõige tõenäolisem.

Tabel 43. 9. kl. õpilaste reaalsed kavatsused ja neid nimetanute osakaal(%-des).

	Põhikooli tüüpi koolide õpilased	Gümnaasiumi-tüüpi koolide õpilased	Kõik 9 klasside õpilased
Jätkamine samas koolis		51,2	41,9
õppimine teises gümnaasiumis	46,3	10,1	16,7
õppimine kutseõppeasutuses	31,8	20,8	22,8
töötamine	6,1	4,6	4,9
töötamine ja õppimine õhtukoolis või kaugõppevormis	5,2	2,6	3,0
muu variant	0	0,5	0,4
vastamata	10,6	10,2	10,3

Nagu eelistusteski, peab reaalseimaks variandiks kutseõppeasutus õpingute jätkamist keskmisest rohkem põhikoolitüüpi koolide õpilasi.

Reaalselt peab võimalikuks gümnaasiumis õppimise jätkamist veidi vähem õpilasi (59 %), kui seda eelistati. Vastupidiselt on tendents kutseõppeasutusse kohta – reaalseks peetakse seda sagedamini (23 % vastanutest) kui sooviti (15 %; vt. Tabel 42 ja Lisa 41).

Küsimus 25. Miks Sinu eelistus ja kõige reaalsem variant on erinevad? Sellele küsimusele vastasid need, kellel eelistus ja arvatav tegelik variant ei kattunud.

Vastused on toodud lisa (Lisa 8) . Oodatult arvatakse kõige sagedamini, et eelistatuim kavatsus ei pruugi täituda konkursi mitteläbimise tõttu, mis väljendub hinnetes, teadmistes, eksamitulemustes.

Õppimiskavatsused lähtuvalt praegusest koolist

Vaatleme esmalt põhikooli lõpetajate kavatsusi lähtudes sellest, mis koolis nad hetkel õpivad.

Protsentuaalselt kõige rohkem on gümnaasiumi edasi õppima minna soovijaid Sillamäe Eesti Põhikooli ja Toila Gümnaasiumi küsitluses osalenud õpilaste hulgas (80 % ja rohkem). Seejärel Sillamäe Vanalinna Kooli ja Kohtla-Järve Tammiku Gümnaasiumi õpilased (üle 70 %).

Oma koolis õpinguid jätkata soovijaid oli kõige enam Kohtla-Järve Slaavi ja Kohtla-Järve Tammiku Gümnaasiumis (üle 50 % küsitluses osalenud õpilastest).

Kutseõppeasutusse õppima asuda soovijaid oli kõige enam Narva Paju Kooli, Kohtla Järve Vahtra Põhikooli ja Sillamäe Eesti Põhikooli õpilaste hulgas (20 % või üle selle).

Praegustest Ida-Virumaa põhikooli õpilastest soovib peale üldhariduse omandamist jätkata õpinguid kõrgkoolis (koos nendega, kes samaaegselt töötaksid) 48 %, kutseõppeasutuses (koos nendega, kes samaaegselt töötaksid) 24 % ning tööleminekut (või muu tegevus) eelistaksid 10 % vastanutest.

Seejuures kõrgkooli soovijaid oli kõige enam Sillamäe Eesti Põhikooli ja Toila Gümnaasiumi õpilaste hulgas (väikesest klassist suur enamus), seejärel Aseri Keskkoolis, Kohtla-Järve Slaavi Gümnaasiumis, Jõhvi Vene Gümnaasiumis – kõikides neis eelistaksid omandada kõrgharidust üle 70 % õpilastest.

Põhikoolide lõpetajate eelistatavad kutseõppeasutused, nende asukohad:

Õpilaste eelistustes, kui märgiti konkreetne KÕA nimi (enamasti märgiti lihtsalt kutsekool, tehnikum), siis mitmeid kordi nimeliselt mainiti Jõhvi Kutsekooli, paar korda ka Rakvere Kutsekooli. Lähtudes asukohast eelistakse asuda õppima valdavalt Ida-Virumaa linna (sagedamini märgitud Narva), seejärel nii Tallinna kui Lääne-Virumaale.

Eelitatavad erialad KÕA-sse soovijail:

Eraldi on raske välja tuua pingerida, kuid korduvalt nimetatutest esines esimese eelistuses autoremondilukksepa eriala, seejärel tehnika või mehaanika eriala.

Gümnaasiumisse soovijate eelistatavad alad kallakud:

Infotehnoloogia

Reaalala

Võrdselt humanitaarala ning eraldi märgituna keeled

KOKKUVÕTE

Ida-Virumaa põhikooli lõpetajatest kaalub õppima asumist gümnaasiumisse enamus, ligi 80 % õpilastest, neist sagedamini tütarlapsed.

Kutseõppeasutusse kaalub õppima asumist kui üht võimalikku varianti 40 % õpilastest, seejuures sagedamini noormehed.

Tööleminekut peale põhikooli lõpetamist plaanib või vähemasti ei välista kokku 11 % õpilastest.

Eelistatuim variant mitmest võimalikust on jätkata üldhariduse omandamist, mida soovib 63 % kõikidest õpilastest, 66 % gümnaasiumitüüpi õpilastest.

Gümnaasiumisse soovija peamine põhjendus valikut tehes on soov saada hea haridus.

Peal 12. klassi lõpetamist sooviksid praegused 9. klassi õpilased jätkata õpinguid kõrgkoolis 48 % õpilastest, KÕA-s aga 24 %.

Üldhariduskoolidesse õppima asujad eelistavad infotehnoloogia, reaalkallakuga klasse.

Järgmine aasta õpingute jätkamist 10. klassis peab reaalseks 59 % õpilastest.

KÕA-sse soovijate, samuti seda varianti reaalsemaks märkinute hulgas (23 %), on keskmisest rohkem põhikoolitüüpi koolide õpilasi, rohkem noormehi, kes soovivad saada kindlat ametit (kiiresti), samuti leiavad, et saavad nii hariduse kui ameti ning osa leiavad, et see on nende jaoks sobivaim, lihtsaim variant.

Kutseharidust soovitakse omandada peale 9. klassi kõige enam mõnes Ida-Virumaal asuvas KÕA-s ning eelistatuim kutseala on autoremondilukksepp.

Võrdlev kokkuvõte

Peale põhikooli lõpetamist eelistab enamus õpilasi asuda edasi õppima gümnaasiumis, kusjuures Saartel on üldhariduskooli eelistajate osakaal (78 %) suurem kui Ida-Virumaal (63 %). Gümnaasiumi soovijaid on veidi rohkem kui neid, kes seda reaalseks õppimisvõimaluseks peavad. Õpilaste eelistused ja prognoosid reaalsusele näitavad, et üldhariduskoolides on tütarlaste märgatav ülekaal ka tulevikus.

KÕA-sse õppima asumine peale 9. kl. lõpetamist on üks võimalikest variantidest ligikaudu 40 % õpilaste jaoks. Seda haridusteed eelistaksid aga vaid 12 % Saarte ja 15 % Ida-Virumaa põhikooli õpilastest ning reaalseks võimaluseks vastavalt 17 % ja 23 %.

Seega kutsehariduse omandamine peale põhikooli lõpetamist on veidi soositum ja reaalsemaks peetud variant Ida-Virumaa õpilaste jaoks võrreldes Saarte õpilastega, olles mõlemas piirkonnas tunduvalt ebapopulaarsem võrreldes üldhariduse omandamisega. Viimast kinnitab ka KÕA- s õppimist eelistanute väiksem arv võrreldes seda reaalsuseks hinnanutega.

Nii Saarte kui Ida-Virumaa õpilased põhjendavad oma eelistust peale 9. klassi asuda õppima gümnaasiumi peamiselt sooviga saada hea haridus, paremad teadmised ja korralik keskharidus. Saarte õpilastel on üsna sageli see eelistus seotud sooviga jääda oma kooli ja mitte teha elus muudatusi.

KÕA-sse astujate peamised soovid on omandada kindel amet ja kiiresti ning samavõrd sagedasti loetakse seda enda jaoks lihtsamaks ja sobivamaks võimaluseks haridusteed jätkata.

Praeguste 9. kl. õpilaste hulgas on Saartel võrreldes Ida-Virumaaga märgatavalt rohkem neid, kes sooviksid peale gümnaasiumi lõpetamist asuda

õppima kõrgkooli, KÕA-sse soovijaid on aga vastupidiselt – võrreldes Saartega rohkem Ida-Virumaal.

Kui mõlemas piirkonnas on praeguste 12. kl õpilaste hulgas rohkem neid, kes loevad end tugevamaks pigem humanitaar- kui reaallal, siis 9. kl. õpilased Ida-Virumaal eelistavad gümnaasiumis jätkates õppida reaal- või infotehnoloogia kallakuga klassis. Saartel aga eelsitatakse reaalkallakut võrdsest keeltega ning seejärel infotehnoloogiat.

Kõrvutades õppimiskavatsustes eelsitatuid erialasid ametite ja elukutsetega, kelleks õpilased tahavad saada, siis enamikel juhtudel langevad need kokku või on lähedastes valdkondades (vt. Lisa 52 ja Lisa 53).

2.8 Gümnaasiumi lõpetajate plaanid tulevikuks

2.8.1 Saarte 12. klasside õpilaste kavatsused

Küsimus 26. Mida kavatsed teha pärast 12. klassi lõpetamist.

Küsimus puudutas kavatsusi, seega paluti vastajatel märkida kõik variandid, mida nad kaaluvad.

Tabel 44. Õpilaste osatähtsus %-des iga küsimuses 26 märgitud kavatsuse kohta.

	Suur asula	Väike asula	Kõik 12. klasside õpilased
õppimine kutseõppeasutuses	34,4	59,2	39,5
õppimine kõrgkoolis	90,0	63,3	84,5
töötamine	31,1	22,4	29,3
töötamine ja õppimine kutseõppeasutuses	23,3	40,8	26,9
töötamine ja õppimine kõrgkoolis	75,6	46,9	69,7
muu variant	13,3	8,2	12,3

Nagu vastused näitavad, kavatseb proovida 90 % Saarte suurematest asulatest pärit gümnaasiumi lõpetajatest sisse astuda kõrgkooli, väiksematest asulatest 63 %. Proportsioon asulatüübiti on vastupidi, kui jälgida võimalikke kavatsusi asuda õppima kutseõppeasutusse (väiksemast asulast pärit õpilastest mainis seda varianti 59 % ja suurtest asulatest 34 % vastanutest).

Peale üldhariduse saamist peab ühe võimalusena tööle asumist keskmiselt iga kolmas õpilane, kusjuures suhteliselt rohkem on nende hulgas suurematest asulast pärit koolide õpilasi.

Peaaegu kõik vastanutest peavad plaani samaaegselt õpinguid jätkates ka töötada, kokku keskmiselt 97 % vastanutest.

Väga suuri soolisi erinevusi kavatsustes ei ole, ära märkida võib vaid seda, et neidude hulgas on keskmiselt rohkem neid, kes kavatsevad astuda kõrgkooli ja ka neid, kes näevad ühe variandina tööle asumist peale gümnaasiumi lõpetamist (Lisa 42).

Loetelus toodud variandi “muu” all nimetati välismaale, sõjaväkke minekut, kavatsust tegeleda muusika, spordi, reisimisega või enesetäiendamisega, näit. keeltekoolis.

Küsimus 27. Mida eelistad kõige enam?

Sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mis on kõige enam soovitud.

Tabel 45. 12. klassi õpilaste tulevikuplaanid ja neid eelistanute osatähtsus (%-des).

	Suur asula	Väike asula	Kõik 12 klasside õpilased
õppimine kutseõppeasutuses	1,1	18,4	4,6
õppimine kõrgkoolis	47,8	32,7	44,7
töötamine	2,2	0	1,8
töötamine ja õppimine kutseõppeasutuses	5,6	16,3	7,8
töötamine ja õppimine kõrgkoolis	35,6	24,5	33,3
muu variant	4,4	0	3,5
vastamata	3,3	8,2	4,3

Kui erinevalt kavatsusi puudutvast küsimusest (nr. 26), kus võis märkida kõik variandid, mida kaalutakse, tuli antud küsimuses valida vaid üks kõige eelistatum variant. Vastustest selgub, et kõrgkoolis õpinguid jätkamine on soovituim 45 % gümnaasiumi lõpetajataja jaoks.

Järgmisena on eelistatum variant samaaegselt kõrgkoolis õppimine ja töötamine. Seega kokku sooviks kõrgharidust omandada 78 % praegustest Saarte 12. klassi õpilastest. Nende hulgas on keskmiselt rohkem suurest asulast pärit koolide õpilasi ning tütarlapsi (Lisa 43).

Nende hulgas, kes peavad oma sooviks jätkata õpinguid kutseõppeasutuses, on lõvi osa väiksematest asulatest pärit koolide õpilased ning keskmisest rohkem noormehi.

Haridusteed mitte jätkata ning tööle asuda, eelistaks vaid paar tütarlast linnakoolist.

Loetelus toodud variandi "muu" all nimetati välismaale, sõjaväkke minekut, kavatsust tegeleda muusika, spordi, reisimisega või enesetäiendamisega, näit. keeltekoolis (Lisa 15

Küsimus 29. Miks Sa eelistad just seda varianti, millepoolest on see Sinu jaoks parim?

Põhjendused võib liigitada vastavalt eelistatud variandile (vt. Lisa 45 ja näited Lisa 7). Need, kes soovivad asuda õppima kõrgkooli soovivad saada head haridust, häid teadmisi. Sellealaseid põhjendusi esines kõige enam nendel vastanutel (46%), kes soovivad asuda õppima kõrgkoolis ilma samaaegselt töötamata.

Kõrgharidust soovijad leiavad, et see annab neile elus paremad võimalused, nii väidab 15 % vastanutest kõrgkooli eelistanute grupis.

Õpilased, kes plaanivad minna samaaegselt õppima ja tööle, toovadki argumendiks vajaduse raha teenida, et oleks võimalik õppida ja ka olla majanduslikult iseseisvam.

KÕA-sse õppima soovi kohta väidavad vastajad, et on leidnud endale sobiva, meelepärase ameti, mida soovivad omandada või teise põhjusena, et see variant on neile sobivaim, lihtsaim (vt. lisa).

Küsimus 28. Millist varianti pead kõige reaalsemaks?

Ka sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mis on kõige tõenäolisem.

Tabel 46. Variandid tulevikuks peale gümnaasiumi lõpetamist ja neid reaalseimaks nimetanute 12. kl. õpilaste osakaal (%des).

	Suur asula	Väike asula	Kõik 12. klasside õpilased
õppimine kutseõppeasutuses	10,0	38,8	15,9
õppimine kõrgkoolis	38,9	18,4	34,7
töötamine	4,4	6,1	4,8
töötamine ja õppimine kutseõppeasutuses	6,7	12,2	7,8
töötamine ja õppimine kõrgkoolis	28,9	10,2	25,1
muu variant	3,3	4,1	3,5
vastamata	7,8	10,2	8,3

Vastustest nähtub, et kui vastajad pidi märkima ühe variandi, mis on kõige reaalsem, siis selleks mainiti kõige sagedamini kõrgkooli. Kõrgemat haridust loodab (reaalselt) omanda kokku 60 % praegustest 12. klassi õpilastest. Neist suur osa (42 %) peab tõenäoliseks asuda samaaegselt ka tööle. Võrreldes soovituga (78 %), arvab seega ligi 23 % kõrgkooli eelistanute, et nad sinna tõenäoliselt ei pääse.

Oluliselt enam võrreldes soovituga peetakse reaalseks asuda õppima kutseõppeasutusse (koos nende, kes samaaegselt töötaksid - 12 % asemel 23 %).

Nagu juba varasemalt selgunud, näitavad ka reaalseks peetavad tulevikuplaanid, et kõrgharidust omandamist tõenäoliseks pidavate hulgas on suhteliselt rohkem suurte asulate koolide õpilasi ja veidi rohkem tütarlapsi ja kutseõppeasutusse minejate hulgas vastavalt väikeasulate koolide õpilasi ja noormehi (vt. Lisa 44).

Loetelus toodud variandi "muu" all ei nimetatud enam välismaale minekut nagu eelmistes küsimustes (26 ja 27), küll aga kordusid variandid sõjaväkke minek (esines kõige enam), kavatsust tegeleda muusikaga, spordiga, reisimisega või keeleõppimisega ning lisandus variant "lihtsalt olemine" (Lisa 15).

Küsimus 30. Kui Sinu eelistus ja kõige reaalsem variant on erinevad, siis mid põhjusel?

Kuna küsimusele vastasid ainult need 12. klassi õpilased, kelle poolt arvatav reaalseim variant erineb soovitud, siis on vastanuid suhteliselt vähe.

Kõige sagedamini nimetati erinevuse põhjuseks tugevat konkurssi soovitud kooli, seejärel et samaaegselt on töötada ja õppida raske ning veel, et tööd on raske leida. Viimased väited on nendelt, kes eelistus sisaldas tööle asumist (näited vastustest Lisa 8).

Eelistatumad kõrgkoolid alustades eelistatuimast:

1. Tallinna Tehnikaülikool (sagedamini noormehed)
2. Tartu Ülikool (peamiselt tütarlapsed)
3. Tallinna Pedagoogikaülikool (valdavalt tütarlapsed)
4. Muusikaakadeemia (tütarlapsed)
5. Mereakadeemia (noormehed)

Kõrgkooli soovijate eelistatumad erialad :

1. Majandusvaldkond (haldus, (äri)juhtimine, ettevõtlus)
2. Infotehnoloogia
3. Kultuur (muusika, teater)
4. Ajakirjandus, meedia, suhtekorraldus
5. Kunst (arhitektuur, disain, moekunst)

KÕA-sse soovijate eelistused

Konkreetselt õppeasutust märkides nimetati KÕA-st peamiselt Kuressaare Ametikooli, sageli märgiti lihtsalt kutsekool, märkides asukohaks Kuressaare või Saaremaa. Mujale Eestis märgitud KÕA-st ei saa ühtki konkreetselt esile tõsta. Kui aga vaadelda nimetatud KÕA-si asukohast lähtudes, siis eelistatakse peale gümnaasiumi lõpetamist kutseharidust omandama minna kõige sagedamini Tallinna (eriti esimese eelistusena), seejärel Kuressaarde.

Soovitumaid erialasid KÕA-sse soovijatel on raske välja tuua, kuna korduvalt esinenud alasid oli vähe ja nendeks olid: turism, merendus, infotehnoloogia.

KOKKUVÕTE

Praegustest Saarte gümnaasiumi lõpetajatest üle 80 % kaalub ühe võimaliku variandina kõrgkooli astumist.

Kõige eelistatumaks variandiks pidasid kõrgkooli (koos samaaegselt töötamisega) 78 % õpilastest, KÕA.-s õppimist (koos töötamisega) 12 % õpilasi.

Kokku sooviks õppides ka elatist teenida 41 %.

KÕA-s õppida soovijate hulgas on keskmiselt rohkem noormehi ning väikeasulast pärit õpilasi.

Kõrgkooli pääsemist peavad reaalseks 60 % ja KÕA-sse õppima asumist 24 % õpilastest. Sellest võib järeldada, et umbes pooled, kes asuvad omandama kutseharidust, ei tee seda teadlikust eelistusest.

Kõige eelistatum kõrgkool Saarte õpilaste kavatsuse alusel on TTÜ, seejärel TÜ ning kolmandana TPÜ.

Eelistatumad erialad kõrgkooli soovijatel on majandus- (k.a. juhtimine) ja infotehnoloogia valdkonnas.

Asukohast lähtudes soovitakse peale gümnaasiumi lõpetamist kutseharidust omandama minna kõige enam Tallinna. Soovitumad erialad turism või hotellindus, merendus ja infotehnoloogia.

2.8.2 Ida-Virumaa 12. klassi õpilaste kavatsused

Küsimus 26. Mida kavatsed teha pärast 12. klassi lõpetamist.

Küsimus puudutas kavatsusi, seega paluti vastajatel märkida kõik variandid, mida nad kaaluvad.

Tabel 47. Õpilaste osatähtsus %-des iga küsimuses 26 märgitud kavatsuse kohta.

	Eesti emakeelega 12.kl. õpilased	Vene emakeelega 12.kl. õpilased	Kõik 12. klasside õpilased
õppimine kutseõppeasutuses	30,4	36,5	35,3
õppimine kõrgkoolis	89,3	75,9	78,5
töötamine	38,0	20,4	23,8
töötamine ja õppimine kutseõppeasutuses	12,3	26,3	23,6
töötamine ja õppimine kõrgkoolis	74,4	59,1	62,1
muu variant	19,6	5,8	8,5

Sellele küsimusele võis märkida kõik variandid, mida kaaluti. Vastustest selgus, et kõige enam märgiti kavatsust asuda õppima kõrgkooli, millele sageduselt järgnes kõrgkoolis õppimine samaaegselt töötades. Mõlemad variandid esinesid sagedamini eesti õpilaste vastustes, võrreldes vene õpilastega. Ka tööleasumist, ilma haridusteed jätkamata, esines eestlaste hulgas rohkem kui venelastel. Vastukaaluks kutseõppeasutusse asumist ning seda ka koos töölemineku üritavad vene õpilased eestlastest sagedamini.

Tütarlaste ja noormeeste hulgas on huvi kõrghariduse omandamise vastu enam-vähem ühesugune, veidi isegi ülekaalukamalt meessoos esindajate hulgas. Noormehed kaaluvad tütarlastest sagedamini samaaegselt õppimise ja töötamise võimalust (vt. lisa). Veidi suurem oli tütarlaste osakaal variandi samaaegselt kutseõppeasutusse ja töölemineku korral ning keskmisest suurem noormeeste osakaal variandil tööleminek (noormeestest 33 % ning neidudest 18 %):

“Muu” variandi all nimetati kõige sagedamini sõjaväkke minekut, seejärel välismaale asumist ning ka (ettevalmistus-) kursusi, laulmisega tegelemist (Lisa 16).

Küsimus 27. Mida eelistad kõige enam?

Sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mis on kõige enam soovitud.

Tabel 48. 12. kl. õpilaste tulevikuplaanid ja neid eelistanute osakaal (%-des)

	Eesti emakeelega 12.kl. õpilased	Vene emakeelega 12.kl. õpilased	Kõik 12 klasside õpilased
õppimine kutseõppeasutuses	6,0	9,5	8,8
õppimine kõrgkoolis	55,8	51,1	52,0
töötamine	6,2	2,2	3,0
töötamine ja õppimine kutseõppeasutuses	3,1	8,0	7,1
töötamine ja õppimine kõrgkoolis	22,8	21,2	21,5
muu variant	3,1	2,2	2,4
vastamata	3,1	5,8	5,3

Praegustest Ida-Virumaa gümnaasiumi lõpuklassi õpilastest 74 % sooviksid omandada kõrgharidust, neist veidi üle poole sooviksid seejuures pühenduda ainult õppimisele, mitte samaaegselt ka elatist teenides. Suurt erinevust sõltuvalt rahvusest siinkohal ei ole. Kutsehariduse omandamise vastu on vene õpilastel suurema huvi. Kui KÕA-sse õppima asumist eelsitaks 16 % kõikidest vastanutest, siis vene õpilaste hulgas valiks selle tee tulevikuks 18 % ning eestlastest vaid 9 %.

3 % õpilastest ei tunne huvi edasise õppimise vastu ja eelistakse asuda tööle, keskmisest rohkem on nende hulgas eesti õpilasi.

Küsimus 29. Miks Sa eelistad just seda varianti, mille poolest on see Sinu jaoks parim?

Need, kes soovivad asuda õppima kõrgkooli, põhjendavad oma eelistust sooviga saada hea haridus, häid teadmisi. Sellealaseid vastuseid esines 69 % nendel vastanutel, kes soovivad asuda õppima kõrgkoolis ilma samaaegselt töötamata.

Kõrgharidust soovijatest 17 % leiavad, et see annab neile elus paremad võimalused.

Õpilased, kes plaanivad minna samaaegselt õppima ja tööle, toovadki argumendiks vajaduse raha teenida, et oleks võimalik õppida ja olla ka majanduslikult iseseisvam (16 %).

KÕA-sse õppima soovi kohta väidavad vastajad, et soovivad omandada ametit ja saada ühtlasi ka haridus või teise põhjusena, et see variant on neile sobivaim, lihtsaim (vt. Lisa 46 ja Lisa 7).

Töele minemist eelistanud väitsid, et soovivad raha teenida ja et valiksid see variandi, kuna peavad töötamist ja õppimist samaaegselt raskeks.

Kuna grupid, mida moodustati sõltuvalt eelistatud variandist, et vaadelda antud eelistustele põhjendusi olid väga väikesed, siis ei ole otstarbekas tuua välja põhjendusi nimetanute osakaale.

Küsimus 28. Millist varianti pead kõige reaalsemaks?

Sellele küsimusele oodati ühte vastust, seega varianti, mida peetakse kõige tõenäolisemaks.

Tabel 49. 12.kl.õpilaste tulevikuplaanid ja neid reaalsemaks nimetanute osakaal (%-des).

	Eesti emakeelega 12.kl. õpilased	Vene emakeelega 12.kl. õpilased	Kõik 12 klasside õpilased
õppimine kutseõppeasutuses	12,1	20,4	18,8
õppimine kõrgkoolis	59,1	35,8	40,2
töötamine	3,1	5,8	5,3
töötamine ja õppimine kutseõppeasutuses	0	8,8	7,1
töötamine ja õppimine kõrgkoolis	16,7	15,3	15,6
muu variant	4,5	2,9	3,2
vastamata	4,5	10,9	9,7

Vastused küsimusele 28 näitavad, et kõige enam on neid, kes prognoosivad, et peale gümnaasiumi lõpetamist asuvad õppima kõrgkooli 40 % ning kui liita ka need, kes peavad reaalseks samaaegselt töötamist, siis peaks kõrgkooli asuma järgmisel aastal üle poolte Ida- Virumaa praeguseid 12. klassi õpilastest. Selline reaalselt peetav kavatus on eesti päritolu noorte hulgas levinum. Erilisi soolist erinevust vastuste analüüs ei näita.

Võrreldes eelmises küsimuses märgitud sooviga omandada kõrgharidust, arvab ligi igas neljas, et nende unistus ei täitu. Samas, kui kutseharidust soovis omandama asuda 16 % noortest, siis reaalsuseks peab seda aga 10 % rohkem e. 26 % vastanutest.

Kui küsitluses osalenute prognoos osutub õigeks, siis Ida-Virumaa eesti õppekeelega gümnaasiumi lõpetanutest pääseb kõrgkooli rohkem noori (eesti õp. 76 %, vene õp. 51 %), veneõppekeelega koolide lõpetanutest aga jätkab suhteliselt rohkem õpilasi kutsehariduse omandamisega (eesti õp. 12 %, vene õp. 29 %; vt. Lisa 16).

Küsimuste 27 ja 28 vastusevariandi "muu" variandi all nimetati sõjaväkke minekut, välismaale asumist, ettevalmistuskursusi.

Küsimus 30. Kui Sinu eelistus ja kõige reaalsem variant on erinevad, siis mid põhjusel?

Kuna küsimusele vastasid ainult need 12. klassi õpilased, kelle poolt arvatav reaalseim varinat erineb soovitud, siis on vastanuid suhteliselt vähe.

Kõige sagedamini esinesid väited, et soovitud kooli pruugi sisse saada, s.t konkursi mitteläbimist, vajalike teadmiste puudumist, seejärel märgiti piiratud majanduslikke võimalusi ning ka raskusi tööd leida.

Ida-Virumaa 12. kl. õpilaste eelistatud kõrgkoolid (eelistatuse järjekorras):

1. Tallinna Tehnikaülikool (nii noormehed kui tütarlapsed)
2. Tartu Ülikool (Peamiselt tütarlapsed)
3. Tallinna Pedagoogikaülikool (ainult tütarlapsed)
4. TÜ Narva Kolledž (nii noormehed kui tütarlapsed)
5. Sisekaitse Akadeemia, Kõrgem Sõjakool (noormehed, aga ka tütarlapsi)
6. Mereakadeemia (valdavalt noormehed)

Kõrgkooli soovijate eelistatud erialad:

1. majandus
2. infotehnoloogia
- 3.–4. keeled
- 3.–4. õigusteadus
5. pedagoogika

Kutseõppeasutused, nende eelistatud asukohad:

Virumaa õpilased märgivad KÕA-sse õppima soovides peamiselt selle, et kavatsed minna kutsekooli või ametikooli, nimetamata konkreetselt õppeasutuse nime. Vaadeldes KÕA lähtudes selle asukohast, võib neid järjestada järgmiselt, alustades enam-märgitud kohast:

1. Ida-Virumaa (kõige sagedamini Kohtla-Järve)
2. Tallinn
3. Lääne-Virumaa
4. muu Eesti linn
5. väljaspool Eestit

Korduvalt esinenud erialadeks olid KÕA-ses soovijail meditsiin ja pedagoogika.

KOKKUVÕTE

Praegustest Ida-Virumaa gümnaasiumi lõpetajatest ca 80 % õpilasi kaalub ühe võimaliku variandi astuda kõrgkooli.

Kõige eelistatumaks variandiks pidasid kõrgkooli (koos samaaegselt töötamisega) 74 % õpilastest, KÕA.-s õppimist (koos töötamisega) 16 % õpilasi.

Kokku sooviks õppides ka elatist teenida 29 %.

KÕA-s õppida soovijate hulgas on keskmiselt rohkem noormehi ja vene õpilasi.

Neid, kes peavad kõrgkooli pääsemist reaalseimaks variandiks võimalikest õppimiskavatsustest, on 56 % õpilastest ning KÕA-sse õppimaasumist 26 % õpilastest.

Kõige eelistatum kõrgkool Ida-Virumaa õpilaste kavatsuse alusel on TTÜ, seejärel TÜ ning kolmandana TPÜ.

Eelistatumad erialad kõrgkooli soovijatel on majandus- (k.a. juhtimine) ja infotehnoloogia valdkonnas.

Eelistatud koht omandada kutseharidus peale gümnaasiumi lõpetamist, on Ida-Virumaa, seejärel Tallinn. Soovitumad erialad meditsiin ja pedagoogika.

Võrdlev kokkuvõte

Kõige enam eelistaksid õpilased peale gümnaasiumi lõpetamist jätkata haridusteed kõrgkoolis mõlemas piirkonnas üle 70 % 12. kl. õpilastest, KÕA-s aga 12-16 %. Seejuures Saartel on rohkem kõrgkooli ja vähem KÕA-sse soovijaid kui Ida-Virumaal.

Mõlemas piirkonnas on KÕA-s õppima asumine eelistatuim sagedamini noormeeste kui tütarlaste hulgas.

Neid, kes eelistaks samaaegselt haridusteed jätkates ka tööle asuda, on Saartel rohkem kui Ida-Virumaal, vastavalt 41 ja 29 % õpilastest.

Mõlemas piirkonnas on eelistatuim kõrgkool Tallinna Tehnikaülikool ning soovituim eriala seotud majanduse, ettevõtluse või juhtimisega ning seejärel infotehnoloogia.

Kui Ida-Virumaal gümnaasiumi lõpetajad soovivad kutseharidust omandada pigem oma maakonnas, siis Saarte õpilased eelistaksid seda teha Tallinnas.

Kõrvutades õppimiskavatsustes eelistatuid erialasid ametite ja elukutsetega, kelleks õpilased tahavad saada, siis enamikel juhtudel langevad need kokku või on lähedastes valdkondades (vt. Lisa 52 ja Lisa 53).

2.9 Tegurid, millega arvestatakse eriala või kooli valikul

2.9.1 Millest lähtuvad Saarte õpilased valiku tegemisel

Küsimus 31. Millise teguriga loetelust arvestaksid kõige enam tulevase eriala või töökoha valikul?

Teguriks, millega arvestatakse kõige enam kattusid nii põhikooli kui gümnaasiumi õpilaste poolt märgitu (Lisa 47).

- 1. seniseid tulemusi (teadmiste taset, õppeedukust), mis näitavad eeldusi teatud eriala õppimiseks - 42 % 9. kl. ja 42 % 12.kl. õpilastest;
- 2. isiksuse omadusi (sobivust valitud erialal töötamiseks) 29 % 9 kl. ja 42 % 12. klassi õpilastest.

Küsimus 32. Millise teguriga loetelust arvestaksid kõige vähem tulevase eriala või töökoha valikul?

Vastustest selgus, et kõige vähem arvestavad õpilased järgmiste teguritega;

- klassijuhata soovitus – kõige vähem arvestatavaks pidasid seda 20 % 9. kl ja 31 % 12. klassi õpilastest.
- konkurss vastavale alale – kõige vähemtähtsana nimetasid seda 23 % 9 kl. ja 19 % 12. kl. õpilastest;

Kust saadakse informatsiooni kooli ja kutsevalikuks?

9. klassi õpilaste vastustest järeldub, et kõige enam saadakse vajalikku informatsiooni:

- vanematelt – 56 %
- koolikaaslastelt – 54 %
- ajakirjandusest – 50 % õpilastest

12. klassi õpilaste jaoks on kõige olulisemad informatsiooniallikad:

- internetist – 78 %
- Teeviidalt – 72 %
- ajakirjandus – 70 % õpilastest

Küsimus 59. Millist informatsiooni vajaksid veel enne lõplikku valikut?
(vt Lisa 13).

Põhikooli lõpetajad soovivad kõige enam informatsiooni selle kohta, mis alad, kallakud koolides on – 14 % ning 7,5 % vastanutest soovib teada vastuvõtmise tingimusi.

Gümnaasiumi lõpetajad sooviksid tutvuda koolidesse vastuvõtmise tingimustega – 23 % ning informatsiooni vastava eriala rakendatavuse kohta – 14 %.

9,5 % 9. kl. õpilasi ja 10 % 12. kl. õpilasi sooviks teada kõike või lihtsalt igasugust informatsiooni.

Oma valiku on juba teinud ning informatsiooni ei vaja 13 % põhikooli ja 9 % gümnaasiumi lõpetajaid.

Enamlevinud allikateks, kust loodetakse saada lisainformatsiooni:

- 9. kl. õpilased - internetist ja konkreetsest koolist.
- 12. kl. õpilased internetist ja Teeviidalt.

KOKKUVÕTE

Saarte nii põhikooli kui ka gümnaasiumi lõpetajad arvestavad tulevase eriala (või töökoha) valikul kõige enam seniseid tulemusi (teadmiste taset, õppeedukust), mis näitavad eeldusi teatud erialal õppimiseks ning seejärel isiksuse omadusi – sobivust valitud eriala töötamiseks.

Etteantud loetelust kõige vähem määravamaks loetakse valikut tehes klassijuhataja soovitus ja konkurssi vastavalt alale.

Peamised informatsiooni allikad koolide ja erialade kohta on 9 kl. õpilaste jaoks nende vanemad ja koolikaaslased, 12. kl. õpilaste jaoks internet ja Teeviit.

2.9.2 Millest lähtuvad Ida Virumaa õpilased valiku tegemisel**Küsimus 31. Millise teguriga loetelust arvestaksid kõige enam tulevase eriala või töökoha valikul?**

Tegurid, millega arvestatakse tulevase eriala või töökoha valikul kõige enam, olid nii põhikooli kui gümnaasiumi õpilastel samad (Lisa 48):

- seniseid tulemusi (teadmiste taset, õppeedukust), mis näitavad eeldusi teatud erialal õppimiseks - 30 % 9. kl. ja 29 % 12.kl. õpilastest;

- isiksuse omadusi (sobivust valitud erialal töötamiseks) -12 % 9 kl. ja 26 % 12. klassi õpilastest.

Küsimus 32. Millise teguriga loetelust arvestaksid kõige vähem tulevase eriala või töökoha valikul?

Tegurid, millega arvestatakse kõige vähem olid vaadeldavates vanuseklassides erinevad

Põhikooli lõpetajad nimetasid kõige vähemoluliseks teguriteks

- sõprade arvamust – 19 %;
- konkurssi vastavale alale – 16 % vastanutest.

Gümnaasiumi lõpetaja jaoks olid kõige vähem arvestatavad

- klassijuhata soovitus – 23 %;
- sõprade soovitus 19 %

Kust saadakse informatsiooni kooli ja kutsevalikuks?

9. klassi õpilaste vastustest järeldub, et kõige enam saadakse vajalikku informatsiooni:

- vanematelt – 60 %
- raadio, TV vahendusel – 41 %
- internetist – 40 % õpilastest.

12. klassi õpilaste jaoks on kõige olulisemad informatsiooniallikad:

- ajakirjandus – 70 %
- internet – 61 %
- kooli- ja eakaaslased – 51 ja 52 %

Küsimus 59. Millist informatsiooni vajaksid veel enne lõplikku valikut?

Põhikooli lõpetajad vähesed vastused sellele küsimusele näitavad, et põhiliselt et huvitatakse oma kooli valikut tehes, kes seal õpivad, kui palju sõpru, tuttavaid ja muudest isikliku elu puudutavatest küsimustest, kokku vastanutest 9 %, teisi tegureid nimetati veelgi harvemini.

Gümnaasiumi lõpetajad sooviksid tutvuda koolidesse vastuvõtmise tingimustega – 25 %; enda võimete kohta (pidades silmas oma oskusi, võimeid, eeldusi) – 11 % ning informatsiooni vastava eriala rakendatavuse kohta – 10 %.

13 % 9. kl. õpilasi ja 12 % 12. kl. õpilasi sooviks teada kõike või lihtsalt igasugust informatsiooni.

Enamlevinud allikateks, kust loodetakse saada lisainformatsiooni:

- 9. kl. õpilased - internetist ja vanematelt;

- 12. kl. õpilased internetist, konkreetsest koolist ja ajakirjandusest.

KOKKUVÕTE

Ida-Virumaa põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajad arvestavad tulevase eriala (või töökoha) valikul kõige enam seniseid tulemusi (teadmiste taset, õppeedukust), mis näitavad eeldusi teatud erialal õppimiseks ning seejärel isiksuse omadusi – sobivust valitud eriala töötamiseks.

Etteantud loetelust kõige vähem määravamaks eriala valikul on 9. kl õpilaste jaoks sõprade arvamus ja konkurss vastavalt alale, 12. kl õpilaste jaoks aga klassijuhataja soovitus ning samuti sõprade arvamus.

Peamised informatsiooniallikad koolide ja erialade kohta on 9 kl. õpilaste jaoks nende vanemad; 12. kl. õpilaste jaoks ajakirjandus ja internet.

Võrdlev kokkuvõte

Oma tulevase eriala või töökoha valikul arvestavad nii Saarte kui Ida-Virumaal õpilased mõlemas vanuseklassis kõige enam oma teadmiste taset, õppeedukust, seniseid tulemusi, mis näitavad eeldusi teatud eriala õppimiseks (vastaval alal töötamiseks). Etteantud teguritest väga oluliseks peetakse üksmeelselt veel isiksuse omadusi, nende sobivust vastavalt erialal töötamiseks.

Klassijuhataja soovitus mõjutab paljude õpilaste, eriti gümnaasiumi lõpetajate arvates, nende valikut kõige vähem. Üllatuslikult on suhteliselt paljud õpilased pidanud suhteliselt ebaoluliseks valikut mõjutavaks teguriks konkurssi vastavale erialale, muutudes siiski gümnaasiumi õpilaste jaoks rohkem arvestatavaks.

Erinevalt Saarte õpilastest loevad Ida-Virumaa mõlemas vanuseklassis õpilased üheks kõige vähem tähtsamaks teguriks elukutse valikul sõprade soovitusi.

9. kl. õpilaste jaoks nii Ida-Virumaal kui Saartel on kõige olulisem infoallikas kooli ja kutsevalikul nende vanemad. Kui Saarte põhikooli õpilastel jaoks on olulisemad veel koolikaaslased ja ajakirjandus, siis Ida-Virumaal raadio, televisioon ning internet.

Kui 12. klassi õpilased Saartel kasutavad vastava info saamiseks valdavalt internetti – 78 % ning oluline allikas on ka ajakirjandus, siis Ida-Virumaal kasutab selleks interneti 61 % õpilastest, ajakirjandus on aga enimlevinud allikas (70 % 12.kl.õpilastes jaoks):

Infomess Teeviit on nimetatud allikate kõrval väga oluline allikas Saarte õpilaste jaoks, seda nimetasid 72 % 12. kl õpilastest.

Kui Saarte 9. kl. õpilased huvituvad informatsiooni hankimisel peamiselt sellest, kus teatud eriala õppida saab või mis kallakud erinevates koolides on, siis Ida-Virumaal ei osta sisulisi küsimusi nimetada ning soovikase pigem teada, kes valitud koolis õpivad, kuhu lähevad õppima tuttavad jne.

12. kl. õpilased soovivad peamiselt tutvuda koolide vastuvõtmise tingimustega, oluliseks peetakse veel informatsiooni vastava eriala rakendatavuse kohta. Erinevalt Saartest, nimetasid Ida-Virumaa õpilased vajadust saada informatsiooni oma sobivuse kohta vastavale alale.

2.10 Õpilaste suhtumine kutseõppeasutustesse

Õpilaste kutseõppeasutustesse suhtumise teadasaamiseks paluti enda seada situatsiooni, kus ta oleks otsustanud asuda kutseõppeasutusse ning paluti ette kujutada, kuidas sellele reageerivad vanemad, klassijuhataja ja sõbrad.

Õpilaste enda suhtumist väljendavad nn. lahtised küsimused, kus paluti kirjeldada kutseõppeasutustes õppimise positiivseid ja negatiivseid külgi (küsimused 55-56).

2.10.1 Saarte õpilaste suhtumine KÕA-sse

9 klassi õpilased

Küsimus 49-51. Kui Sa otsustaksid asuda õppima kutseõppeasutusse peale 9. klassi lõpetamist, kuidas suhtuksid sellesse Sinu vanemad, sõbrad ja klassijuhataja?

Vastuseid on vaadeldud hinnangute keskmistena.

Tabel 50. 9. klassi õpilaste arvamus vanemate, sõprade, klassijuhataja suhtumisest kutseõppeasutusse õppima asumisest peale põhikooli lõpetamist (hinnangute keskmised 5-palli skaalal, kus 5 on väga hea ja 1 väga halb).

Näitaja		Vanemad	Sõbrad, tuttavad	Klassijuhataja
Kõik 9 klassi õpilased		2,99	3,21	2,95
Sugu	noormehed	3,19	3,39	3,03
	tütarlapsed	2,84	3,07	2,89
Asula tüüp	Suur-asula	2,74	3,05	2,76
	Väike-asula	3,24	3,37	3,13
Hinnanguline	Väga hea	2,14	2,86	2,29

õppeedukus	hea	2,71	3,05	2,82
	Keskmine	3,22	3,35	3,11
	Halb	3,15	3,27	2,92
	Väga halb	5,0	4,0	3,00

Nagu vastustest selgus, soosiksid peale 9. kl. lõpetamist KÕA-sse õppima asumist kõige rohkem õpilaste arvates nende sõbrad.

Positiivsema hinnangu saaksid oma õppimiskavatsusele noormehed, väikeasulate õpilased ning keskmise ja madalama õppeedukusega õpilased.

Küsimus 52-54. Kui Sa otsustaksid asuda õppima kutseõppeasutusse peale 12. klassi lõpetamist, kuidas suhtuksid sellesse Sinu vanemad, sõbrad ja klassijuhataja?

Vastuseid on vaadeldud hinnangute keskmistena.

Tabel 51 Saarte 9.klassi õpilaste arvamus vanemate, sõprade, klassijuhataja suhtumisest kutseõppeasutusse õppima asumisest peale gümnaasiumi lõpetamist (hinnangute keskmised 5-palli skaalal, kus 5 on väga hea ja 1 väga halb).

Näitaja		Vanemad	Sõbrad, tuttavad	Klassijuhataja
Kõik 9 klassi õpilased		3,54	3,56	3,35
Sugu	noormehed	3,49	3,55	3,29
	tütarlapsed	3,58	3,56	3,40
Asula tüüp	Suur-asula	3,27	3,40	3,23
	Väike-asula	3,80	3,71	3,47
Hinnanguline õppeedukus	Väga hea	2,79	2,86	3,07
	hea	3,35	3,45	3,30
	Keskmine	3,73	3,69	3,42
	Halb	3,77	3,77	3,39
	Väga halb	2,00	3,00	3,00

Õpilaste hinnangul suhtuvad kavatsusse asuda õppima peale gümnaasiumi lõpetamist KÕA-ses enam-vähem ühtviisi nii vanemad, sõbrad kui ka klassijuhataja. Samas võib täheldada, et suhtumine on üldiselt soosivam võrreldes õppima asumisega KÕA-ses peale 9. kl. lõpetamist.

Vastupidiselt peale põhikooli KÕA-sse asumist, on gümnaasiumijärgselt seda tehes oodata positiivsemat hinnangut tütarlastel.

Sarnaselt soositaks pigem väike-asula kooli õpilaste ja keskmise ja madalama õppeedukusega noorte kavatsust omandada kutseharidus.

Küsimus 55. Milliseid positiivseid külgi Sa näed õppima asumisel kutseõppeasutusse?

Kõige enam hindasid 9. kl. õpilased seda, et saab kindla ameti, mida väits rohkem kui kolmandik sellele küsimusele vastanutest. Sageduselt järgmisena loeti oluliseks võimalust minna ruttu tööle. Alles kolmandana olulisuselt on asjaolu, et hea on see, et koos ametiga saab ka hariduse (7 % vastanutest).

Veel nimetati positiivsete külgedena võimalust kergemini sisse saada ja seal hakkama saada.

Eelnimetatutest veelgi harvemini (ca 5 % vastanutest) hinnatakse KÕA-si hea hariduse ja praktilised oskuste saamise poolest.

Vastustes esines veel mitmeid häid külgi, näiteks kindlus saada tööd, võimalus õppida kodu lähedal, võimalus õppida meelepärast ametit, soovi proovida midagi uut jt. (vt. Lisa 49 ja Lisa 11).

Umbes kümnendik pidas vajalikku märkida, et ei näe KÕA-s õppimisel mitte mingeid positiivseid külgi.

Küsimus 56. Milliseid negatiivseid külgi Sa näed õppima asumisel kutseõppeasutusse?

Negatiivse hoiaku õppimisel KÕA-s on tinginud arusaamad, et seal ei saa piisavalt head keskharidust. Sellist arvamust väljendas peaaegu iga kolmas sellele küsimusele vastanu. Väideti, et tase on nõrk, arvatakse, et ei õpita kõiki aineid ning koguni, et ei saa täielikku keskharidust.

Eelnenuga tihedalt seotud on ka mure rakendatavuse pärast, piiratud võimalused arenguks ja vähesed lootused tööd leida. Konkreetset ametiti õppides, spetsialiseerutakse kitsalt ning see toob kaasa piiranguid rakendatavusele. Esines ka väiteid, et KÕA-sed toodavad mittevajalikku tööjõudu. Sedalaadi väiteid esines kokku umbes 20 % vastanutest.

Sageduselt järgmisena, kuid alla 10 % vastanutest, esines arvamus, et KÕA õppimine piirab hilisemaid võimalusi edasi õppimiseks.

Veel teeb noortele muret see, et peab minema kodunt kaugemale, eemale sõpradest jm. (Lisa 49 ja näited vastustest Lisa 12).

Väideti, et KÕA-ses õppimisel ei ole mitte mingeid negatiivseid külgi esines 7 % vastanutel.

12. klassi õpilased

Küsimus 52-54. Kui Sa otsustaksid asuda õppima kutseõppeasutusse peale 12. klassi lõpetamist, kuidas suhtuksid sellesse Sinu vanemad, sõbrad ja klassijuhataja?

Vastuseid on vaadeldud hinnangute keskmistena.

Tabel 52. 12. klassi õpilaste arvamus vanemate, sõprade, klassijuhataja suhtumisest kutseõppeasutusse õppima asumisest peale gümnaasiumi lõpetamist (hinnangute keskmised 5-palli skaalal, kus 5 on väga hea ja 1 väga halb).

Näitaja	Vanemad	Sõbrad, tuttavad	Klassijuhataja
Kõik 12 klassi õpilased	3,38	3,30	3,31
Sugu	noormehed	3,49	3,47
	tütarlapsed	3,33	3,20
Asula tüüp	Suur-asula	3,13	3,08
	Väike-asula	3,84	3,69
Hinnanguline õppeedukus	Väga hea	2,67	2,50
	hea	3,10	3,07
	Keskmine	3,53	3,44
	Halb	4,5	4,00
	Väga halb	-	-

12. klassi õpilased hinnates oma võimalikku kavatsust asuda õppima KÕA-sse arvavad, et saavad enam-vähem ühesuguse suhtumise nii vanematelt, klassijuhatajalt kui sõpradelt. Veidi soosivamat hoiakut on oodata noormeestel ja väike-asula koolide õpilastel ning keskmise ja halvema õppeedukusega õpilastel.

Positiivsed küljed õppima asumisel KÕA-sse

12. klassi lõpetanute vastustes iseloomustades KÕA-te positiivseid külge on enamlevinud arvamus, et seal õppimine annab võimaluse saada kindel amet. Seda väits 41 % vastanutest. Sageduselt järgmisena märgiti veel võimalust saada ruttu tööle ning kindlust saada tööd (mõlemad arvamused esinesid üle 10 % vastanute arvamustes). Ära märkida võib veel ligi 10 % vastanu arvamust, et seal saab lihtsamini hakkama ning et 8,8 % esines väidet, et ei näe mitte mingeid positiivseid külgi.

Negatiivsed küljed õppima asumisel KÕA-sse

Kõige halvem on 12. kl. õpilaste arvates aga see, et KÕA lõpetanu ei saa rakendust või piisavalt head tööd. Sellist muret väljendas iga kolmas vastanu. Eelnenuga tihedalt seotud on ka võrdlusena toodud vastused, kus väärtustati rohkem kõrgharidust ja kõrgharidust (20 % vastanutest) ning väideti, et KÕA-s ei saa head haridust (15 %).

Üldse mingeid negatiivseid külgi ei näe 7 % vastanutest.

KOKKUVÕTE

9. kl. õpilaste hinnangul, asudes õppima peale põhikooli KÕA-sse, saaksid nad sõpradel soosivam hinnangu kui vanematelt või klassijuhatajalt.

Positiivsema suhtumise osaliseks nii oma vanemate, õpetaja ja kui ka sõprade poolt saaksid tõenäoliselt noormehed, väike-asula õpilased ning keskmise ja madalama õppeedukusega õpilased.

Praeguste 9. kl. õpilaste hinnangul, asudes õppima KÕA-ses peale gümnaasiumi lõpetamist, saaksid nad teistelt positiivsema suhtumise kui peale põhikooli kutseharidust omandama minnes. Seejuures on oodata tütarlastel soosivamat suhtumist kui noormeestel, seda vanematelt ja klassijuhatajalt.

12. kl. õpilaste arvates, jätkates peale gümnaasiumi lõpetamist kutsehariduse omandamist, suhtuksid nii vanemad, klassijuhataja kui sõbrad sellesse enam-vähem ühtviisi – pigem hästi (keskmine hinnang 5-palli skaalal üle 3).

Soosivamat suhtumist eeldavad oma hinnangul teistega võrreldes noormehed, väike-asula õpilased ning keskmise ja keskmisest halvema õppeedukusega õpilased.

Peamiseks negatiivseks küljeks KÕA-sse õppima asumisel loetakse piiratud võimalusi hiljem tööd leida ning ebapiisavat keskkooli.

Peamiseks positiivseks küljeks on kindla ameti omandamine.

2.10.2 Ida-Virumaa õpilaste suhtumine KÕA-sse

9. klassi õpilaste arvamused

Küsimus 49-51. Kui Sa otsustaksid asuda õppima kutseõppeasutusse peale 9. klassi lõpetamist, kuidas suhtuksid sellesse Sinu vanemad, sõbrad ja klassijuhataja?

Vastuseid on vaadeldud hinnangute keskmistena.

Tabel 53. 9. klassi õpilaste arvamus vanemate, sõprade, klassijuhataja suhtumisest kutseõppeasutusse õppima asumisest peale põhikooli lõpetamist (hinnangute keskmised 5-palli skaalal, kus 5 on väga hea ja 1 väga halb).

		Vanemad	Sõbrad, tuttavad	Klassi-juhataja
Kõik 9 klassi õpilased		3,21	3,19	3,08
Sugu	noormehed	3,63	3,43	3,32
	tütarlapsed	2,75	2,95	2,81
Emakeel	Eesti	2,93	3,12	3,07
	Vene	3,24	3,18	3,05
Hinnanguline õppeedukus	Väga hea	3,40	3,20	3,40
	hea	2,70	2,84	2,79
	Keskmine	3,73	3,32	3,13
	Halb	3,81	3,57	3,60
	Väga halb	3,00	4,50	4,00

9. klassis õppijate arvates peale põhikooli lõpetamist KÕA-s õpinguid jätkates, saaksid nad vanematelt suurema heakskiidu kui sõpradelt ja klassijuhatajalt. Negatiivsemat suhtumist on oodata tütarlastel ning eesti õpilastel ning hea õppeedukusega õpilastel. Samas väga hea õppeedukusega õpilased eeldavad positiivsemat suhtumist, kui hea õppeedukusega õpilased.

Küsimus 52-54. Kui Sa otsustaksid asuda õppima kutseõppeasutusse peale 12. klassi lõpetamist, kuidas suhtuksid sellesse Sinu vanemad, sõbrad ja klassijuhataja?

Vastuseid on vaadeldud hinnangute keskmistena.

Tabel 54. 9. klassi õpilaste arvamus vanemate, sõprade, klassijuhataja suhtumisest kutseõppeasutusse õppima asumisest peale gümnaasiumi lõpetamist (hinnangute keskmised 5-palli skaalal, kus 5 on väga hea ja 1 väga halb).

Näitaja	Vanemad	Sõbrad, tuttavad	Klassi-juhataja
Kõik 9 klassi õpilased	3,78	3,61	3,60
Sugu	noormehed	4,00	3,69
	tütarlapsed	3,56	3,54
Emakeel	eesti	3,50	3,30
	vene	3,88	3,69
Hinnanguline õppeedukus	Väga hea	4,80	4,60
	hea	3,43	3,38
	Keskmine	3,93	3,68
	Halb	3,76	3,94
	Väga halb	4,50	4,00

Praegu 9. klassis õppijate arvates peale gümnaasiumit KÕA-s õpinguid jätkates, saaksid nad vanematel suurema heakskiidu kui sõpradelt ja klassijuhatajalt. Negatiivsemat suhtumist on oodata tütarlastel ning eesti õpilastel ning hea õppeedukusega õpilastel, kuid mitte väga hea õppeedukusega õpilastel, kes eeldavad vastupidiselt, pigem keskmisest positiivsemat suhtumist.

Nimetades KÕA-ses õppimise positiivseid külgi, olid enamlevinud arvamused 9. klassi õpilaste vastustes, kindla ameti saamine ning võimalus saada hea hariduse ja oskused, kuid neid esines siiski vaid 12 % vastanutel (esimene on suhteliselt enam levinud eestlaste, teine aga venelaste arvamus – vt. Lisa 50).

Selline väga oluline argument nagu kindlus saada tööd, oli küll sageduselt järgmine, kui väiteid pingeritta seada, kuid nii väidab vaid 6 % vastanutest (peaaegu kõik neist vene õpilaste vastused).

12 % mainib, et ei näe KÕA-sse õppima minekul mitte mingeid häid külgi.

Negatiivsete külgede nimetamisi oli ankeetides väga vähe, mistõttu ei ole otstarbeks teha üldistusi. Ära võib märkida, et enamlevinud negatiivset suhtumist kujundav arvamus see, et KÕA ei anna piisavalt head keskharidust, kusjuures nii väidavad enamasti eestlased. Vene õpilaste hulgas mainiti suhteliselt rohkem, et KÕA-s õppimine on raske (Lisa 50).

Arvamus, et KÕA-s õppimisel ei ole negatiivseid külgi, esines suhteliselt rohkem vene õpilaste hulgas (kõikidest vastanutest 14 %)

12. klassi õpilaste arvamused õppima asumisest KÕA-sse

Küsimus 52-54. Kui Sa otsustaksid asuda õppima kutseõppeasutusse peale 12. klassi lõpetamist, kuidas suhtuksid sellesse Sinu vanemad, sõbrad ja klassijuhataja?

Vastuseid on vaadeldud hinnangute keskmistena.

Tabel 55. 12. klassi õpilaste arvamus vanemate, sõprade, klassijuhataja suhtumisest kutseõppeasutusse õppima asumisest peale gümnaasiumi lõpetamist (hinnangute keskmised 5-palli skaalal, kus 5 on väga hea ja 1 väga halb).

Näitaja		Vanemad	Sõbrad, tuttavad	Klassi-juhataja
Kõik 12 klassi õpilased		2,59	2,97	2,69
Sugu	noormehed	2,62	2,94	2,73
	tütarlapsed	2,57	2,98	2,64
Emakeel	Eesti	2,61	2,88	2,88
	Vene	2,58	2,99	2,63
Hinnanguline õppeedukus	Väga hea	1,00	1,50	1,00
	hea	2,29	2,78	2,52
	Keskmine	2,74	3,06	2,84
	Halb	3,18	3,40	2,50
	Väga halb	-	-	-

Peale gümnaasiumi lõpetamist KÕA-sse õppima asudes, saaksid kõige soosivama hinnangu õpilased oma sõpradelt, negatiivsema vanematelt. Mida kõrgem õppeedukus, seda negatiivsemat suhtumist on oodata.

Veidi positiivsemat hinnangut on oodata noormeestel ja eesti õpilastel, kuid mitte oma sõpradelt.

Positiivsed küljed

Kõige olulisem argument KÕA-sse õppima asumisel gümnaasiumi lõpetajate arvates oleks kindla ameti omandamine. See väide on kõige enam levinud, esinedes peaaegu iga neljandal sellele küsimusele vastanu arvamusel. Iga kümnes suhtub KÕA-sse kui kohta, kus saab kergemini hakkama (esines suhteliselt sagedamini eesti õpilaste arvamusel). Ülejäänud mainitud positiivsed küljed - korraga ameti ja hariduse omandamine, kindlus saada tööd ning võimalus hakata kiiresti teenima, esinesid veelgi harvemini (alla 10 % vastustest).

Mingeid positiivsed külgi ei näe vastanutest 16 %.

Negatiivsed küljed

Iga neljas vastanu väitis siinkohal, et eelistab kõrgkooli või kõrghariduse saamist. Sama palju vastanuid leiab, et kutseharidus ei kindlusta tööd või on piiratud võimalused selleks.

Veel nimetati, et KÕA ei anna piisavalt head keskharidust (nii väidavad keskmisest sagedamini eesti õpilased).

KOKKUVÕTE

9. klassis õppijate arvates peale põhikooli lõpetamist KÕA-s õpinguid jätkates, saaksid nad vanematelt suurema heakskiidu kui sõpradelt ja klassijuhatajalt. Negatiivsemat suhtumist on oodata tütarlastel ning eesti õpilastel ning hea õppeedukusega õpilastel. Viimane ei kehti väga hea õppeedukusega õpilaste kohta, kes eeldasid pigem keskmisest positiivsemat suhtumist.

9. kl. õpilased hindasid keskmiselt positiivsemaks oodatavaid hinnanguid, kui asuda omandama kutseharidust peale gümnaasiumi võrreldes sellega, kui asuda õppima KÕA-s peale põhikooli lõpetamist.

Peale gümnaasiumi lõpetamist õppima asudes KÕA-sse saaksid kõige soosivama hinnangu õpilased oma sõpradelt, negatiivsema vanematelt. Mida õppeedukus, seda negatiivsemat suhtumist on oodata.

Peamiseks negatiivseks küljeks KÕA-sse õppima asumisel loetakse piiratud võimalusi hiljem tööd leida ning ebapiisavat keskharidust.

Peamiseks positiivseks küljeks on kindla ameti omandamine.

Võrdlev kokkuvõte

Hinnangutest kutsehariduse omandamise kohta võib järeldada, et Ida-Virumaal võrreldes Saartega, suhtuvad põhikooli lõpetajad KÕA-sse õppima asumisse üldiselt positiivsemalt. Täpsemalt väljendudes, nad eeldavad soosivamat suhtumist sellisesse kavatsusse oma vanematelt ja klassijuhatajalt. Sõprade suhtumises ei väljendu piirkondlikku erinevust. Nimetatud tendents väljendub 9. kl. õpilaste arvamuses nii peale põhikooli kui peale gümnaasiumi lõpetamist KÕA-sse õppima asumise kohta.

Vastupidiselt on arvamused 12. kl. õpilaste hulgas. Saartel suhtutakse peale gümnaasiumi lõpetamist KÕA-sse õppima asumisse positiivsemalt kui Ida-Virumaal.

Huvitav on tähelepanek, et põhikooli õpilaste hinnangutes väljendub kõige negatiivse suhtumise ootus klassijuhtajalt (võrreldes vanemate ja sõpradega) KÕA-sse õppima asumisel nii 9. kl. kui ka 12. kl. lõpetamisel ning seda mõlemas piirkonnas.

Nii Saartel kui Ida-Virumaal suhtutakse positiivsemalt noormeeste kavatsusse omandada kutseharidus ning seda sõltumata sellest, kas peale põhikooli või gümnaasiumi lõpetamist. Vaid Saarte 9. kl. õpilaste hinnangud näitavad soosivamat suhtumist pigem tütarlaste kavatsusse asuda õppima KÕA-s peale üldhariduse omandamist.

Mõlema piirkonna küsitluse tulemused näitavad, et üldist suhtumist KÕA-sse õppima asumisse mõjutab õppeedukus – hea õppeedukusega õpilased saaksid kutseharidust omandama minnes tõenäoliselt negatiivsema suhtumise osaliseks kui keskmise ja halvema õppeedukusega õpilased.

Nii Saarte kui Ida-Virumaa õpilaste arvamusel on peamine argument KÕA-s õppimisel võimalus omandada kindel amet. Üksmeelselt peetakse negatiivseks küljeks peamiselt piiratud võimalusi tööd leida ning mitte piisavalt head keskkooli (võrreldes üldhariduskoolis omandatavaga).

2.11 Põhikooli lõpetajate võrdlus sõltuvalt edasisest õppimiskavatsusest

Järgnevalt on püütud iseloomustada õpilasi sellest lähtuvalt, kas ta kavatses asuda õppima kutseõppeasutusse või gümnaasiumisse. Kirjeldame juba eelnevalt vaadeldud teemade kontekstis, missugune on nende koondportree ja mille poolest nad erinevad. Vaadeldakse missugusest perest on nad pärit, millised on nende eeldused, hoiakud jne., püüdes leida jooni, näitajaid mille poolest erinevad õpilased, kes soovivad peale põhikooli lõpetamist asuda õppima KÕA-sse nendest õpilastest, kes jätkavad hariduse omandamist üldhariduskoolis.

2.11.1 Saarte 9. klassi lõpetajad

Saarte põhikoolide lõpetajaid kirjeldavad arvnäitajad, mis on esitatud sõltuvalt eelistusest asuda õppima KÕA-sse või gümnaasiumisse, on toodud tabelis 56.

Küsitluse tulemusena võib väita, et KÕA-s õppida soovivate praeguste 9. klassi õpilaste hulgas on võrreldes üldhariduskoolis õppida eelistajatega **keskmiselt rohkem**:

- noormehi

- väike-asula koolide õpilasi
- neid, kes on pärit väiksema materiaalse võimalustega peredest
- neid, kelle vanematel ei ole kõrgharidust ja kelle emal on kesk-eriharidus

Seotuselt kodukohaga:

- neid, kes soovivad tulevikus elada oma kodukohas

Oma õppeedukuselt:

- madalama õppeedukusega – olles enese hinnangu järgi valdavalt keskmise või alla keskmise õppeedukusega

Võimaluste poolest konkureerida soovitud kooli (KÕA-sse):

- neid, kes hindavad oma võimalusi madalamaks kui gümnaasiumi eelistajad üldhariduskoolis jätkamisel
- soovi täitumist (õppida KÕA-s) peab reaalsuseks 66,8 % õpilasi.

Ootused ja eeldused tulevasele alale eelistavad keskmisest sagedamini:

- omaette tegutsemist, süvenemist
- tugevamate külgedena käelist osavust ja füüsilisi võimeid.

KÕA-sse soovijad arvestavad eriala/töökoha valikul gümnaasiumi eelistajatega võrreldes:

- vähem seniste tulemustega, oma eeldustega konkreetseks erialaks
- rohkem konkursiga vastavale alale

Töötamisel eelistavad sagedamini järgmisi valikuid:

- pigem kindlat tööd ja etteantud aega ja ülesandeid kui vabadust ise otsustada
- pigem huvitavat tööd kui karjääritegemise võimalust
- pigem sobivat asukohta kui võimalust rakendada oma isiksuse omadusi

KÕA-s õppida eelistajad hindasid eriala ja töökohta iseloomustavatest teguritest pingerida koostades kõrgemalt (võrreldes gümnaasiumi eelistanute) järgmisi näitajaid (Lisa 51):

- huvitav valdkond, tulevase töö sisu
- kõrge palk
- võimalust rakendada oma isiksusega seotud omadusi
- töökoha asukoht, piirkond

ning madalamalt järgmisi näitajaid:

- võimalust rakendada oma teadmisi, oskusi alal, milles oled tugevam
- vabadust ise otsustada oma aja kasutamise üle
- laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada tööd

KÕA-s õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusele:

- see on lihtsam, "mulle" sobivam
- soov saada kindel amet, võimalus seda kiiresti omandada.

Gümnaasiumis õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusel

- soovi saada hea haridus - see on parim viis hariduse saamiseks, soovi hiljem kõrgkooli astuda
- soov jääda oma kooli ning mitte teha veel elus muutusi. (peamiselt õpilased, kes põhjendasid oma valikut jääda samasse kooli)
- keskharidust on vaja

Soovitumad elukutsed

KÕA-sse õppima soovijal on :

- kokk, kondiiter
- juuksur, kosmeetik, jumestaja
- erinevad töölikutsealad (näiteks tisler, lukksepp)

Gümnaasiumisse õppima soovijal on :

- infotehnoloog
- kunstnik, disainer
- ettevõtja, (äri)juht
- jurist, advokaat
- raamatupidaja vm. finantsala töötaja

Tabel 56. Saarte põhikooli lõpetanute iseloomuslikumad näitajad lähtudes eelistatumast variandist jätkata õpinguid vastavalt kas gümnaasiumis või KÕA-s

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	Eelistatuid õppeasutuse tüüp	
		Gümnaasium	KÕA
sugu	mees	41,1	52,1
	naine	58,5	47,9
asulatüüp	suur	64,0	48,6
	väike	36,0	51,4
ema haridus	lõpetanud keskkooli	23,5	37,7
	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	25,2	36,0
	kõrgkooli	25,5	6,9
isa haridus	lõpetanud keskkooli	15,7	22,8
	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	36,8	32,7
	kõrgkooli	24,4	9,2
mittetöötavaid vanemad	ema	12,7	11,2
	isa	7,4	2,2
kavatsus jääda tulevikus kodukohta	jah	18,2	37,3
	ei	81,8	62,7
pere materiaalsed võimalused	kõike, mida on tahtnud; saab võimaldada peaaegu kõike	79,4	70,4
	vaid vajalikku eraelamiseks, sageli ka mitte hädavajalikku	19,7	29,5

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	Eelistatuid õppeasutuse tüüp	
		Gümnaasium	KÕA
kuivõrd majanduslik olukord takistaks õpinguid	oluliselt	3,9	0
	mingil määral	40,9	37,5
	mitte oluliselt	44,3	41,9
	üldse mitte	10,2	17,1
hinnang õppeedukusele	väga hea	6,4	0
	hea	39,3	14,9
	keskmine	47,2	69,0
	halb	6,5	16,1
	väga halb	0	0
võimalused konkureerimisel eelistatud kooli	väga head	3,4	3,5
	keskmisest paremad	29,1	18,1
	keskmised	60,9	65,8
	keskmisest halvemad	6,6	9,2
	väga halvad	0	0
tulevana ala peaks võimaldama	aktiivset suhtlemist	64,9	55,8
	omaette tegutsemist, süvenemist	32,4	40,7
alad, milles on paremad eeldused	humanitaarala	36,0	15,9
	reaalala	33,3	12,4
	käeline osavus	13,6	43,2
	füüsilised võimed	14,0	22,8
peab reaalseks asuda õppima	gümnaasiumisse	89,5	24,1
	kutseõppeasutusse	8,0	66,8
	tööle	2,5	9,2
kõige olulisem tegur, eriala/töökoha valikul	eeldused konkreetseks alaks	43,8	39,7
	isiksuse omadused	30,3	28,5
kõige ebaolulisem tegur eriala/töökoha valikul	klassijuhataja soovitus	21,1	21,6
	konkurss vastavale alale	24,8	20,4
1. Missugust töökohta eelistatakse?	A. vabadus ise otsustada, kuid tööd pole piisavalt	20,3	16,9
	B. kindel töö, etteantud aeg ja ülesanded	79,7	83,1
2. Missugust töökohta eelistatakse?	A. hea karjäärivõimalus, ebahuvitav töö	41,5	17,9
	B. vähene karjäärivõimalus, huvitav töö	58,5	82,1
3. Missugust töökohta eelistatakse?	A. sobiv asukoht, vähene võimalus rakendada teadmisi, isik. omadusi	30,1	41,6
	B. ebasobiv asukoht, hea võimalus rakendada isik. omadusi	69,9	58,4
Eriala/töökoha	huvitav valdkond, töö sisu	2	1

omadused reastatuna tähtsuse järjekorda	kõrge palk	1	2
	võimalus rakendada teadmisi, oskusi	3	5
	vabadus ise otsustada oma aja kasutamise üle	6	7
	võimalus rakendada isiksuse omadusi	5	3
	laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada tööd	4	4
	töökoha asukoht	7	6

2.11.2 Ida-Virumaa 9. klassi lõpetajad

Ida-Virumaa põhikoolide lõpetajaid kirjeldavad arvnäitajad, mis on esitatud sõltuvalt eelistusest asuda õppima KÕA-sse või gümnaasiumisse, on toodud tabelis 57 .

Küsitluse tulemusena võib väita, et KÕA-s õppida soovivate praeguste 9. klassi õpilaste hulgas on võrreldes üldhariduskooli õppida eelistajatega **keskmiselt rohkem**:

- noormehi
- eesti õpilasi (vene õpilasi esines keskmiselt rohkem töölesoovijate hulgas)
- neid, kes on pärit väiksema materiaalsete võimalustega peredest
- neid, kes peavad lähtuma õppimiskavatsusi tehes materiaalsete võimalustega
- neid, kelle ema on lõpetanud kesk-eriõppeasutuse
- neid, kelle vanematel ei ole kõrgharidust
- neid, kelle ema ei tööta või töötab kodus

Seotuselt kodukohaga:

- neid, kes soovivad tulevikus elada oma kodukohas

Oma õppeedukuselt:

- madalama õppeedukusega – olles enese hinnangu järgi valdavalt keskmise või alla keskmise õppeedukusega

Võimaluste poolest konkureerida soovitud kooli (KÕA-sse):

- hindavad oma võimalusi peamiselt keskmisteks (71 % vastanutest)) ja harvem keskmiselt paremaks kui gümnaasiumi eelistajad üldhariduskoolis jätkamisel
- soovi täitumist (õppida KÕA-s) peab reaalsuseks 85 % õpilasi

Ootused ja eeldused tulevasele alale, mis esinesid keskmisel sagedamini:

- eelistavad keskmiselt sagedamini omaette tegutsemist, süvenemist
- tugevamateks külgedena käelist osavust ja füüsilisi võimeid.

KÕA-s õppida soovijad arvestavad eriala/töökoha valikul gümnaasiumi eelistajatega võrreldes :

- rohkem vanemate arvamusega
- vähem seniste tulemustega, oma eeldustega konkreetseks erialaks
- rohkem konkursiga vastavale alale
- rohkem sõprade arvamusega
- rohkem klassijuhataja soovitusega

Töötamisel eelistavad keskmiselt sagedamini järgmisi valikuid:

- pigem karjääritegemise võimalust kui huvitavat tööd
- pigem sobivat asukohta kui võimalust rakendada oma isiksuse omadusi

KÕA-ses õppida soovijad hindasid eriala ja töökohta iseloomustavatest teguritest hindasid pingerida koostades kõrgemalt (võrreldes gümnaasiumi eelistanutega) järgmisi näitajaid (Lisa 51):

- kõrge palk
- töökohta asukoht, piirkond
- vabadust ise otsustada oma aja kasutamise üle
- laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada tööd

ning madalamalt (võrreldes gümnaasiumi eelistanutega) järgmisi näitajaid:

- huvitav valdkond, tulevase töö sisu
- võimalust rakendada oma teadmisi, oskusi alal, milles oled tugevam
- võimalust rakendada oma isiksusega seotud omadusi

KÕA-s õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusele:

- soov saada kindel amet, võimalus seda kiiresti omandada
- saab nii hariduse kui ameti
- see on lihtsam, “mulle” sobivam

Gümnaasiumis õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusele:

- soovi saada hea haridus - see on parim viis hariduse saamiseks, soovi hiljem kõrgkooli astuda
- soov jääda oma kooli ning mitte teha veel elus muutusi. (peamiselt õpilased, kes põhjendasid oma valikut jääda samasse kooli)
- keskharidust on vaja

Soovitumad elukutsed

KÕA-sse õppima soovijal on :

- infotehnoloog
- autoremondilukksepp, ehitaja
- kokk, kondiiter
- juuksur, jumestaja, kosmeetik

Gümnaasiumisse õppima soovijal on :

- infotehnoloog
- filoloog, tõlk
- juuksur, kosmeetik, jumestaja
- jurist, advokaat
- arst

Tabel 57. Ida-Virumaa põhikooli lõpetanute iseloomuslikumad näitajad lähtudes eelistatumast variandist jätkata õpinguid vastavalt kas gümnaasiumis või KÕA-s

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	Eelistatuim õppeasutuse tüüp	
		Gümnaasium	KÕA
sugu	mees	39,6	79,3
	naine	58,4	20,7
emakeel	eesti	16,4	16,8
	vene	81,6	78,5
ema haridus	lõpetanud keskkooli	23,5	37,7
	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	25,2	36,0
	kõrgkooli	25,5	6,9

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	Eelistatuid õppeasutuse tüüp	
		Gümnaasium	KÕA
isa haridus	lõpetanud keskkooli	15,7	22,8
	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	36,8	32,7
	kõrgkooli	24,4	9,2
mittetöötavad vanemad	ema	19,7	27,2
	isa	10,7	7,5
kavatsus jääda tulevikus kodukohta	jah	34,3	47,5
	ei	65,7	52,5
pere materiaalsed võimalused	kõike, mida on tahtnud; saab võimaldada peaaegu kõike	60,4	51,9
	vaid vajalikku eraelamiseks, sageli ka mitte hädavajalikku	38,4	48,0
kuivõrd majanduslik olukord takistaks õpinguid	oluliselt	17,1	19,9
	mingil määral	47,0	55,6
	mitte oluliselt	20,7	13,2
	üldse mitte	8,7	11,4
hinnang õppeedukusele	väga hea	2,6	1,8
	hea	44,4	11,4
	keskmine	45,3	69,8
	halb	4,6	11,4
	väga halb	0	2,8
Võimalused konkureerides eelistatud kooli	väga head	6,7	0
	keskmisest paremad	36,0	20,7
	keskmised	52,6	70,8
	keskmisest halvemad	2,0	2,8
	väga halvad	0	0
tulevana ala peaks võimaldama	aktiivset suhtlemist	67,3	46,3
	omaette tegutsemist, süvenemist	32,7	53,7
alad, milles on paremad eeldused	humanitaarala	28,0	9,8
	reaalala	30,8	16,4
	käeline osavus	28,2	42,3
	füüsilised võimed	12,9	31,5
peab reaalseks asuda õppima	gümnaasiumisse	84,6	9,3
	kutseõppeasutusse	12,7	84,5
	tööle	2,7	6,2

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	Eelistatavim õppeasutuse tüüp	
		Gümnaasium	KÕA
kõige olulisem tegur, eriala/töökoha valikul	eeldused konkreetseks alaks	40,1	11,4
	vanemate soovitus	21,4	30,2
kõige ebaolulisem tegur eriala/töökoha valikul	sõprade soovitus	21,4	14,2
	klassijuhataja soovitus	18,4	13,2
	konkurss vastavale alale	19,4	9,3
1. Missugust töökohta eelistatakse?	A. vabadus ise otsustada, kuid tööd pole piisavalt	17,7	17,1
	B. kindel töö, etteantud aeg ja ülesanded	82,3	82,9
2. Missugust töökohta eelistatakse?	A. hea karjäärivõimalus, ebahuvitav töö	46,8	50,1
	B. vähene karjäärivõimalus, huvitav töö	53,2	49,9
3. Missugust töökohta eelistatakse?	A. sobiv asukoht, vähene võimalus rakendada teadmisi, isik. omadusi	21,7	39,2
	B. ebasobiv asukoht, hea võimalus rakendada isik. omadusi	78,3	60,8
Eriala/töökoha omadused reastatuna tähtsuse järjekorda	huvitav valdkond, töö sisu	2	2
	kõrge palk	1	1
	võimalus rakendada teadmisi, oskusi	3	3
	vabadus ise otsustada oma aja kasutamise üle	6	4
	võimalus rakendada isiksuse omadusi	5	7
	laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada tööd	4	5
	töökoha asukoht	7	6

2.12 Peale gümnaasiumi lõpetamist kutseõppe-asutusse ja kõrgkooli soovijate võrdlus

2.12.1 Saarte 12. klassi õpilased

Saarte gümnaasiumi lõpetajaid kirjeldavad arvnäitajad, mis on esitatud sõltuvalt eelistusest asuda õppima kõrgkooli või kutseõppeasutusse, on toodud tabelis 58 .

Küsitluse tulemusena võib väita, et KÕA-s õppida soovivate praeguste 12. klassi õpilaste hulgas on võrreldes kõrgkoolis õppida eelistajatega **keskmiselt rohkem**:

- noormehi
- väike-asula koolidest pärit õpilasi
- neid, kes on pärit väiksema materiaalsete võimalustega peredest
- neid, kelle majanduslik olukord oluliselt ei takista õpingukavatsusi
- neid, kelle vanematel ei ole kõrgharidust

Seotuselt kodukohaga:

- neid, kes soovivad tulevikus elada oma kodukohas

Oma õppeedukuselt:

- keskmise ja keskmisest halvema õppeedukusega õpilasi

Hinnangutel oma võimaluste konkureerida soovitud kooli (KÕA-sse):

- keskmiseks ja keskmisest halvemaks
- soovi täitumist (õppida KÕA-s) peab reaalsuseks 93 % õpilasi (kõrgkooli soovijad kõrgkooli saamisel 80 %)

Ootuste ja eelduste poolest tulevasele alale (kõrgkooli soovijast keskmiselt sagedamini):

- eelistavad omaette tegutsemist, süvenemist
- peavad oma tugevamateks külgedena käelist osavust ja füüsilisi võimeid.

KÕA-sse soovijad arvestavad eriala/töökoha valikul kõrgkooli eelistajatega võrreldes:

- rohkem isiksuse omadustega (sobivusega valitud eriala töötamiseks)
- vähem konkursiga vastavale alale
- vähem klassijuhataja soovitusel

Töötamisel eelistavad sagedamini (kõrgkooli soovijatest) järgmisi valikuid:

- pigem vabadust ise otsustada, kui kindlat tööd kindlatel kellaegadele
- pigem huvitavat tööd kui võimalust karjääri teha
- pigem sobivat asukohta kui võimalust rakendada oma isiksuse omadusi

KÕA-ses õppida soovijad hindasid eriala ja töökohta iseloomustavatest teguritest pingerida koostades keskmiselt kõrgemalt (võrreldes kõrgkooli soovijatega) järgmisi näitajaid (Lisa 51):

- huvitav valdkond, tulevase töö sisu
- kõrge palk
- töökoha asukoht, piirkond
- vabadust ise otsustada oma aja kasutamise üle

ning madalamalt:

- võimalust rakendada oma teadmisi, oskusi alal, milles oled tugevam
- võimalust rakendada oma isiksusega seotud omadusi
- laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada tööd

KÕA-s õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusele:

- võimalus õppida meelepärast ametit
- see on lihtsam, "mulle" sobivam

Kõrgkoolis õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusel

- soovi saada hea haridus, teadmised
- parim võimalus elus edasijõudmiseks, hea töökoha leidmiseks, karjääritegemiseks

Soovitumad elukutsed:

kõrgkooli õppima soovijal on :

- raamatupidaja
- infotehnoloogia
- ajakirjanik, suhtekorraldaja, pressiesindaja
- disainer (jt. kunstiga seotud alad, näit.. moekunstnik, graafik jt.)
- näitleja, muusik (jt. kultuuriga seotud alad, näit. filmi režissöör, laulja)

KÕA-sse õppima soovijail ei kerkinud teistest sagedamini esile ühtki kindlat ametit .

Tabel 58. Saarte peale 12. klassi lõpetamist KÕA-s ja kõrgkoolis õppida soovijate võrdlusandmed (vastuste osatähtsused %-des)

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	soovib õppida KÕA-s		soovib õppida kõrgkoolis	
		9	12	9	12

sugu	mees	32,4	37,8	39,8	30,1
	naine	65,8	62,2	60,2	69,9
asulatüüp	suur	37,9	42,8	69,3	85,0
	väike	62,1	57,2	30,7	15,0
ema haridus	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	41,8	37,9	33,9	36,9
	kõrgkooli	4,8	10,5	28,3	28,8
isa haridus	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	38,2	27,3	39,2	37,3
	kõrgkooli	9,6	10,1	24,6	21,4
mittetöötavad vanemad	ema	15,0	13,5	11,8	13,4
	isa	5,7		6,6	13,4
kavatsus jääda elama kodukohta tulevikus	jah	33,0	25,8	16,0	10,3
	ei	67,0	74,2	84,0	89,7
pere materiaalsed võimalused	kõike, mida on tahtnud; saab võimaldada peaaegu kõike	82,9	58,0	77,1	61,2
	vaid vajalikku eraelamiseks, sageli ka mitte hädavajalikku	14,2	42,0	22,5	38,8
kuivõrd majanduslik olukord takistaks õpinguid	oluliselt	2,9	13,9	4,2	12,9
	mingil määral	43,8	34,5	41,4	51,1
	mitte oluliselt	32,4	45,0	43,7	29,2
	üldse mitte	20,9	6,7	9,6	6,8
hinnang õppeedukusele	väga hea	2,9	0	7,2	5,6
	hea	23,0	10,5	38,9	34,9
	keskmine	59,7	79,0	43,8	56,1
	halb	14,4	10,5	9,6	2,3
	väga halb	0	0	0	0

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	soovib õppida KÕA-s		soovib õppida kõrgkoolis	
		9	12	9	12
võimalused konkureerides eelistatud kooli	väga head	2,9	3,4	3,8	2,3
	keskmisest paremad	20,9	13,9	27,9	14,6
	keskmine	66,6	68,5	60,2	75,3
	keskmisest halvemad	9,6	14,3	8,1	6,7
	väga halvad	0	0	0	0
tulevana ala peaks võimaldama	aktiivset suhtlemist	74,1	59,6	65,1	65,2
	omaette tegutsemist, süvenemist	25,9	37,0	32,7	33,7
alad, milles on paremad eeldused	humanitaarala	21,9	41,6	36,8	39,9
	reaalala	21,9	6,7	34,8	34,4
	käeline osavus	36,3	27,7	12,4	15,1
	füüsilised võimed	14,2	20,6	12,7	8,4
peab reaalseks asuda õppima/tööle...	kõrgkooli	6,7	0	72,8	79,7
	kutseõppeasutusse	86,6	92,6	21,9	16,1
	tööle	6,7	7,4	5,3	4,2
kõige olulisem tegur, eriala/töökoha valikul	eeldused konkreetseks alaks	35,9	45,4	47,0	45,0
	isiksuse omadused	32,6	47,5	29,9	41,5
kõige ebaolulisem tegur eriala/töökoha valikul	klassijuhataja soovitus	16,3	31,1	20,7	27,6
	konkurss vastavale alale	21,9	27,3	25,0	20,2
1. Missugust töökohta eelistatakse?	A. vabadus ise otsustada, kuid tööd pole piisavalt	16,1	37,8	18,2	19,8
	B. kindel töö, etteantud aeg ja ülesanded	83,9	62,2	81,8	80,2
2. Missugust töökohta eelistatakse?	A. hea karjäärivõimalus, ebahuvitav töö	26,7	17,2	41,3	32,3
	B. vähene karjäärivõimalus, huvitav töö	73,3	82,8	58,7	67,7
3. Missugust töökohta eelistatakse?	A. sobiv asukoht, vähene võimalus rakendada teadmisi, isik. omadusi	38,4	55,5	29,7	44,9
	B. ebasobiv asukoht, hea võimalus rakendada isik. omadusi	61,6	44,5	70,3	55,1

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	soovib õppida KÕA-s		soovib õppida kõrgkoolis	
Eriala/töökoha omadused reastatuna tähtsuse järjekorda	huvitav valdkond, töö sisu	2	1	1-2	1
	kõrge palk	1	2	1-2	2
	võimalus rakendada teadmisi, oskusi	6	6	3	5
	vabadus ise otsustada oma aja kasutamise üle	5	4	6	6
	võimalus rakendada isiksuse omadusi	4	5	5	3
	laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada tööd	3	3	4	4
	töökoha asukoht	7	7	7	7

2.12.2 Ida-Virumaa 12. klassi õpilased

Ida-Virumaa gümnaasiumi lõpetajaid kirjeldavad arvnäitajad, mis on esitatud sõltuvalt eelistusest asuda õppima kõrgkooli või kutseõppeasutusse, on toodud tabelis 59 .

Küsitluse tulemusena võib väita, et KÕA-s õppida soovivate praeguste 12. klassi õpilaste hulgas on võrreldes kõrgkoolis õppida eelistajatega **keskmiselt rohkem**:

- tütarlapsi
- vene emakeelega õpilasi
- neid, kes on pärit väiksema materiaalsete võimalustega peredest
- neid, kelle majanduslik olukordi takistab õpingukavatsusi
- neid, kelle ema on lõpetanud kesk-eriõppeasutus
- neid, kelle emal ei ole kõrgharidust

Seotuselt kodukohaga:

- neid, kes soovivad tulevikus elada oma kodukohas

Oma õppeedukuselt:

- keskmise ja keskmisest halvema õppeedukusega õpilasi

Hinnangutel oma võimaluste konkureerida soovitud kooli (KÕA-sse):

- keskmiseks ja keskmisest halvemaks
- soovi täitumist (õppida KÕA-s) peab reaalsuseks 78 % õpilasi (kõrgkooli soovijad kõrgkooli saamisel 21 %)

Ootused ja eeldused tulevasele alale, mis esinesid kõrgkooli soovijast keskmiselt sagedamini:

- eelistavad sagedamini aktiivset suhtlemist
- tugevamateks külgedena käelist osavust ja füüsilisi võimeid.

KÕA-sse õppima soovijad arvestavad eriala/töökoha valikul kõrgkooli eelistajatega võrreldes:

- vähem seniste tulemustega, mis näitavad eeldusi konkreetseks alaks
- vähem isiksuse omadustega (sobivusega valitud eriala töötamiseks)
- vähem konkursiga vastavale alale
- rohkem vanemate soovitustega
- vähem klassijuhataja soovitusega

Töötamisel eelistavad sagedamini kõrgkooli soovijatest järgmisi valikuid:

- pigem kui kindlat tööd kindlatel kellaaegadele kui vabadust ise otsustada
- pigem huvitavat tööd kui võimalust karjääri teha
- pigem sobivat asukohta kui võimalust rakendada oma isiksuse omadusi

KÕA-sse soovijad hindasid eriala ja töökohta iseloomustavatest teguritest pingerida koostades kõrgemalt (võrreldes kõrgkooli soovijatega) järgmisi näitajaid (Lisa 51):

- huvitav valdkond, tulevase töö sisu
- kõrge palk
- töökohta asukoht, piirkond
- laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada
- vabadust ise otsustada oma aja kasutamise üle

ning madalamalt:

- võimalust rakendada oma teadmisi, oskusi alal, milles oled tugevam
- võimalust rakendada oma isiksusega seotud omadusi

KÕA-s õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusele:

- võimalus õppida meelepärast ametit
- saab omandada kiiresti ameti
- see on lihtsam, "mulle" sobivam

Kõrgkoolis õppida soovija enamlevinud põhjendused oma eelistusel

- soovi saada hea haridus, teadmised
- parim võimalus elus edasijõudmiseks, hea töökoha leidmiseks, karjääritegemiseks

Soovitumad elukutse

Kõrgkooli õppima soovijail:

- (äri)juht, ettevõtja
- infotehnoloogia
- filoloog, tõlk vm. keelteseotud amet

KÕA-sse õppima soovijail:

- infotehnoloogia
- juuksur, kosmeetik, jumestaja
- õpetaja
- meditsiinitöötaja

Tabel 59. Ida-Virumaa peale 12. klassi lõpetamist KÕA-s õppida soovijate iseloomuslikumad näitajad lähtudes võrreldes sama vanuseastme keskmisega.

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	soovib õppida KÕA-s		soovib õppida kõrgkoolis	
		9	12	9	12
sugu	mees	63,9	29,5	37,2	35,1
	naine	36,1	70,5	61,0	62,4
emakeel	eesti	11,0	10,9	20,4	20,5
	vene	86,8	89,1	76,9	79,5
ma haridus	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	44,2	52,0	31,2	49,6
	kõrgkooli	22,1	18,3	29,0	23,6

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	soovib õppida KÕA-s		soovib õppida kõrgkoolis	
		9	12	9	12
Isa haridus	lõpetanud kesk-eri õppeasutuse	32,5	48,0	32,3	48,8
	kõrgkooli	18,6	18,6	20,6	19,6
mittetöötavad vanemad	ema	21,5	3,7	16,6	14,0
	isa	12,7	7,4	9,6	6,4
kavatsus jääda elama kodukohta tulevikus	jah	32,3	46,3	37,7	18,9
	ei	67,7	53,7	62,3	81,1
pere materiaalsed võimalused	kõike, mida on tahtnud; saab võimaldada peaaegu kõike	68,0	44,3	56,1	48,4
	vaid vajalikku eraelamiseks, sageli ka mitte hädavajalikku	30,2	55,7	42,8	48,0
kuivõrd majanduslik olukord takistaks õpinguid	oluliselt	8,7	33,4	19,8	25,3
	mingil määral	54,7	46,3	41,8	43,9
	mitte oluliselt	18,0	11,1	23,2	25,6
	üldse mitte	16,9	9,2	7,2	6,0
hinnang õppeedukusele	väga hea	3,5	0	1,7	1,6
	hea	28,0	26,0	48,2	42,0
	keskmine	59,3	74,0	42,5	48,0
	halb	6,4	0	5,2	6,8
	väga halb	0	0	0	0
võimalused konkureerides eelistatud kooli	väga head	5,2	7,4	8,4	1,6
	keskmisest paremad	32,6	14,8	38,7	28,4
	keskmised	57,6	68,6	48,5	63,2
	halvad	2,9	9,2	1,7	4,3
	väga halb	0	0	0	2,4
tulevane ala peaks võimaldama	aktiivset suhtlemist	54,7	66,8	65,4	54,4
	omaette tegutsemist, süvenemist	43,6	31,4	30,2	40,8
alad, milles on paremad eeldused	humanitaarala	16,9	26,0	30,0	39,6
	reaalala	17,5	18,6	29,3	23,2
	käeline osavus	36,0	29,7	26,2	16,4
	füüsilised võimed	22,7	20,3	6,1	9,6
peab reaalseks asuda õppima/tööle	kõrgkooli	32,2	13,4	78,4	75,3
	kutseõppeasutusse	57,1	77,7	14,3	21,3
	tööle	10,7	8,9	7,3	3,5

Küsimus/näitaja	Vastuse varinat/näitaja	soovib õppida KÕA-s		soovib õppida kõrgkoolis	
		9	12	9	12
kõige olulisem tegur, eriala/töökoha valikul	eeldused konkreetseks alaks	32,0	18,6	37,7	32,0
	vanemate soovitud isiksuse omadused	25,6	18,6	22,4	9,2
		17,5	18,6	8,4	28,4
kõige ebaolulisem tegur eriala/töökoha valikul	klassijuhataja soovitus	10,5	33,2	18,8	21,5
	sõprade soovitud konkursi vastavale alale	22,1	18,6	19,2	8,4
		15,7	11,1	19,8	20,1
1. Missugust töökohta eelistatakse?	A. vabadus ise otsustada, kuid tööd pole piisavalt	19,9	8,4	12,6	13,7
	B. kindel töö, etteantud aeg ja ülesanded	80,1	91,6	87,4	86,3
2. Missugust töökohta eelistatakse?	A. hea karjäärivõimalus, ebahuvitav töö	49,0	27,0	46,7	50,0
	B. vähene karjäärivõimalus, huvitav töö	51,0	73,0	53,3	50,0
3. Missugust töökohta eelistatakse?	A. sobiv asukoht, vähene võimalus rakendada teadmisi, isik. omadusi	27,3	35,4	18,2	30,3
	B. ebasobiv asukoht, hea võimalus rakendada isik. omadusi	72,7	64,6	81,8	69,7
Eriala/töökoha omadused reastatuna tähtsuse järjekorda	huvitav valdkond, töö sisu	2	1	2	2
	kõrge palk	1	2	1	1
	võimalus rakendada teadmisi, oskusi	3	4	3	3
	vabadus ise otsustada oma aja kasutamise üle	4	7	6	6
	võimalus rakendada isiksuse omadusi	7	6	5	5
	laiad võimalused rakendada end tööturul, kindlus saada tööd	5	3	4	4
	töökoha asukoht	6	5	7	7

KOKKUVÕTE

Saare-, Muhu-, Hiiumaa (Saarte) ja Ida-Virumaa 9. ja 12. klassi õpilaste hulgas läbiviidud küsitluse tulemusena võib teha järgmised üldistused.

Saarte ja Ida-Virumaa õpilaste tulevikuplaanides ja neid mõjutavates tegurites on väga palju ühiseid jooni. Enamik õpilasi, lõpetades põhikooli või gümnaasiumi, sooviks jätkata haridusteed, mõistes, et teadmised annavad neile tulevikus rohkem valikuid, paremaid võimalusi arenguks, karjääriks, elus toimetulekuks.

Nii Saartel kui Ida-Virumaal on noored teadlikud ohust jääda töetuks ning ei näe tulevikus oma kodukohas elamisel perspektiivi. Kuigi valdavale enamusele õpilastest meeldib elada oma kodukohas, ei kavatseta end kodukohaga tulevikus siduda. Mida kõrgem haridustase on eesmärgiks, seda kindlamalt väljendatakse soovi asuda elama mujale. Seda kinnitab ka asjaolu, et gümnaasiumi lõpetajate hulgas on kodukohast lahkumise soov suurem kui põhikooli lõpetajate seas.

Peale põhikooli lõpetamist eelistab enamus õpilasi jätkata õppimist gümnaasiumis, põhjendades oma valikut sooviga omandada parem haridus. See on paljudel õpilastel teadlik valik, arvestades nende suurt osakaalu praegustest 9. klassi õpilastest, kelle sooviks on peale gümnaasiumi lõpetamist asuda õppima kõrgkooli, seda märgatavalt enam Saarte õpilastel.

Lähtudes KÕA-ses õppida eelistajate väikesest osakaalust õpilaste üldarvust, on põhjust väita, et kutsehariduse omandamine peale põhikooli on ebapopulaarne, seda nii Saartel kui Ida-Virumaal. Kuigi realselt asub KÕA-sse õppima veidi rohkem õpilasi (suhteliselt rohkem Ida-Virumaal), on see pigem alternatiivne võimalus gümnaasiumisse mitte pääsemisele. Viimasele annab kinnitust üsna levinud põhjendus KÕA-sse õppima asumisele kui lihtsamale variandile (nii KÕA-sse pääsemise kui seal õppimise seisukohast) variandile.

Enamuse gümnaasiumi lõpetajate eesmärgiks on omandada kõrgharidus – selline soov on üle 70 % 12. klassi õpilastel, realseks peavad seda aga ligikaudu 60 % õpilastest. Arvestades soovi ja õpilaste prognoosi, siis Saartelt läheb suhteliselt rohkem õpilasi edasi õppima kõrgkooli kui Ida-Virumaalt.

Veidi vähem kui pooled kõrgkoolis õppida soovijaid, teeksid seda meelsasti samaaegselt töötades, et majandsulikult paremini toime tulla, samal ajal saadakse aru, et töö leidmine ei pruugi õnnestuda.

Õpilaste hinnangul peab praegustest gümnaasiumi lõpetajatest peale üldhariduse omandamist õppimist KÕA-s realseks iga neljas õpilane, seda on aga ligikaudu poole rohkem, kui õpilased tegelikult eelistaksid.

Õpilaste eelistuse aluseks, valida haridustee jätkamiseks kõrgkool või kutseõppeasutus, on sageli õppeedukus ning sellest tulenevalt konkursi eeldatav läbimine või mitte läbimine soovitud õppeasutuses.

Küsitluse tulemused näitavad, et kõrgkoolis õppimist eelistajatele on iseloomulik, võrreldes KÕA-ses õppida eelistajatega, soov teha karjääri, rakendada tulevases ametis oma teadmisi, milles ollakse tugevam. Peamise põhjusena nähakse kõrghariduse taotlemisel hea hariduse ja teadmiste omandamist, mis võimaldaks saada tulevikus hea töökoha ning elus paremini edasi jõuda.

Õpilased, kes loevad oma tugevamateks külgedeks käelist osavast ja füüsilisi võimeid, valivad sagedamini õpingute jätkamiseks KÕA. Väga iseloomulik, eriti Saarte õpilastel, on see, et reaallal eeldustega õpilased eelistavad märgatavalt sagedamini kõrgkooli astuda.

Oluline on märkida, et mõlemas piirkonnas, soovivad tulevikus jääda elama oma kodukohta sagedamini õpilastest need õpilased, kes kavatsevad omandada kutsehariduse.

Üldhinnanguna võib väita, et KÕA-sse õppima asumine on soositum keskmise ja pigem madalama õppeedukusega õpilaste jaoks ning peale gümnaasiumi lõpetamist. Ida-Virumaa põhikooli lõpetajad võrreldes Saarte õpilastega, suhtuvad KÕA-sse õppima asumisse positiivsemalt. Gümnaasiumi õpilaste hulgas on märgata vastupidist tendentsi – Saarte õpilased väljendavad soosivat suhtumist kutsehariduse omandamisse pärast keskkooli.

Õpilaste arvamused näitavad, et KÕA-sse minekuks peab olema väljakujunenud soov õppida mõni konkreetne amet. Võimalus omandada kiiresti eriala või amet on enamuse jaoks kõige positiivsem külg iseloomustamiseks soovi asuda õppima KÕA-sse. Teisest küljest takistab väga paljusid seda tegemast kartus, et ei saa head üldharidust (valides gümnaasiumi ja KÕA vahel) ja liiga kitsas spetsialiseerumine ühele alale, mis tulevikus piirab võimalusi tööturul.

Tulevase eriala ja töökoha valikul arvestavad õpilased kõige enam seniseid tulemusi, mis näitavad edukust teatud alal või õppeaines ning õppeedukust. Väga oluliseks peetakse isiksuse omadusi, nende sobivust teatud erialal töötamiseks.

Kui 9. klassi õpilased, tehes tulevikuplaane, kujundavad üsna sageli oma eelistusi lähtuvalt vanematelt saadud informatsioonist, siis 12. klassi õpilased kasutavad koolide ja neis õpetatavate erialade kohta teabe saamiseks interneti.

Selleks, et otsustada, mida ja kuhu õppima minna, vajavad põhikooli lõpetajad üldinformatsiooni, mida konkreetsetes koolides õppida saab (gümnaasiumis kallakud). Gümnaasiumi lõpetajad otsivad teavet vastuvõtu tingimuste, konkursi tugevuse kohta ning erialade rakendatavuse kohta.

Lisad

- Lisa ANKEET
- Lisa 1 Küsitluses osalenud koolide nimekiri ja neis küsitletud õpilaste arv
- Lisa 2 Küsimuse 3 kodeeritud vastused
- Lisa 3 Küsimuse 4 kodeeritud vastused
- Lisa 4 Küsimuse 6 kodeeritud vastused
- Lisa 5 Küsimuse 7 kodeeritud vastused
- Lisa 6 Küsimuste 20 ja 44-46 kodeeritud vastused – elukutsed ja erialad
- Lisa 7 Küsimuste 24 ja 29 kodeeritud vastused
- Lisa 8 Küsimuste 25 ja 30 kodeeritud vastused
- Lisa 9 Küsimustes 44-46 nimetatud koolid
- Lisa 10 Küsimuse 48 kodeeritud vastused
- Lisa 11 Küsimuse 55 kodeeritud vastused
- Lisa 12 Küsimuse 56 kodeeritud vastused
- Lisa 13 Küsimuse 59 kodeeritud vastused
- Lisa 14 Küsimuse 60 kodeeritud vastused
- Lisa 15 “Muud “ vastused Saarte õpilaste ankeetides
- Lisa 16 “Muud “ vastused Ida-Virumaa õpilaste ankeetides
- Lisa 17 Vanemate haridus
- Lisa 18 Vanemate amet või tegevusala
- Lisa 19 Huvialad, hobid , millega õpilased tegelevad praegu ja tahaksid tegeleda - Saared
- Lisa 20 Keelteoskus ja omandamine - Saared
- Lisa 21 Huvialad, hobid , millega õpilased tegelevad praegu ja tahaksid tegeleda – Ida-Virumaa
- Lisa 22 Keelteoskus ja omandamine – Ida-Virumaa
- Lisa 23 Mille poolest on Saartel hea elada?
- Lisa 24 Mis võiks Saartel olla teisti?
- Lisa 25 Kodukohas elatud aeg ja hinnangud meeldivusele – Ida-Virumaa
- Lisa 26 Mille poolest on Ida-Virumaal hea elada?
- Lisa 27 Mis võiks Ida-Virumaal olla teisti?
- Lisa 28 Kuivõrd tõenäoliselt elatakse kodukohas ka tulevikus – Ida-Virumaa

- Lisa 29 Olulisemad põhjused, mis takistab Ida-Virumaal elamast tulevikus
- Lisa 30 Hinnang pere majanduslikule olukorrale - Saared
- Lisa 31 Hinnang pere majanduslikule olukorrale ja selle muutumisele tulevikus – Ida-Virumaa
- Lisa 32 Hinnang õppeedukusele ja konkureerimisvõimele eelistatud kooli saamisel - Saared
- Lisa 33 Hinnang õppeedukusele ja konkureerimisvõimele eelistatud kooli saamisel – Ida-Virumaa
- Lisa 34 Alad, milles on paremad eeldused - Saared
- Lisa 35 Alad, milles on paremad eeldused – Ida-Virumaa
- Lisa 36 Kelleks tahavad saada Saarte õpilased?
- Lisa 37 Kelleks tahavad saada Ida-Virumaa õpilased?
- Lisa 38 Õppimiskavatsuste eelistatuim variant peale 9. kl. lõpetamist - Saared
- Lisa 39 Õppimiskavatsuste reaalseim variant peale 9. kl. lõpetamist – Saared
- Lisa 40 Õppimiskavatsuste eelistatuim variant peale 9. kl. lõpetamist – Ida-Virumaa
- Lisa 41 Õppimiskavatsuste reaalseim variant peale 9. kl. lõpetamist – Ida-Virumaa
- Lisa 42 Õppimiskavatsused peale 12 . kl. lõpetamist – Saared ja Ida-Virumaa
- Lisa 43 Õppimiskavatsuste eelistatuim variant peale 12. kl. lõpetamist – Saared ja Ida-Virumaa
- Lisa 44 Õppimiskavatsuste reaalseim variant peale 12. kl. lõpetamist – Saared ja Ida-Virumaa
- Lisa 45 Eelistatuima kavatsuse peale põhjendused – Saarte 12. kl. õpilased
- Lisa 46 Eelistatuima kavatsuse peale põhjendused – Ida-Virumaa 12. kl. õpilased
- Lisa 47 Tegurid, millega arvestatakse eriala valikul kõige enam ja kõige vähem - Saared
- Lisa 48 Tegurid, millega arvestatakse eriala valikul kõige enam ja kõige vähem – Ida-Virumaa
- Lisa 49 KÕA-sse õppima asumise positiivsed ja negatiivsed küljed- Saared
- Lisa 50 KÕA-sse õppima asumise positiivsed ja negatiivsed küljed- Ida-Virumaa
- Lisa 51 Töökoha valiku mõjutavad tegurid
- Lisa 52 Elukutse ja eelistatum eriala- Saared
- Lisa 53 Elukutse ja eelistatum eriala- Ida-Virumaa

